I N T E R N A T I O N A L

ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ

Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada

BILINGUAL NEWSPAPER : ENGLISH AND PUNJABI

EXECUTIVE EDITOR : RACHHPAL SINGH GILL

Ph. : 604-616-2171 | E-mail: iptribune@gmail.com | www.punjabitribune.ca

Vol.30 / No.44

22 November, 2024

੭ ਮੱਘਰ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਸੰਮਤ ੫੫੬

ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਟਰੂਡੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਹਟਾਇਆ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਚੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਜੀਐਸਟੀ/ਐਚਐਸਟੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ, ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਜੀਐਸਟੀ/ਐਚਐਸਟੀ ਛੋਟ 14 ਦਸੰਬਰ 2024 ਤੋਂ 15 ਫ਼ਰਵਰੀ 2025 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤਿਆਰ ਖਾਣਾ: ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਟਰੇਆਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਸੈਂਡਵਿਚ ਅਤੇ ਭੋਜਨ। ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਦਾ ਖਾਣਾ: ਬੈਠ ਕੇ ਖਾਣਾ, ਟੇਕਆਊਟ, ਜਾਂ ਡਿਲੀਵਰੀ। ਸਨੈਕਸ ਅਤੇ ਮਿਠਾਈ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 'ਤੇ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦਾ ਕਾਰਨ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟ ਜਾਂ ਇਨਵੈਸਟਰ?

ਸਰੀ, (ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ): ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ (ਅਫੋਰਡੇਬਲ ਹਾਊਸਿੰਗ) ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਮੀਡੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛਪੀਆਂ ਕਈ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਨਵੇਂ ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਨੇਤਾ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਸੰਨ 2024 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪੀਅਰ ਪੌਲੀਅਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਜਿੰਨੇ ਘਰ ਹਨ, ਜੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਥੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਣਗੀਆਂ ਹੀ।" ਆਮ ਸੂਝ (ਕਾਮਨਸੈਂਸ) ਅਨੁਸਾਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਹਰਾਂ/ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉੱਪਰੋਂ ਉੱਪਰੋਂ ਦੇਖਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਲੱਗਦੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ • ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 8 'ਤੇ

Sameer Kaushal & Ankur Kaushal
PERSONAL REAL ESTATE CORPORATION
Commercial | Residential
Property Experts
Century 21
Sameer Kaushal | Ankur Kaushal
604-897-9575 | 604-897-0006
#105-7928 128 St. Surrey, B.C. W3W

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਧੰਜਲ
Insurance & Financial Advisor
Super Visa Insurance
Travel Insurance
TFSA & RRSP
Mortgage & Life Insurance
Child Education Plan RESP
Working together to Build and Preserve Wealth
778.888.3502
gursh26@gmail.com
Protecting Dreams and Lifestyle

KOHALY PRINTING & BINDERY LTD.
WEDDING CARDS
FULL COLOR SIGNS
WINDOW DECALS
CHEQUES
OFFSET PRINTING, DIGITAL PRINTING
604-594-2324
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਕਾਰਡ
#210-12837-76th Ave, Surrey, B.C.
Website : www.kohalyprinting.com
E-mail : info@kohalyprinting.com

ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ
Navjit Mahil
Realtor
BA, CAIB, LLB
ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਮਿਲੋ
YPA REALTY
604-488-4777
E-mail : navjitmahil@yahoo.com
201-13049 76th Ave, Surrey, B.C. V3W 2V7

idea immigration
SUPER VISAS
PNPs
EXPRESS ENTRY
ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਮੌਕਾ
- ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਸੱਜਣ ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਬੁਲਾਓ
- 12 ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਫੈਮੀ ਬੁਲਾਓ।
- ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 'ਤੇ ਫੈਮਲੀ ਵੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਵਿਜ਼ਟਰ ਵੀਜ਼ੇ ਤੇ ਆਏ, ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੋ
- ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਐਂਟਰੀ, BC, PNP, LMIA, Marriage
Navneet Sharma
604-597-1119
York Centre #209-7928 128St. Surrey BC V3W 4E8

Sarup Singh Chandi
Ph: 604-572-5050
Residential, Commercial & Private Mortgage
BEST POSSIBLE RATE AVAILABLE
Sarup Singh Chandi
All types of life Insurance, Critical illness, Disability Insurance, Mortgage Protection
7092-125 St. Surrey

AG Aanchal Ghai Notary Corporation
ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਸਬੰਧੀ ਆਉਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
OUR SERVICES
- Notarizations
- Real Estate Conveyancing
- Wills & Powers of Attorney
Payal Business Centre
80 ਐਵਨਿਊ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ
604-503-2227
Unit 151 - 12899 80th Avenue, Surrey, B.C. V3W 0E6
aanchal@ghainotary.ca | www.ghainotary.ca

A-CLASS FOREIGN EXCHANGE
ਸਿਰਫ 24 ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ
ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮਰਜ਼ੀ ਭੇਜੋ ਪਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰੇਟ ਜ਼ਰੂਰ ਚੈੱਕ ਕਰੋ।
ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ
604-598-2222
#117, 12888 80th AVE., SURREY

ROHITA PANNU LAW CORPORATION
Barrister & Solicitor
- ਨੋਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ - ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ
- ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ - ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਅਰਹੋਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ - ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ
- ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ
#102-9278, 120th Street Surrey, BC V3V 4E8
Ph.: 604-589-1399
Fax : 604-589-1556
www.rohitapannulaw.com

ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ZIRA CURRENCY EXCHANGER LTD.
ਇੰਡੀਆ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਜਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨਾਮ
ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ, 604-562-7000, 604-314-0000 #397-8148-128 ST. (PAYAL BUSINESS CENTRE) SURREY

So Easy
A TO Z DRIVING SCHOOL
So Easy ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ
ਕਲਾਸ 1 ਤੋਂ 7 ਤੱਕ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ
ਕਾਰ, ਟਰੱਕ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਜਾਂ ਏਅਰ ਬ੍ਰੇਕ ਦਾ ਨੋਲਿਜ ਟੈਸਟ
ਅਸੀਂ ਲਰਨਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇੰਗਲਿਸ਼ ਘੱਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਅਸੀਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਤੇ NSC ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
Lucky Sekhon, 604-614-5365
#15 - 8388 128 St. Surrey ਖਾਲਸਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸੈਂਟਰ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਤਾਜ ਬੈਂਕਿਊਟ ਹਾਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟ ਹਾਊਸ
ਦੋਵੇਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਿਕਸ ਮਠਿਆਈ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੱਡੂ ਤੇ ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਮਕੀਨ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ, ਜਨਮ ਦਿਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਕੈਟਰਿੰਗ ਲਈ ਖਾਸ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ
8A-31205-OLD YALE RD. ABBOTSFORD
Ph.: 604-504-1761 &
4-12818-72 Ave Surrey BC
Ph.: 604-591-7611

ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਮਿਸ਼ਿਗਨ ਤੋਂ ਪੀਟ ਹੋਕਸਟਰਾ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਰਾਜਦੂਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ

ਵਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਮਿਸ਼ਿਗਨ ਤੋਂ ਸਾਂਸਦ ਪੀਟ ਹੋਕਸਟਰਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜਦੂਤ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੋਕਸਟਰਾ, ਜੋ 1993 ਤੋਂ 2011 ਤੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਹਾਊਸ ਔਫ ਰੈਪ੍ਰੈਜ਼ੇਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਟਰੰਪ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਨੀਦਰਲੈਂਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤ ਰਹੇ ਹਨ।

ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੀਟ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਮੂਹਰੇ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ। ਮੈਂ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।" ਹੋਕਸਟਰਾ ਨੇ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਗਜ਼ਬ ਦਾ ਮਾਣ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਯ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

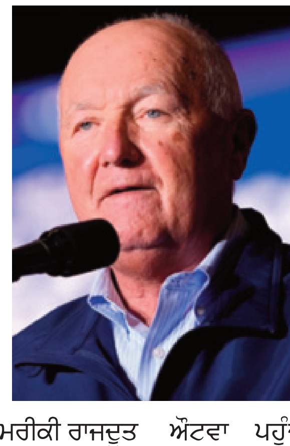

ਹੋਕਸਟਰਾ ਦੀ ਰਾਜਦੂਤ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦੀ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਾਂਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਨਾਟੋ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਦੂਤ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਮਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੋਕਸਟਰਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਰਮਿਆਨ ਗਹਿਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ 2014 ਤੋਂ 2017 ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤ ਰਹੇ ਬਰੂਸ ਹੇਮੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦੀ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ।

ਬਰੂਸ ਹੇਮੈਨ ਨੇ ਹੋਕਸਟਰਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਖ਼ਬਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਬਾਰੇ ਗਹਿਰਾ ਗਿਆਨ ਹੈ।

ਇੱਕ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਹੋਕਸਟਰਾ ਨੇ ਹਾਊਸ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਜਰਬੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਨਵੀਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਔਟਵਾ ਪਹੁੰਚਣਗੇ, ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਵੱਡੀ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਛੁਸ਼ੰਅ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਾਥ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਕਾਢਿਆ ਸੀ।

ਹੋਕਸਟਰਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਐਸ ਸੈਨੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਏਗੀ, ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 2025 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤ ਡੇਵਿਡ ਕੋਹੇਨ 2021 ਤੋਂ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹਨ।

ਹੋਕਸਟਰਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਪਣੀ ਨਵੀਂ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਸੈਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ : ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ 'ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ'

ਔਟਵਾ : ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੁਆਰਾ ਕਈ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅਖਬਾਰ 'ਦ ਗਲੋਬ ਐਂਡ ਮੇਲ' ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਇਕ ਲੇਖ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਜਾਵਟ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਜਵਾਬ

ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਬਕਵਾਸ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਰਣਧੀਰ ਜੈਸਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਸੋਹੀਣੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਕੈਨੇਡਾ-ਭਾਰਤ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ 'ਬਦਨਾਮੀ ਮੁਹਿੰਮ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਣਜੰਮੇ ਬਿਆਨ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਸਬੰਧੀ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਮੰਡਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਵਾਦ ਬਣਾਉਣਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਰਮਖਿਆਲੀ ਕਰਕੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੂਡੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਰੁੱਪ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਰੁੱਧ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੜਵਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧ ਤਣਾਅ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦਾਅਵੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ-ਕੈਨੇਡਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨੇਤਾ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਤਣਾਅ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਦੇ ਸਮਾਂਝਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਪਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ...

: ਚਿਪਸ, ਕੈਂਡੀ, ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਨੋਲਾ ਬਾਰ। ਅਲਕੋਹਲ ਵਾਲੇ ਪਦਾਰਥ: ਬੀਅਰ, ਵਾਈਨ, ਸਾਈਡਰ ਅਤੇ 7% ਅਲਕੋਹਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀ-ਮਿਕਸਡ ਪਦਾਰਥ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਮਾਨ: ਕੱਪੜੇ, ਜੁੱਤੀਆਂ, ਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ, ਅਤੇ ਡਾਇਪਰ। ਖਿਡੌਣੇ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ: ਬੋਰਡ ਗੇਮਾਂ, ਗੁੱਡੀਆਂ, ਵੀਡੀਓ ਗੇਮ ਕੰਸੋਲ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਖਬਾਰ, ਅਤੇ ਪਜ਼ਲ। ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਟ੍ਰੀ ਟੈਕਸ-ਮੁਕਤ ਰਹੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ "ਵਰਕਿੰਗ ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼ ਰਿਬੇਟ" ਦੇ ਤਹਿਤ 18.7 ਮਿਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ $250 ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 2023 ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ $150,000 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੀ ਗਈਆਂ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ $2,000 ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਰੀਬ $100 ਦੀ ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਓਨਟੇਰਿਓ ਵਰਗੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਐਚਐਸਟੀ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਬਚਤ $260 ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿਚ, ਐਨਡੀਪੀ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਨਡੀਪੀ ਆਗੂ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਦਮ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਨ 'ਤੇ ਪੱਕੀ ਜੀਐਸਟੀ ਛੋਟ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਉਪਾਅ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਲਿਆਉਣਗੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਦਬੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਨਡੀਪੀ ਲੀਡਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਬੋਝ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਾਨ ਉੱਤੇ ਜੀਐਸਟੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਯੂਕੌਨ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਉਂਸਿਪੈਲਿਟੀ ਨੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ

ਔਟਵਾ : ਯੂਕੌਨ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਉਂਸਿਪੈਲਿਟੀ, ਡੌਸਨ ਸਿਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੇਅਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ, ਕਿੰਗ ਚਾਰਲਜ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ 5 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਘਟੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੇਅਰ ਸਟੀਫ਼ਨ ਜੌਨਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜੌਨਸਨ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਾਜ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਕੌਨ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਹੈ।

ਜੌਨਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਕੌਨ ਦੇ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ "ਕਿੰਗ ਚਾਰਲਜ਼ III ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ।"

ਇਸੇ ਤਹਿਤ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 40 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਡੌਸਨ ਸਿਟੀ ਦੇ 10 ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸਹੁੰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੌਨਸਨ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿੰਗ ਚਾਰਲਜ਼ ਜਾਂ ਰਾਜਸ਼ਾਹੀ ਲਈ ਇੱਤੇ ਬੇਹੱਦ ਨਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰਾਊਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਝਿਜਕ ਜਾਰੀ ਸੀ।

ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਰਕ ਤੱਥ ਅਨੁਸਾਰ, ਡੌਸਨ ਸਿਟੀ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਗਭਗ 2,400 ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਲੋਂਡਾਈਕ ਗੋਲਡ ਰਸ਼ (ਸੋਨੇ ਦੀ ਖੁਦਾਈ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਟ੍ਰੋਨਡੇਕ ਹਵੈਚਿਨ ਫਸਟ ਨੇਸ਼ਨ (ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ) ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਖੁਦਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਭਾਈਚਾਰਾ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਐਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ, ਨਿਊ ਬ੍ਰੰਜ਼ਵਿਕ ਵਿੱਚ ਐਮਪੀਜ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਬੀਸੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਦੇ 270,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਰਹੀ ਠੱਪ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਆਏ ਤੂਫਾਨ ਕਾਰਨ ਬੀਸੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਦੇ 270,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਠੱਪ ਰਹੀ। ਇਹ ਤੂਫਾਨ ਲੋ-ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਸਿਸਟਮ ਕਾਨ ਆਇਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ 'ਬੌਮ ਸਾਈਕਲੋਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵੱਡੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਤੂਫ਼ਾਨ ਵੈਨਕੂਵਰ ਆਈਲੈਂਡ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਤਟ ਤੋਂ 400 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹਵਾਵਾਂ ਮੰਗਲਵਾਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਮੰਗਲਵਾਰ ਰਾਤ ਤੱਕ, ਨਾਨਾਇਮੋ ਖੇਤਰ, ਪਾਰਕਸਵਿਲ, ਕਵਾਲਿਕਮ ਬੀਚ ਅਤੇ ਆਈਲੈਂਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉੱਤਰੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੱਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਲੋਅਰ ਮੇਨਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਠਪ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਿਚਮੰਡ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। ਬੀਸੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 175,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਜਲਦ ਵਾਪਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੀਸੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਨੇ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕਿੱਟਾਂ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 72 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੀਸੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲਾਈਨ ਡਾਉਨ ਦੇਖੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ 911 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਮੀਟਰ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਰਹੇ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਪਿਛੋਕੜ 'ਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਰੈਂਡੀ ਬੌਇਸਨੌਲਟ ਦਾ ਕੈਬਿਨੇਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਸਰੀ (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਐਲਬਰਟਾ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਐਮਪੀ ਰੈਂਡੀ ਬੌਇਸਨੌਲਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਕੈਬਿਨੇਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੈਂਡੀ ਬੌਇਸਨੌਲਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੈਬਿਨੇਟ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਰੈਂਡੀ ਬੌਇਸਨੌਲਟ ਨੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਬਕਾ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਵਾਲ ਸਟੀਫਨ ਐਂਡਰਸਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਪਾਰਕ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੀਆ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰੈਂਡੀ ਕੈਬਿਨੇਟ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਐਂਡਰਸਨ ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਬੋਇਸਨੌਲਟ ਦੇ ਟੈਕਸਟ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਉਲਲੇਖ ਸਟੀਫਨ ਐਂਡਰਸਨ ਵੱਲੋਂ ਵਪਾਰਕ ਗੱਲਬਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੈਬਿਨੇਟ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਨੈਤਿਕਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੋਇਸਨੌਲਟ ਨੇ 2021 ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਐਂਡਰਸਨ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੋਇਸਨੌਲਟ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖ਼ਬਰ ਛਪੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘ੍ਰੀ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਬੋਇਸਨੌਲਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲਨਿਵਾਸੀ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

SABLOK & SABLOK
Notaries Public
ਤੁਹਾਡੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੁਣ 2 ਨੋਟਰੀਜ਼
ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੇ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਦੇ ਕਾਗਜ਼
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ , ਰਾਹਦਾਰੀ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤਨਾਮਾ
- ਪਾਸਪੋਰਟ ਆਦਿ ਤੇ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ
ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
- ਬਿਜਨਸ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਰ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਫੈਮਲੀ, ਮੰਗੇਤਰ ਅਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨਸਰਵਿਸਿਜ਼

AKASH SABLOK & TARLOK SABLOK
ਸਬਲੋਕ ਐਂਡ ਸਬਲੋਕ 604-325-9200
FAX — 604-325-3666
6108 Fraser st. (at 45th Ave.) Vancouver BC V5 Ww 3A1

ਬਾਧ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਰਵਿਸਿਜ਼
ਟੈਕਸ ਦੇ ਪੇਪਰ ਭਰਨਾ
ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ / ਪੇਰੋਲ
ਬਿਜ਼ਨਸ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ
ਬੁੱਕ ਕੀਪਿੰਗ
ਟੀ-ਫੋਰ ਜਾਂ ਵਰਕ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਫਾਰਮ
ਸਾਡਾ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਤਜ਼ਰਬਾ ਹੈ

ਜਸਬੀਰ-ਸਿੰਘ-ਬਾਧ
TAX FORM FILL UP | ACCOUNTING / PAYROOL | PERSONAL INCOME TAX
BUSINESS INCOME TAX | T4/ WORKERS COMPENSATION FORM
UNIT # 1393-20800 Westminter Hwy Richmond , BC V6V 2W3
Ph.: 604-325-8370 | Fax. : 604-231-9600

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਹੈ?
ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਓ
ਚਿਲਾਵੈਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਡੈਂਟਿਸਟ
We Can Help With
» Teeth Cleaning
» Tooth Coloured Fillings
» Root Canal Treatment
» Crowns and Bridges
» Wisdom teeth Extractions
» Sedation Dentistry
» Clear Aligners
» Implants
» Dentures & many more...

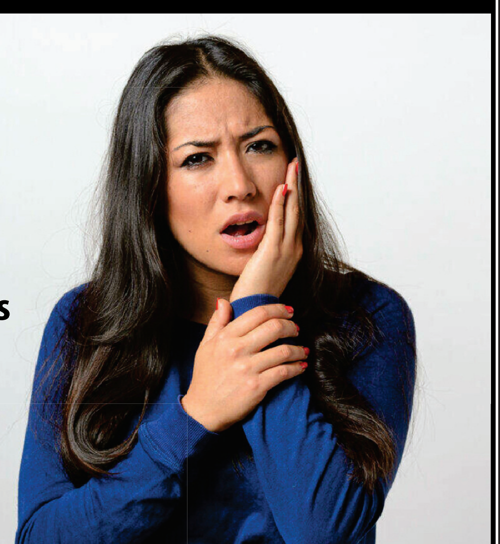

Now Accepting The New Canadian Dental Care Plan From Govt.
Consult Dr. Sra for a health SMILE
Value $500
COMPLIMENTARY NIGHT GUARD
with new patient hygiene
Complete New Patient Exam with Xrays (4BW, 3PA and Panorex) and complete hygiene.
We accept new Patients, & Emergencies
ਅੱਜ ਹੀ ਆਪਣੀ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
maple smiles dentistry
Family & Community Dentistry
604-391-1010 | maplesmiles.ca
8364 Young Road, Unit 101, Chilliwack

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫਤਹਿ। ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ।।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ

www.singhsabhasurrey.com

8115, 132 ਸਟਰੀਟ, ਸਰੀ, ਬੀ.ਸੀ. V3W 4N5

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਵੇਰੇ

ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ	: 4.00 ਵਜੇ
ਸਹਿਜ ਪਾਠ	: 4:30 – 6.00 ਵਜੇ
ਆਸਾ ਕੀ ਵਾਰ	: 6.00 –7.45 ਵਜੇ
ਅਰਦਾਸ / ਹੁਕਮਨਾਮਾ	: 7.45 – 8.00 ਵਜੇ
ਕਥਾ / ਹੁਕਮਨਾਮਾ	: 8.00 – 8.30 ਵਜੇ
ਕੀਰਤਨ	: 8.30 – 9.40 ਵਜੇ
ਕਥਾ	: 9.40 – 10.30 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ	: 10.30 – 11.30
ਸਮਾਪਤੀ	: 8:00 ਵਜੇ

ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨ

ਚੌਂਕੀ ਸੋਦਰ	: 4:30–5:00 ਵਜੇ
ਪਾਠ ਸੋਦਰ	: 5.00 ਤੋਂ 5.30 ਵਜੇ
ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ	: 5:30–6:40 ਵਜੇ
ਕਥਾ	: 6:40–7:15 ਵਜੇ
ਢਾਡੀ	: 7:15 –8:00 ਵਜੇ
ਸਮਾਪਤੀ	: 8:00 ਵਜੇ

ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ

ਬੀਬੀਆਂ ਵਲੋਂ
ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ
ਹਰ ਮੰਗਲਵਾਰ 11:30 ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ, ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਸਤੀਦਾਸ ਜੀ, ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਹਿਜਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨਵੰਬਰ 24 ਨੂੰ 9:30 ਵਜੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਉਪਰੰਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ।
- ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ 23 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬੀਬੀ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਐਤਵਾਰ ਨਵੰਬਰ 24 ਨੂੰ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ 9:30 ਵਜੇ ਸਹਿਜਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਅੰਤਮ ਸਸਕਾਰ 2:00 ਵਜੇ ਸਵ: ਬੀਬੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਦਾ ਰਿਵਰ ਸਾਈਡ ਡੈਲਟਾ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ ਉਪਰੰਤ ਸਹਿਜਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ 3:30 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਅਰਦਾਸ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਸੋਮਵਾਰ 25 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ 10:00 ਵਜੇ ਬੱਚੀ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਅਨੰਦਕਾਰਜ ਕਾਕਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰਬਾਜ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਲੰਗਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬੀਬੀ ਹਰਮਨਜੋਤ ਕੌਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਬੱਚੀ ਪ੍ਰਭਕੀਰਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰਾਗੀ ਜੱਥਾ : ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਭਾਈ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ
ਕਥਾਵਾਚਕ : ਭਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਢਾਡੀ
ਢਾਡੀ ਜਥਾ : ਭਾਈ ਜਗਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਅਰਜਨਵਾਲ ਵਾਲੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਵੀਰਵਾਰ ਸੰਥਿਆ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣ ਕਲਾਸ ਸ਼ਾਮ 7-8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ

ਫੋਨ : 604-590-3232, 604-590-3224

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ: ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਟੀਵਨ ਹਾਰਪਰ

ਸਰੀ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਟੀਵਨ ਹਾਰਪਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੁਰਾਣੀ ਨਫਰਤੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ। ਹਾਰਪਰ, ਜੋ 2006 ਤੋਂ 2015 ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ, ਨੇ ਅਬਰਾਹਮ ਗਲੋਬਲ ਪੀਸ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਵੱਲੋਂ ਹੋਏ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਵੱਈਏ 'ਤੇ ਸਟੀਵਨ ਹਾਰਪਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀ ਹਾਰਪਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅਤੇ ਜਿਹਾਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇ ਕੇ ਭਾਰੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੂੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਹਾਰਪਰ ਨੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਫਰਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੋਚ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੁਰਾਵਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਾਜਕ ਵੰਡ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਰਥਿਕ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਤਣਾਅ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਹਾਰਪਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਜਿਹਾਦੀ, ਤਮਿਲ ਟਾਈਗਰ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ

ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕੜੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਵੱਲ ਚੁੱਕਸ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਥਮਤਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹਾਰਪਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵੱਖਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਧਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਨਫਰਤ ਪਸੰਦ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੈ।"

ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮਜਬੂਤ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸਟੀਵਨ ਹਾਰਪਰ ਨੂੰ ਅਬਰਾਹਮ ਗਲੋਬਲ ਪੀਸ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਭਲਾਏ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਗਾਮੀ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਫਰਤੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਣਾ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਸਟੀਵਨ ਹਾਰਪਰ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਹ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਿਖਾਉਣ ਵਾਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ

ਸਰੀ (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜੋਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 21 ਸਾਲਾ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਦੀ ਦੁਖਦ ਖਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ 17 ਨਵੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਵਜੇ ਦੀ ਹੈ। ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦਸੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਇਆ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਪਨੇ ਲੈ ਕੇ ਪਰਦੇਸ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਵੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ

ਕਤਲ ਦੀ ਖਬਰ ਪਿੰਡ ਜੋਈਆਂ ਪੁੱਜੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਰ 'ਤੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟ ਪਿਆ। ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਜਸਕਰਨ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਲਈ ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਗੋਫੰਡਮੀ ਪੇਜ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਮਪੇਨ ਰਾਹੀਂ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਵਾਰਦਾਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। This report was written by Ekjot Singh as part of the Local Journalism Initiative.

HOMELAND MORTGAGE CORP.
ਜੇ ਮੋਰਟਗੇਜ਼ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੋ।
ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੌਰਟਗੇਜ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਘੱਟ ਰੇਟ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
- ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ
- ਰੈਜੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੌਰਟਗੇਜ
- ਸੈਕੰਡ ਅਤੇ ਥਰਡ ਮੌਰਟਗੇਜ

Kuldip Panesar
Mortgage Consultant
Cell :604-308-6839
PROFESSIONAL AND EXPERIENCED
Ph.: 604-593-6622, Fax : 604-593-6615
#201-7928 128St. (York Business Centre) Surrey BC V3W 4E8
Website : www.homelandmortgage.ca
E-mail : homelandmortgage@hotmail.com

YOUR NEIGHBOURHOOD LAYER
RISHI LAW CORPORATION
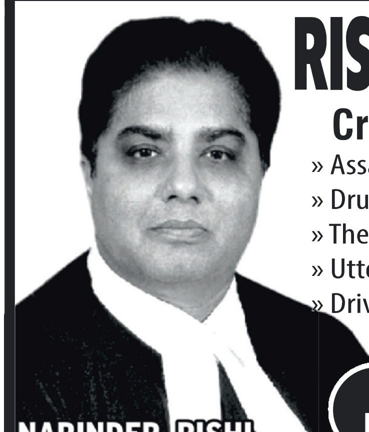
Criminal Law
» Assault Charges
» Drug Charges
» Theft/Fraud
» Uttering Threats
» Driving Offences
Divorces Probate
All kind of Notary Services
Real Estate
» Purchase/ Sale of Property
» Mortgage / Line of Credit
Immigration Law
» Immigration Appeals
» Refugee Claims
» Spousal Sponsorship
» Parents Sponsorship
» Super Visa / Visitor Visa
NARINDER RISHI
Barrister, Solicitor & Notary Public
Services offered in Punjabi, Hindi & English
Vancouver
6625, Fraser Street
604-322-5515
Email : nkrishi@yahoo.com
Two Locations to serve you
Surrey
604-505-6454
(By appointments only)

NEWTON DENTURE CLINIC INC.
Web: www.newtondentures.ca | Email: newtondentures@gmail.com
ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ।
ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ
"Over 20 years experience as Denturist"
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੰਦ ਲਵਾਉਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲਗਵਾਏ ਹਨ। ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਣੇ ਹਨ।
- ਤੁਹਾਡੇ ਲਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ।
- ਬਲਰਾਜ ਨਾਲ ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਓ।
- ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੰਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ ਪਰ ਖਾਣਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਖਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਲਰਾਜ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

BALRAJ (REGGIE) GILL
R.D. Bsc. Registered Denturist
ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 604-590-9747
Surrey #211-8334-128 St. Surrey BC V3W 4G2
(Second floor Khalsa Business Centre)

ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਖ਼ਰੀਦਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਬਿਜਲੀ

ਔਟਵਾ : ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪਣ ਬਿਜਲੀ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸੋਕੇ ਅਤੇ ਖ਼ਰਾਬ ਮੌਸਮ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਸੋਕੇ ਕਾਰਨ ਦੋ ਹਾਈਡ੍ਰੋ-ਅਮੀਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੀਸੀ ਅਤੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਿਜਲੀ ਹਾਈਡ੍ਰੋਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਹੈ, ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਹਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੇ ਪਤਝੜ ਅਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਲਾਈਟਾਂ ਦੇ ਜਲਦੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਸੋਕੇ ਨੂੰ ਆਮ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਣ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ’ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਦਬਾਅ ਪਵੇਗਾ।

ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦਰਮਿਆਨਾ ਜਾਂ ਭਾਰੀ ਸੋਕਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਤੱਕ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਪੁੱਜ ਸਕਿਆ। ਹਾਈਡਰੋ ਪਾਵਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਕਿਊਬਿਕ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਅਤੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਤੀਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਕੋਲ ਵਾਧੂ ਬਿਜਲੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਹਾਲਾਤ ਉਲਟੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਅਤੇ ਹਾਈਡਰੋ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਦਰ 2023 ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਦਲਵੇਂ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਵਿਚ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਬੁਲਾਰੇ ਬਰੂਸ ਓਵੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਊਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੂਜੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਊਰਜਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 2021 ਦੇ ਸੋਕੇ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪਣ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਕੁੱਲ ਉਤਪਾਦਨ ਔਸਤ ਨਾਲੋਂ 16 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਘੱਟ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਪਾਵਰ ਜੈਨਰੇਟਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇਵਾਡਾ ਦੇ ਹੂਵਰ ਡੈਮ ਵਿਚ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ 25 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪਣ-ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ 3.9 ਫ਼ੀਸਦੀ ਘਟੀ ਅਤੇ 2016 ਮਗਰੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਵੇਚ ਕੇ ਹੋ ਰਹੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ 2023 ਦੌਰਾਨ 30 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਵਾ ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਹਾਈਡਰੋ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰ ਐਲਨ ਡੈਨਰੋਥ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਸੋਕੇ ਕਾਰਨ 2023 ਵਿਚ 157 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰਹਿਮ ਓ ਕਰਮ ’ਤੇ ਆ ਗਈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜਮਾਨਤ ‘ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੋਇਆ ਫਰਾਰ

ਟੋਰਾਂਟੋ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੁੱਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ’ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਸ਼ਖ਼ਸ, ਸਿਮਰਨਪ੍ਰੀਤ ਪਨੇਸਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਪਏ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ੱਕੀ, ਸਿਮਰਨਪ੍ਰੀਤ ਪਨੇਸਰ, ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

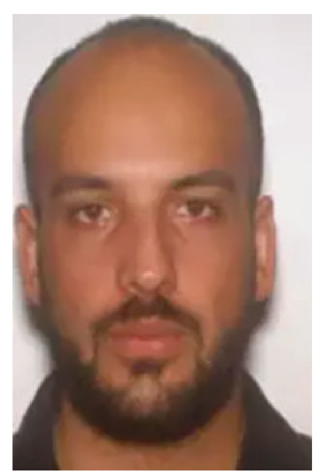

35 ਸਾਲ ਦੇ ਸਿਮਰਨਪ੍ਰੀਤ ਪਨੇਸਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲੁੱਟ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਕਿੰਗ ਮੈਕਲੀਨ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਫੈਦ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ 400 ਕਿਲੋ ਸੋਨਾ ਲੱਦ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੋਨਾ ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਵਿੱਚ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਪੀਅਰਸਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਕਲੀਨ ਨੇ ਇਹ ਵਾਪਰਿਆ ਸੋਨਾ 1.2 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਵਕਤ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ 400 ਕਿਲੋ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਸਟੇਟ ਪੁਲਿਸ ਸਿਮਰਨਪ੍ਰੀਤ ਪਨੇਸਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹੋਏ ਇਕ ਹੋਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨੂੰ ਅੱਜ ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਏ ਕਿੰਗ ਮੈਕਲੀਨ ਦੀ ਹਵਾਲਗੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਹ ਟਰੱਕ ਚਲਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਨਾ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਕਲੀਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰੰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੈਕਲੀਨ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿਮਰਨਪ੍ਰੀਤ ਪਨੇਸਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਮਰਨਪ੍ਰੀਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਪਨੇਸਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੋਰ ਮੁਹੱਈਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰ ਤਹਕੀਕਾਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਖੋਜੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਖੋਜਿਆ ਕੋਵਿਡ-19 ਫੈਲਣ ਦਾ ਅਸਲ ਕਾਰਨ

ਔਟਵਾ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਫੌਰ ਪੈਂਡੈਮਿਕ ਰਿਸਰਚ (ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ) ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਨੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮੂਲ ਵਾਰੇ ਠੋਸ ਪਰਿਸਥਿਤਕ ਸਬੂਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਵਾਇਰਸ ਚੀਨ ਦੇ ਵੂਹਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਵੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਆਗਮਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਪਿਛੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਟੀਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸਬੂਤ ਪਾਇਆ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੂਹਾਨ ਦੇ ਇਕ ਮੱਛੀ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

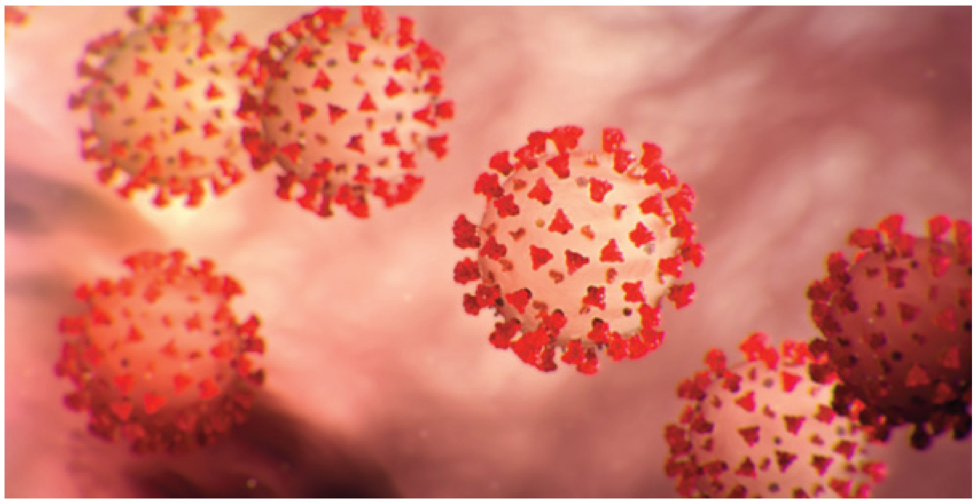

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਉਤਪੱਤਿ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਦਾ ਮੂਲ ਚੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਜਨਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਦਾਅਵੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਖੋਜੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਹੱਲ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਖੋਜੀ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੂਹਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਨਿਵਾਰਨ ਦੇ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਫੈਲਾਅ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਖੋਜਾਂ ਜਰੂਰੀ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਵਿਡ-19 ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੀ ਭਵਿੱਖਵਾਣੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮੂਲ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਕੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਗੇ।

ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਵਾਰੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪਰਣਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋਰ ਸੰਕਟਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਿਚਮੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਹਚਾਣ ਜਨਤਕ

ਸਰੀ, ਰਿਚਮੰਡ ਦੇ ਇਕ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਹਚਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਚਮੰਡ ਆਰ.ਸੀ.ਐਮ.ਪੀ. ਨੇ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਮਦਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਮਲਾ 20 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7:15 ਵਜੇ ਨੰਬਰ 3 ਰੋਡ ਅਤੇ ਵੈਸਟਮਿਨਿਸਟਰ ਹਾਈਵੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਹਮਲਾਵਰ ਵਪਾਰਕ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਜਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਰਿਚਮੰਡ ਆਰ.ਸੀ.ਐਮ.ਪੀ. ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਹਿਚਾਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ 5 ਫੁਟ 5 ਇੰਚ ਲੰਬਾ, ਭਾਰੀ ਬਣਤਰ ਵਾਲਾ, ਛੋਟੇ ਕਾਲੇ ਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਦਾੜੀ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਫੈਦ ਟੀ-ਸ਼ਰਟ, ਹਲਕੇ ਨੀਲੇ ਜੀਨਸ, ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਲੰਮੀ ਕ੍ਰਾਸ ਨੈਕਲਸ, ਸਫੈਦ ਐਡਿਡਾਸ ਸਨੈਕਰਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਲਾ ਅਤੇ ਲਾਲ ਬੈਕਪੈਕ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਾਪਰਿਆ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਰਿਚਮੰਡ੍ਆਰ.ਸੀ.ਐਮ.ਪੀ. ਨਾਲ 604-278-1212 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਅਤੇ ਰੂਫ ਰਿਪੇਅਰ
ਵੱਡੇ ਪਰੈਸ਼ਰਵਾਸ਼ ਨਾਲ ਘਰ ਧਵਾਉ।
ਅਸੀਂ ਛੱਤਾਂ, ਗਟਰ ਕਲੀਨ, ਡਰਾਈਵੇਅ ਤੇ ਵਿੰਡੋਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਬਦਲਕੇ ਅਤੇ ਛੱਤਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੂਨ ਕਰੋ:
ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ
604-807-1012

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ

ਲੇਡੀਜ਼ ਸੰਗੀਤ, ਜਾਗੋ, ਮਾਈਆਂ, ਵਿਆਹ, ਜਨਮਦਿਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (ਪੰਜਾਬੀ ਫੋਕ ਸਿੰਗਰ)
306-861-5876
306-891-5441
Email : devicharno35@gmail.com
Follow charanjeet_861

Keep Smiling Denture Clinic
Complete Denture · Implant Denture · Partial Denture
Care Home Mobile S ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ
ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ ।

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਗਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਾਇਨ ਜਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।
Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist
SEMCD CERTIFIED CLINICIAN
Book Your Appointment
778-600-0811 | 778-600-0810
6834 King George Blvd Surrey BC | 2644 Cyril St Abbotsford BC

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
International
Punjabi Tribune

• Rachhpal Singh Gill
ਸੰਪਾਦਕ (ਕਾਰਜਕਾਰੀ)
604-616-2171

Funded by the Government of Canada | Financé par le gouvernement du Canada | Canada

ADVISORY BOARD

• **Gurvinder Singh Dhaliwal**
Vancouver,
604-825-1550

• **Gurlal Singh**
Journalist,

• **Hardam Singh Maan**
Surrey
604-308-6663

• **Virpal Singh Bhagta**
News Reporter | Punjab
+91 96532 00226

• **Ekjot Singh**
News Reporter

Printed & Published in Canada by : International Punjabi Tribune Inc.

604-584-5577 (Office)
punjabitribune
iptribune@gmail.com
www.punjabitribune.ca
punjabitribune

NOTICE TO ADVERTISER

International Punjabi Tribune does not accept any liability or damage caused by an error or inaccuracy in the printing of an advertisement beyond the amount paid for the space actually occupied by that portion of the advertisement in which error occurs. All advertising is subject to publisher's approval. International Punjabi Tribune reserves the right to turn down or edit any material forwarded to us for printing. The publisher does not guarantee the insertion of any particular advertisement on a specified date, or at all.

Publisher is not responsible in any mishappening between the customer and Advertiser.

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ਼ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲ਼ੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ-ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾਂ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਸ਼ਲੀਲ, ਭੜਕਾਊ, ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਧਾਰ ਵਾਲ਼ੀ ਰਚਨਾਂ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਅਸਮਰਥ ਹਾਂ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟ ਜਾਂ ਇਨਵੈਸਟਰ?

ਲਿਖਤ : ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ

ਸਫ਼ਾ 1 ਦਾ ਬਾਕੀ

ਸਗੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਅਪਣਾਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਇਨਵੈਸਟਰਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ।

ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਘਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਰਹੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। 21 ਜਨਵਰੀ 2024 ਨੂੰ ਸੀ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਂਤੇ ਛਪੇ "ਲਿੰਕਿੰਗ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟੂ ਦੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸ਼ੌਰਟੇਜ ਮੇ ਬੀ ਮਿਸਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ, ਐਕਸਪਰਟ ਸੇਅ" ਨਾਂ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਲੇਖਕ ਪੀਟਰ ਜ਼ੀਮੋਨਜਿਕ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਫੈਕਟਰ-ਇਨਵੈਨਟਾਸ਼ ਫੈਕਲਟੀ ਆਫ ਸੋਸ਼ਲ ਵਰਕ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸਿੰਗ ਐਂਡ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡੇਵਿਡ ਹਲਚੈਂਸਕੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਸਹੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਲਚੈਂਸਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਚਾਈ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰੇਲੂ ਇਕਾਈ (ਹਾਉਸਹੋਲਡ) ਅਤੇ ਘਰਾਂ (ਹੋਮਜ਼) ਵਿਚਲੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ 4 ਕ੍ਰੋੜ (40 ਮਿਲੀਅਨ) ਲੋਕ 4 ਕ੍ਰੋੜ (40 ਮਿਲੀਅਨ) ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਕ ਘਰੇਲੂ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਔਸਤਨ 2.45 ਲੋਕ ਹਨ। ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 5 ਲੱਖ (500,000) ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟਾਂ ਨੂੰ 2 ਲੱਖ 4 ਹਜ਼ਾਰ (204,000) ਘਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਹਲਚੈਂਸਕੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 2024 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਐੱਮ ਐੱਚ ਸੀ (ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੌਰਗੇਜ ਐਂਡ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ) ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ (2023) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 2,23,513 ਨਵੇਂ ਘਰ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਇੰਮੀਗਰੈਂਟਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਣਗੇ।

30 ਮਈ 2024 ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਇਮੈਨਸ਼ਨ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਂਤੇ "ਵਾਈ ਦਿ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਰਾਈਸਿਸ ਇਜ਼ ਨਾਟ ਐਨ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਬਲਮ" ਨਾਂ ਦੇ ਛਪੇ ਇਕ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਲੇਖਕ ਜੇਮਜ਼ ਹਾਰਡਵਿਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਇਹਨਾ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਘੱਟ, ਸਗੋਂ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਕਿਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਹੈ।

17 ਅਗਸਤ 2023 ਨੂੰ ਬ੍ਰੀਚ ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ "ਦਿ ਮੀਡੀਆ ਇਜ਼ ਬਲੇਮਿੰਗ ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟਸ ਫਾਰ ਦਿ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਰਾਈਸਿਸ, ਦੇ ਆਰ ਰੌਂਗ" ਨਾਂ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦਾ ਲੇਖਕ ਸਈਦ ਹੁਸੈਨ ਮਾਈਗ੍ਰੈਂਟ ਰਾਈਟਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਬੁਲਾਰਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਈਗ੍ਰੈਂਟ ਵਰਕਰ ਕੰਮ-ਮਾਲਕ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਮੱਛੀ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਕੇਅਰ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵਰਕਰ। ਇਹ ਵਰਕਰ ਤਾਂ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਘਰ ਖ੍ਰੀਦਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਵੇਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇਮੀਗ੍ਰੈਂਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਗਰੀਬ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਘਰ ਖ੍ਰੀਦਣ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ? ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਣਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਦੇਣਾ ਇਸ ਕਿੱਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਘਰ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸਬਸਿਡੀ ਨਾਲ ਬਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫੇਦਾਰ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਰ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਰਹਿਣਯੋਗ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋ ਸਕੇ ਜਿਹੜੇ ਉਂਝ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। 1940ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1980ਵਿਆਂ ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਂਤੇ ਛਪੇ ਕਈ ਆਰਟੀਕਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਨ 1993 ਤੱਕ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਸਾਲ 10000 ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੇ ਯੂਨਿਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਦਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਅਪ੍ਰੇਟਿਵਾਂ, ਨਾਨ-ਪਰਾਫਿਟ ਆਧਾਰ ਂਤੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਸੀ। 1980ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦੀ (ਨਿਊ ਲਿਬਰਲ) ਅਜੰਡੇ ਅਧੀਨ ਨਿੱਜੀਕਰਨ (ਪ੍ਰਾਈਵਟਾਈਜੇਸ਼ਨ) ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 1993 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਂਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤਾ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਊਂਸਪਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਂਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ 1993 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਆਸ ਇਹ ਰੱਖੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਸਮਾਜਕ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 1980ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦਾ ਸੈਕਟਰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਗਈ।

ਸੀ ਬੀ ਸੀ ਦੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਂਤੇ ਛਪੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਆਰਟੀਕਲ " ਲਿੰਕਿੰਗ ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟਸ ਟੂ ਦਿ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸ਼ੋਰਟੇਜ….." ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਟਰਾਂਟੋ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸਿੰਗ ਐਂਡ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡੇਵਿਡ ਹਲਚੈਂਸਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਘਰਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਯੂ ਕੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਿੱਸਾ 18 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ 17 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੀ ਇਹ ਘਾਟ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਲਚੈਂਸਕੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੁੱਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 4 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 16 -20 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੀ ਕੁੱਝ ਕੁੱਝ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੇ ਸੈਕਟਰ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕੈਂਪਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ। ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਪੋਸਟ ਦੇ ਸਾਈਟ ਂਤੇ 5 ਸਤੰਬਰ 2024 ਨੂੰ ਛਪੀ "ਸਟੂਡੈਂਟ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸ਼ੋਰਟੇਜ ਇਜ਼ ਏ 'ਕਰਾਈਸਿਸ' ਦੈਟ ਸ਼ੁੱਡ ਵਰੀ ਆਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼: ਡੈਸਜਾਰਡਿਨਜ਼" ਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ 10 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਇਹ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੋਸਟ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ 12 ਲੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੋਸਟ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘਰ ਕਿਰਾਏ ਂਤੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕੈਂਪਸਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਘਰ ਕਿਰਾਏ ਂਤੇ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਮਸਲਾ ਇਕੱਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਰੇਲੂ (ਡੁਮੈਸਟਕ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਰੀਅਲ ਇਸਟੇਟ ਨਿਊਜ਼ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਸਾਈਟ ਂਤੇ 1 ਜੂਨ 2023 ਨੂੰ "ਕੈਨੇਡਾ ਲੈਗਜ਼ ਬਿਹਾਈਂਡ ਯੂ.ਐੱਸ., ਯੂਰਪ ਵੈੱਨ ਇਟ ਕਮਜ਼ ਟੂ ਸਟੂਡੈਂਟ ਹਾਊਸਿੰਗ" ਨਾਂ ਦੇ ਛਪੇ ਆਰਟੀਕਲ ਅਨੁਸਾਰ 2021-2022 ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ 22 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ 12.9 ਲੱਖ (1.29 ਮਿਲੀਅਨ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2,59,217 ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਨ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਬਣੇ ਸਿਰਫ 1,55,692 ਬੈੱਡ ਹੀ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਇਹ ਕਮੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪੋਸਟ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਕੋਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰੀਅਲ ਇਸਟੇਟ ਨਿਊਜ਼ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਆਰਟੀਕਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਫੰਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। 6 ਸਤੰਬਰ 2023 ਨੂੰ ਗਲੋਬਲ ਨਿਊਜ਼ ਦੇ ਸਾਈਟ ਂਤੇ ਛਪੇ "ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਪੇਅ ਸਕਾਈ-ਹਾਈ ਫੀਜ਼. ਹੂਜ਼ ਜੌਬ ਇਜ਼ ਇੱਟ ਟੂ ਹਾਊਸ ਦੈੱਮ?" ਨਾਂ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਜੋਸਫ ਵੌਂਗ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 22 ਨਵੰਬਰ 2023 ਨੂੰ ਕੌਲਜਜ਼ ਐਂਡ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟਸ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਾਈਟ ’ਤੇ ਛਪੀ “ਕੌਲਜਜ਼ ਐਂਡ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟਸ ਕੈਨੇਡਾ ਕਾਲ ਔਨ ਦੀ ਗਵਰਨਮੈਂਟਸ ਸੁਪੋਰਟ ਇਨ ਐਡਰੈਸਿੰਗ ਦੀ ਸਟੂਡੈਂਟ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਰਾਸਿਸ ਔਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਡੇਅ“ ਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਪੋਸਟ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਲਈ 2.6 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਸਟੂਡੈਂਟ ਹਾਊਸਿੰਗ ਲੋਨ ਐਂਡ ਗਰਾਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ/ਆਰਟੀਕਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਥੁੜ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਹਨਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ।

ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੀ ਗਈ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿ ਪੋਸਟ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਇਸ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ/ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪਸਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਘਰ ਕਿਰਾਏ ’ਤੇ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਘਰ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਦਰਾਂ ’ਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ’ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਬੋਝ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੈਂਪਸਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਘਰ ਲੱਭਣ ਕਾਰਨ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਆਮ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆਂ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਚਰਿਤਰ (ਕਰੈਕਟਰ) ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਣਾ। ਦੋ ਕੁ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਘਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ। ਪਰ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਘਰ ਇਕ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਿਅਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਾਊਸਿੰਗ (ਘਰਾਂ ਦਾ ਪੂੰਜੀਕਰਨ) ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਥਿਤ ਟਾਈ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ’ਤੇ 1 ਨਵੰਬਰ 2024 ਨੂੰ “ਕੈਨੇਡਾ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਰਾਈਸਿਸ ਇਜ਼ ਏ ਫੀਚਰ, ਨੌਟ ਏ ਬੱਗ“ ਨਾਂ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ ਛਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ ਸਾਈਮਨ ਫਰੇਜ਼ਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਅਰਬਨ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਐਂਡ ਪਬਲਿਕ ਪਾਲਸੀ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਯੂਸ਼ੂ ਜ਼ੂ ਅਤੇ ਰਿਸਰਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਹਨਾਨ ਅਲੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਿਅਲਾਈਜ਼ੇਸਨ 1999 ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਮਾਰਗੇਜ ਐਂਡ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮੌਰਗੇਜਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੌਰਗੇਜ ਲੈਣੀ ਸੌਖੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਸਪੈਕੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਘਰ ਸੰਪਤੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਦੌਲਤ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ, ਮੈਨੀਟੋਬਾ, ਉਨਟੇਰੀਓ, ਨਿਊ ਬਰਨਜ਼ਵਿੱਕ ਅਤੇ ਨੋਵਾ ਸਕੋਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ 20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੱਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਮਕਾਨ ਮੁੱਖ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਇਨਵੈਸਮੈਂਟ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬ੍ਰੀਚ ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਸਾਈਟ ’ਤੇ 2 ਫਰਵਰੀ 2023 ਨੂੰ “ਦਿ ਗਲੋਬਲ ਮਨੀ ਪੂਲ ਦੈਟ ਸੋਕਡ ਕੈਨੇਡਾਜ਼ ਹੋਪ ਆਫ ਅਫੋਰਡੇਬਲ ਹਾਊਸਿੰਗ“ ਨਾਂ ਦੇ ਛਪੇ ਇਕ ਆਰਟੀਕਲ ਵਿੱਚ ਸਟੈਟਿਸਟਿਕਸ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨਟੇਰੀਓ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਟਾਕ (ਘਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ) ਦਾ 30 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੇਠ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਛਪੇ ਕਈ ਹੋਰ ਆਰਟੀਕਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਰੀਅਲ ਇਸਟੇਟ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ, ਰੀਅਲ ਇਸਟੇਟ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਕੰਪਨੀਜ਼, ਐਸਟ ਮੈਨੇਜਰ, ਵੱਡੇ ਪੈਨਸ਼ਨ ਫੰਡ, ਹੈੱਜ ਫੰਡਜ਼, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਕੁਇਟੀ ਫਰਮਾਂ ਆਦਿ। ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚਲੇ ਇਹਨਾਂ ਵੱਡੇ ਇਨਵੈਸਟਰਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੈਂਕੜੇ ਅਰਬਾਂ (ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ) ਕਮਾਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵੱਡੇ ਇਨਵੈਸਟਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ ਇਨਵੈਸਟਰ ਵੀ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਇਕ ਨੇ ਆਪ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਘਰ ਖ੍ਰੀਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਲਈ ਘਰ ਖ੍ਰੀਦੇ ਹੋਣ। ਜੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗਲੋਬਲ ਨਿਊਜ਼ ਦੇ ਸਾਈਟ ’ਤੇ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਨੂੰ “ਐਟ ਲੀਸਟ 20% ਆਫ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਐੱਮ ਪੀਜ਼ ਹੋਲਡ ਰੈਂਟਲ, ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਰੀਅਲ ਇਸਟੇਟ ਅਮਿਡ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਰੰਚ“ ਨਾਂ ਦੀ ਛਪੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਐੱਮ ਪੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਫੀਸਦੀ ਕਿਰਾਏ ’ਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ੱਤ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਿਅਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਾਊਸਿੰਗ (ਘਰਾਂ ਦਾ ਪੂੰਜੀਕਰਨ) ਦਾ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰੀਚ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਾਈਟ ’ਤੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2024 ਨੂੰ “ਇਨਵੈਸਟਰਜ਼, ਨੌਟ ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟਸ, ਆਰ ਫਿਊਲਿੰਗ ਦਿ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਰਾਈਸਿਸ“ ਨਾਂ ਦੇ ਛਪੇ ਆਰਟੀਕਲ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ’ਤੇ ਪੈਸਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਇਆਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾਂ ਕਰਕੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਾਟਰਲੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐੱਚ ਡੀ ਦੀ ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਆਫ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦੀ ਸਕਾਲਰ ਕਲੋ ਸੇਂਟ-ਹਿਲਰੀ ਦੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਨਵੈਸਟਰਾਂ ਲਈ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫਾਈਨੈਸ਼ੀਅਲ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਘਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਰਾਏ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨਵੈਸਟਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾ-ਖਾਣ ਯੋਗ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਹਾਊਸਿੰਗ ਦੇ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪੋਸਟ ਸੈਕੰਡਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਫੰਡਿੰਗ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ ਦੇ ਛੋਟੇ ਇਨਵੈਸਟਰਾਂ ਦਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸੰਕਟ ਲਈ ਇੰਮੀਗ੍ਰੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਅਸਲੀ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਉਣਾ ਹੈ।

Guru Nanak's Free Kitchen
LOVE ALL, FEED ALL

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਯੋਗ ਲਈ ਬੇਨਤੀ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਫਰੀ ਕਿਚਨ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ 15-16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ‘ਚ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਫਰੀ ਕਿਚਨ ਲਈ ਵੈਨਕੂਵਰ ‘ਚ ਇਮਾਰਤ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ‘ਚ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਉਪਕਰਨ ਲਿਆਏ ਜਾਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ 7 ਦਿਨ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੱਜਣ ਸੇਵਾਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ ‘ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

778-895-1453, 604-771-7170

ਚੰਗੀਆਂ, ਵਧੀਆ, ਸਵਾਦੀ ਮਿਠਾਈਆਂ ਵਾਸਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

SINCE 1997 SANJHA PUNJAB

ਸਾਂਝਾ ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ

ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ, ਸਮੋਸੇ, ਪਕੌੜੇ, ਸ਼ਪੈਸ਼ਲ ਖੋਏ ਦੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ, ਲੱਡੂ,ਜਲੇਬੀਆਂ, ਨਮਕੀਨ ਤ਼ਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

100% Vegitarian

Special Rates for Gurdwara & Mandir

CONTACT : SATJINDER SAMRA

604-930-9099

E-mail : sanjhapunjabsweets@gmail.com | Website : www.sanjhapunjabsweets.com

1-B 12830 96 Ave, Surrey, BC V3V 6A8

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਲਿਖਤ : ਦਿਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ
ਸੰਪਰਕ : 76579-98570

ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਹਾਂਗੀਰ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਜੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਮਦ ’ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਖੂਬ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ (ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ) ਦਿਵਾਲੀ ਵਜੋਂ ਪੂਰਨ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਸਿੱਖੀ ਭਾਵਨਾ ਭਰੇ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਆਪਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਨਸਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਇਖਲਾਕ ਨੂੰ ਉਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਅਤੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਅਣਖ, ਦਲੇਰੀ ਤੇ ਨਿਰਭੈਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਵਸੋਂ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾ ਕੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਾਂ-ਵਿਹਾਰਾਂ ’ਚ ਪਾ ਕੇ, ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੰਸਾਰੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਯਾਦਗਾਰੀ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ। ਆਪ ਨੇ ਅਸਥਾਨ ਬਣਾਏ, ਨਗਰ ਵਸਾਏ, ਵਿਉਪਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਰਚਾਏ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਅਤੇ ਸਰੋਵਰ ਬਨਾਏ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। (1581-1606 ਈਸਵੀ) ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਣਵਾਇਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਈ ਸਾਲੋ ਨੂੰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵਸੋਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨੀਯਤ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰੇ ਕਿ ਇਸ ਨਗਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਬਾਦ ਹੋਣ। ‘ਤਾਰੀਖੇ ਸਿੱਖਾਂ’ ਲੇਖਕ ਖੁਸ਼ਵਕਤ ਰਾਏ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਦੀ ਚੁੰਗੀ ਚੌਕ ਪਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਭਾਈ ਸਾਲੋ ਨੇ ਚੌਕ ਪਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਦੂਰ ਆਪਣਾ ਡੇਰਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਿਥੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਟੋਭਾ ਭਾਈਸਾਲੋ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੱਤੀ ਹੱਟਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜੋ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਣਾਇਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ। ਚੁਰਸਤੀ ਅਟਾਰੀ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੱਤੀ ਹਟਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਚੁਰਸਤੀ ਅਟਾਰੀ ਬਣਵਾਈ। ਇਥੇ ਚਾਰ ਰਸਤੇ ਮਿਲਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਸਤਿਆਂ ਦੇ ਚੌਂਕ ਉਪਰ ਛੱਤ ਪਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਚੁਬਾਰਾ ਬਣਵਾਇਆ, ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਰਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਂ ਚੁਰਸਤੀ ਅਟਾਰੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੁਰਸਤੀ ਅਟਾਰੀ ਹੈ। (ਕਿਲ੍ਹਾ ਲੋਹਗੜ੍ਹ) ਜੋ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਗਰ ਦੇ ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਬਣਵਾਇਆ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਲੋਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ 1628 ਈ. ਵਿਚ ਮੁਗਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਮਿੱਟੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਹੀ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਉਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ’ਤੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਨ 1609 ਈ. ਵਿਚ ਇਕ ਰਾਜ ਸਿੰਘਾਸਣ ਉਚਾ ਥੜਾ ਬਣਵਾਇਆ, ਇਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਉਹ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਰਾਜਸੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਕਰਤਬ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਕਸਰਤ ਵੱਲ ਰੁਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਆਪ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 52 ਬਲਵਾਨ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸੈਨਿਕ ਟੁਕੜੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 500 ਯੁੱਧ-ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਦਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਨੇ ਅਬਦੁਲਾ ਅਤੇ ਨੱਥਾ ਨਾਂ ਦੇ ਢਾਢੀ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖੇ, ਜੋ ਵੀਰਤਾਮਈ ਵਾਰਾਂ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਸੈਨਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਜਹਾਂਗੀਰ ਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਬੁਲਵਾਇਆ ਅਤੇ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜੇ ਵੀ ਕੈਦ ਸਨ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਤਮਿਕ ਬਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਸ਼ਰਧਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਵਰਗੇ ਸੂਫ਼ੀ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ’ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਛਡ ਦਿੱਤਾ। ਆਪ ਨੇ 52 ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮੁਕਤ ਕਰਾਇਆ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜਾਮੇ ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ ਪਕੜ ਕਿਲਿਓਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਕਾਰਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ‘ਬੰਦੀ-ਛੋੜ’ ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜਹਾਂਗੀਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਸੁਖਾਵੇਂ ਰਹੇ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਚੰਦੂ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੰਦੂ ਸ਼ਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਕਸਬੇ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ।’’ ਡਾ. ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਲੱਗ ‘‘ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦਰਸ਼ਨ’’ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘‘ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸੀਮ ਸ਼ਰਧਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਭਲੀਭਾਂਤ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਚੌਕੀ, ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਂਦੀ-ਗਾਉਂਦੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਿਕਰਮਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ’’। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਰੋਲ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰਦਿਆਂ ਉਸ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਪੀਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੀਰੀ ਜਾਂ ਭਗਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿਚ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਖੁਦ ਗਾਰਾ ਆਦਿ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਰਾਜ ਮਿਸਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਮਿਸਤਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ‘‘ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਨਾਲ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ’ਤੇ ਗੌਰਵਮਈ ਹੋ ਗਈ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਨੂੰ ਜੋਤ ਸਰੂਪ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਜੱਸਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ’ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਅਗਵਾਈ ਬਖਸ਼ਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।’’ ਇਥੇ ਹੀ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਗਾਇਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸੇ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਹ ਰਵਾਇਤ ਅੱਜ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਥਮ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਹੈ। ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਗਵਾਈ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਇਉਂ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਮੀਰੀ ਤੇ ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤਸਿਪਾਹੀ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਰਖਿਆ ਆਪ ਕਰ ਸਕਣ। ਕੌਲਸਰ ਸਰੋਵਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸੰਮਤ 1684 ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ। ਜਦ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਲਾਹੌਰ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ੰਗੀਂ ਜਾ ਟਿਕੇ, ਤਾਂ ਓਥੇ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਆਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ‘‘ਕਾਜ਼ੀ ਰੁਸਤਮ ਖਾਂ ਦੀ ਧੀ, ਕੌਲਾਂ ਸਾਡੀ ਮੁਰੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਪਿਓ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫਰ ਹੋ ਗਈ ਸਮਝ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਓਟ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਉਹ ਬਚ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇਗੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਈਂ ਜੀ ਦਾ ਬਚਨ ਮੰਨ ਕੇ ਕੌਲਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ (ਆਸਰਾ) ਦੇਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ। ਓਧਰੋਂ ਸਾਈਂ ਜੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਲਾਂ ਇਕ ਸਹੇਲੀ ਸਮੇਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਮਕਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਉਹ ਭਜਨ-ਬੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਕੀਮਤੀ ਗਹਿਣੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੱਗੇ ਢੇਰੀ ਕਰ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਰਜ ’ਤੇ ਲਾਓ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਜੱਗ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਤੇਰੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗੀ।’ ਸੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਮਤ 1681 ਵਿਚ ਇਕ ਸਰੋਵਰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਰੰਭਿਆ, ਜੋ ਸੰਮਤ 1684 ਵਿਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੌਲਸਰ ਰੱਖਿਆ, ਕੁਝ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਬੀਬੀ ਕੌਲਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਜਾ ਟਿੱਕੀ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੌਲਾਂ ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਸਤਰੀ ਸੀ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੇਵਕਾ ਸੀ। ਗੁ: ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਰਾਏ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਨੌ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕੌਲ ਸਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ’ਤੇ ਹੋਇਆ, ਜਿਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਰਾਏ ਦੀ ਯਾਦ ਬਣੇ ਮੀਨਾਰ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਟੱਲਰਾਏ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਬਰਾਬਰ ਉਤਲੀਆਂ ਪੰਜ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਬਣਵਾਈਆਂ। ਇਹ ਨੌਮੰਜ਼ਲਾ ਮੀਨਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਪਰ ਜਾ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੀਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਗੁ: ਬਾਬਾ ਅਟਲ ਰਾਏ ਅਤੇ ਕੌਲਸਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਆਬਾਦ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ ਸਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਰਹੀ। ਸਤਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੇ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ ਏਥੇ ਸਨ, ਨਵਾਬ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਦੀ ਸਮਾਧ, ਬਾਬਾ ਅਟੱਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਲਕ ਪਰਮ ਪਿਆਰੇ ਸੇਵਕ ਬਾਬਾ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੀ ਸਮਾਧਾ ਏਥੇ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਧਾਂ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਵੇਲੇ ਢਾਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਿਬੇਕਸਰ- ਇਹ ਸਰੋਵਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਿਬੇਕੀ ਬਿਹੰਗਮਾਂ ਦੇ ਟਿਕਣ ਲਈ ਸੰਮਤ 1685 ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਨੈਣਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ’ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਗੀਠਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅੱਜ ਵੀ ਬਿਬੇਕਸਰ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁ: ਬਿਬੇਕਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜ ਕੇ ਅਲਾਣੀਆਂ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਇਹ ਨਗਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 1654 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਿਆਸ ’ਤੇ ਉਤਰੀ ਕੰਢੇ ਵਸਾਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਰੱਖਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਚੰਦੂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਇਹ ਪਿੰਡ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਘੇਰੜ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਸੰਮਤ 1687 ਵਿਚ ਇਥੇ ਆਏ, ਤਾਂ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਨੇ ਬੜਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਫਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੇ ਜੁੱਧ ਵਿਚ ਭੁਗਤਨਾ ਪਿਆ। ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਇਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਰੌਣਕ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਿਤੀ ਤੇ ਨਾਂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਨੇ ਉਦਾਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਕੇ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮਸੀਤ ਵੀ ਬਣਵਾਈ।

ਲਿਖਤ : ਗਿ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ

ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਗਿਆ...?

ਲੜੀਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ - 44

ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਵੇਖੋ

1. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ 1846 ਈ। ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਤਕ, ਜਦ ਤਕ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜ ਛੇਵੀਂ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਓਨੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਲਾਹੌਰ ਰੱਖੇਗੀ, ਜਿੰਨੀ ਗਵਰਨਰ-ਜੈਨਰਲ ਮਹਾਰਾਜੇ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਠੀਕ ਸਮਝੇਗਾ। ਇਹ ਫ਼ੌਜ ਸਾਲ ਮੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਚਾਹਵੇ, ਹਟਾ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਸਾਲ ਮੁਕਣ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਲਾਹੌਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ।
2. ਲਾਹੌਰ ਸਰਕਾਰ ਏਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ, ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ, ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਲਾਹੌਰ ਰਹੇਗੀ, ਉਸਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਲਾਹੌਰ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਤੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਮਕਾਨ ਦੇਵੇਗੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਾਧੂ ਖ਼ਰਚ-ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਛਾਉਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬਿਗਾਨੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਝੱਲਣੇ ਪੈਣਗੇ- ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗੀ।
3. ਲਾਹੌਰ ਸਰਕਾਰ ਛੇਤੀ ਤੇ ਉੱਦਮ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ-ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨਾ ਆਰੰਭ ਦੇਵੇਗੀ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਫ਼ੌਜ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।
4. ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਫ਼ੌਜ ਸਾਲ ਮੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਹੌਰੋਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਵੇ।
5. ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੇਗੀ, ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੰ: ੧-੪ ਅਨੁਸਾਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮ, ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮ। ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਉਹਨਾਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਗੀਰਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹਾਲ ਰਖੇਗੀ।
6. ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਦਾਰਾਂ ਤੇ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਪਾਸੋਂ-ਜੇ ਲਾਹੌਰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੰ: 3-4 ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ- ਮਾਮਲਾ ਉਗਰਾਹੁਣ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲਾਹੌਰ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ।
7. ਲਾਹੌਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ- ਬਿਨਾਂ ਤੋਪਾਂ ਦੇ-ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੇ, ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੈ ਜਾਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ।
8. ਦੋਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੱਕੇ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਚਲੀ ਹੱਦ ਪੱਕੀ ਕਰਨਗੇ, ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੁਲ੍ਹਾ 9 ਮਾਰਚ, 1846 ਈ: ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ 12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਛੱਡ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਰਗਵਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਡੂਢ ਕਰੋੜ ਵੀ ਨਾ ਨਿਕਲੇ। ਇਕ ਕਰੋੜ ਬਦਲੇ ਤਾਂ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅੰਗੇਰਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਵੇਚਿਆ ਤੇ ਬਾਕੀ 50 ਲੱਖ, ਕੁਛ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਤੇ ਕੁਛ ਕਈਆਂ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰਾਂ (ਖਾਸ ਕਰ ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ) ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

16 ਮਾਰਚ, 1846 ਈ: ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹਾਰਡਿੰਗ ਨੇ ਬੁਲਾ ਪੱਕੀ ਕੀਤੀ। 75 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ (ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਸੁਚੇਤ ਸਿੰਘ ਦਾ 18 ਲੱਖ ਕੱਟਕੇ) ਲੈਕੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ (ਦਰਿਆ ਰਾਵੀ ਤੇ ਅਟਕ ਵਿਚਲਾ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਾ) ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ 'ਮਹਾਰਾਜਾ! ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਫ਼ੌਜ ਲਾਹੌਰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫ਼ੌਜ 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰੋਂ ਤੁਰੀ ਤੇ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸਤਲੁਜੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ

ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ। ਏਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫ਼ਸਰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸਨ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਕਿਉਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ। ਕੇਵਲ ਇਸ ਬਦਲੇ, ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਰਾ ਜ਼ਬਾਨੀ ਕਹਿ ਦੇਣ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੁੱਕ ਚੱਲਿਆ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫ਼ੌਜਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ, ਉਸ ਵਿਚ ਅਮਨ ਰਖਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣੋ: "ਪਹਿਲਾ ਸਿੱਧਾ ਰਸਤਾ ਇਹ ਸੀ, ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਤੇ ਗਵਰਨਰ-ਜੈਨਰਲ ਆਪ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਓਧਰ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਔਖਾ ਬਹੁਤ ਸੀ।

- ਚਲਦਾ

BHULLAR
EXCAVATING AND DEMOLITION

- Excavating
- Laneway Homes
- Landscaping Service
- Demolition of Garage
- Backfill
- Driveways
- Lot Grading
- Sand and Gravel
- Drain Tile (New and old House)
- Ditch Digging & Cleaning
- Concrete Breaking

LAND CLEANING
WATER & SEWER LINES
FULLY INSURED AND LICENSED

We do townhouses
Quality work Reasonable rate
Fast & friendly Service

We Fix All Leaky Basement & Drainage Problems

Vicky Bhullar
778-681-8200

Pavi Bhullar
647-667-9242

Bill Bhulllar
778-891-4556

Jassi Bhullar
604-441-7118

Balraj Bhullar

ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ-ਏ-ਸ਼ਹਾਦਤ

ਅਸਲੀ ਨਾਇਕਾਂ ਗ਼ਦਰੀ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਅਤੇ ਅਜੋਕੇ ਖਲਨਾਇਕਾਂ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਗਿੱਦੜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲੋਲਾਂ

ਲਿਖਤ
ਡਾ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
604 825 1550

ਅੱਜ-ਕੱਲ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਬਿਰਤਾਂਤ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਘੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਬਰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜੀ ਹਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇਖਣੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਸਮੇਤ ਸੈਂਕੜੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਯੋਧਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਲਾਨੇ-ਜੰਗ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਅਖਬਾਰ ਕੱਢੇ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਪੱਟੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਸ ਦੀ ਜ਼ਾਲਮ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਯਕੀਨਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਚੋਰਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਪੈ ਕੇ ਕੁਰਲਾ ਰਹੇ ਦੇਸਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੁਝਾਰੂ, ਸ਼ਹੀਦ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੇਟ ਖਿਲਾਫ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਹਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਓ, ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਰਕੇ ਫਰੋਲ੍ਹੀਏ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਗਦਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਸਾਂਝੀ ਕਰੀਏ।

"ਸਾਡੇ ਵੀਰਨੋ ਤੁਸਾਂ ਨਾ ਫਿਕਰ ਕਰਨਾ,
ਵਿਦਾ ਬਖ਼ਸ਼ਣੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ
ਫਾਂਸੀ ਤੋਪ ਬੰਦੂਕ ਤੇ ਤੀਰ ਬਰਛੀ,
ਕੱਟ ਸਕਦੀ ਨਹੀਂ ਤਲਵਾਰ ਸਾਨੂੰ
ਸਾਡੀ ਆਤਮਾ ਸਦਾ ਅਡੋਲ ਵੀਰੋ,
ਕਰੂ ਕੀ ਤੁਫੰਗ ਦਾ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ
ਖ਼ਾਤਰ ਧਰਮ ਦੀ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪੁੱਤ ਵਾਰੇ,
ਦਿਸੇ ਚਮਕਦੀ ਨੇਕ ਮਿਸਾਲ ਸਾਨੂੰ।"

ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ (19 ਸਾਲ 5 ਮਹੀਨੇ 23 ਦਿਨ) ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਗ਼ਦਰੀ ਯੋਧਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਖੁਮਾਰੀਆਂ ਮੌਕੇ, ਇਸ ਮਕਬੂਲ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 16 ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਦਿਨ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਯੋਧੇ ਲੂਈਸ ਰਿਆਲ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦਾ ਜਨਮ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਰਦਾਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ 24 ਮਈ 1896 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਜਰਨੈਲ, ਦਲੇਰ, ਸੂਰਬੀਰ ਅਤੇ ਤੂਫ਼ਾਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਹ ਅਸਵਾਰ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਨੀ ਕੁ ਵਰਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਗਏ।16 ਨਵੰਬਰ 1915 ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਯੋਧੇ ਅਤੇ 'ਗਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਭਾਈ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਸਮੇਤ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਸੁਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਗਿੱਲਵਾਲੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ (ਛੋਟਾ) ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ ਵਾਲੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ (ਵੱਡਾ) ਪਿੰਡ ਗਿੱਲਵਾਲੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਭੱਟੀ ਗੋਰਾਇਆ (ਸਿਆਲਕੋਟ), ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਗਣੇਸ਼ ਪਿੰਗਲੇ ਯਰਵਦਾ(ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) ਸੱਤ ਗ਼ਦਰੀ ਯੋਧੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਲੀ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ, ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਹੋਰ ਲੰਮੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ , ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਚੁਘਾ, ਬਾਬਾ ਜੁਆਲਾ ਸਿੰਘ ਠੱਠੀਆਂ, ਬਾਬਾ ਵਿਸਾਖਾ ਸਿੰਘ ਦਦੇਹਰ, ਪੰਡਿਤ ਜਗਤ ਰਾਮ ਤੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

16 ਨਵੰਬਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਯੋਧੇ ਲੂਈਸ ਰਿਆਲ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਨ ਵੀ ਹੈ।16 ਨਵੰਬਰ 1885 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮੈਟੀਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੇ ਵਿਦਰੋਹੀ ਯੋਧੇ ਲੂਈਸ ਰਿਆਲ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 16 ਨਵੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਬੀਸੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਖੇ ਲੂਇਸ ਰਿਆਲ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਕਲੇਮੇਸ਼ਨ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮਹਾਨ ਯੋਧਿਆਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਯਾਦ ਰੱਖਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੈਟੀਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਐਲਾਨਨਾਮਾ ਲੁਈਸ ਰਿਆਲ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਫਰੋਲੀਏ, ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਚੜਦੀ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ1913 ਨੂੰ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1913 ਵਿੱਚ ਆਰੰਭ ਹੋਏ ਗ਼ਦਰ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅੰਕ ਦੇ ਮੋਢੀ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੰਨ 1914 ਵਿੱਚ ਦੇਸ ਨੂੰ ਫ਼ਿਰੰਗੀਆਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ, ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ 16 ਨਵੰਬਰ 1915 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਾਮ ਪੀ ਕੇ ਅਮਰ ਹੋ ਗਏ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਧਿਆ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਕੀ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ? ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਏ? ਸੱਚ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਅਸਲ ਨਾਇਕਾਂ ਗਦਰੀ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅੱਜ ਦੇ ਖਲਨਾਇਕ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਗਿੱਦੜ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅੱਜ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰਜੀਵੜੇ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਹਨ।

ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਛਿੜਨ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫਿਰੰਗੀ ਸੈਨਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਲਈ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਭਾਪਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸੰਨ 1914 ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਗਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ ਪਰਤਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਤਨ ਵਾਪਸੀ ਮਗਰੋਂ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਛਾਉਣੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਅੰਦਰ ਬਗ਼ਾਵਤ ਫ਼ੈਲਾਉਣ ਲਈ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਦੇਸ ਭਰ ਦੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ 'ਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸਾਬਕਾ ਸਿੱਖ 'ਫ਼ੌਜੀਆਂ' ਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗ਼ਦਰ ਸਫਲਤਾ ਵਾਸਤੇ, ਆਸ ਦਾ ਚਾਨਣ ਵਧੇਰੇ ਫੈਲਿਆ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨੱਬੇ ਫ਼ੀਸਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਿੱਖ ਸਨ, ਪਰ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਆਗੂਆਂ 'ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ' ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਗਦਰ ਮਚਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗ਼ਦਰੀ ਮੁੱਲਾ ਸਿੰਘ ਮੀਰਾਕੋਟ ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿਣ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਗਰੋਂ ਵਾਅਦਾ-ਮੁਆਫ਼ ਗਵਾਹ ਬਣ ਗਿਆ। ਮੁੱਲਾ ਸਿੰਘ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਰਕੁੰਨ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰਗਰਮ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦੇ ਭੇਦ ਖੋਲ ਦਿੱਤੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਗ਼ਦਰੀ ਆਗੂਆਂ ਫੜ ਲਏ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਮੁਖ਼ਬਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਹੁ ਦੁਆਰਾ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਸੂਹ ਦੇਣ ਤੇ ਕੌਮ ਨਾਲ ਗੱਦਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਤੇ ਪੰਜ ਮੁਰੱਬੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਤੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਦੇਸ-ਭਗਤਾਂ ਨੇ 1932 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦੇ ਕੇ ਦਿੱਤਾ।

ਫਿਰੰਗੀ ਮੁਖਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਂ ਨਵਾਬ ਖਾਂ ਹਲਵਾਰਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਔਰੇਗਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਸਟੇਰੀਆ 'ਚ ਗ਼ਦਰੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਆਗੂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਲਾਹੌਰ ਕੇਸ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਬਣਿਆ। ਗਦਰ ਦੇ ਮਨੋਰਥ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਗਿਆ, ਜਦ ਗਦਰ ਮਚਾਉਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਤਲਾਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਖ਼ਬਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਮਿਲ ਗਈ। ਮਾਈਕਲ ਉਡਵਾਇਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ "19 ਫਰਵਰੀ, ਦੇ ਛਾਪੇ ਨੇ ਉਸ ਰਾਤ ਗਦਰ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਨੂੰ ਅਸਫ਼ਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।ਅਸੀਂ ਖੁਫੀਆ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਿਆਲਕੋਟ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਆਦਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਛਾਉਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਰਾਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੇ ਕਈ ਜਗਾਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਲਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।"

ਗ਼ਦਰ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰੰਗੀ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੰਜਿਆਂ ਦੀ ਪਕੜ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਦੇਸ਼-ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਨੌਜਵਾਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ ਨੇ ਰਾਸ ਬਿਹਾਰੀ ਬੋਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹੱਥੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਜਿੱਥੋਂ ਬੋਸ ਬਨਾਰਸ ਚੱਲਿਆ ਗਿਆ। ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਚਦੇ-ਬਚਾਉਂਦੇ ਜਾਪਾਨ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਬਾਅਦ ਬੋਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਏਧਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟੁੰਡੀਲਾਟ ਅਤੇ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਉੱਥੋਂ ਪਠਾਣਾਂ ਦਾ ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਦੇ ਕਬਾਇਲੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਪਠਾਣੀ ਭੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ਾਵਰ 'ਚ ਭਾਈ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਨ, ਪਰ ਇਕ ਸਮੇਂ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਉਨਾਂ ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨਜ਼ਮ 'ਬਣੀ ਸਿਰ ਸ਼ੇਰਾਂ ਕੀ ਜਾਣਾ ਭੱਜ ਕੇ!' ਪੜੀ, ਤਾਂ ਮਨ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾ ਕੇ, ਛੁਪਣ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਫਸੋਸ ਹੋਇਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਖ਼ਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਾਨ ਹੀ ਬਚਾਉਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਕਰਕੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ । ਅਜਿਹੀ ਮਨ ਅੰਤਰ ਦੀ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਿਆਂ ਇਹ ਇਹ ਮਰਜੀਵੜੇ ਮੁੜ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਪਰਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਤਿੰਨੇ ਸੂਰਮੇ 22 ਵੇਂ ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਫਾਰਮ ਕੋਲ ਚੱਕ ਨੰਬਰ ਪੰਜ, ਸਰਗੋਧਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੋਂ ਉਨਾਂ ਹਥਿਆਰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੰਦੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ, ਪਰ ਉਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵਿਉਂਤ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਦਾਰ ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਰਸਾਲਦਾਰ ਨੇ 2 ਮਾਰਚ 1915 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਪਾਸ ਇਤਲਾਹ ਦੇ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਗ਼ਦਰੀ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਆ ਰਹੇ ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਚੁੱਘਾ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਮਾਲਪੁਰਾ ਕੋਲੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਧੀਨ ਮੀਆਂ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲ਼ਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਲੇ 'ਚ ਹੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗ਼ਦਰ 1915 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ 'ਮੰਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ' ਦੇ ਨਾਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ।

ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਫੜੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਹਿੰਦ ਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ (ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਗਏ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤਵ 'ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਸਾਬਤ ਕਰ ਕੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਨਹੀਂ,

ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਸੰਤਾਲੀ ਬਾਅਦ ਮਹਾਂ ਦੁਖਾਂਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਿਆ

ਲਿਖਤ : ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ

ਇਕ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹ ਦਿਨ ਹੈ , ਜਦੋਂ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ ਵਢਿਆ ਗਿਆ।ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋਈ , ਜਦੋਂ ਇਹਦੇ ਸੀਨੇ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਐਸੀ ਖ਼ੂਨੀ ਲਕੀਰ ਖਿੱਚੀ ਗਈ, ਜਿਹੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਲਈ ਪਛਤਾਵੇ ਦੇ ਦਰਦ ਦਿੰਦੀ ਰਹੇਗੀ । ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਹ ਡੂੰਘਾ ਦਰਦ ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਨਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਧੂਰੀ ਤੇ ਇੱਕ ਤਰਫੀ ਵੰਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣੇ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਦਾ ਗਿਆ। ਹਿਮਾਚਲ ਦੀ ਹੋਂਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਤੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਤੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਡੈਮ ਖੋਹਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਾਕਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰਕੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਾਲਕਾ, ਅੰਬਾਲਾ, ਜਮੁਨਾ ਨਗਰ, ਜਗਾਧਰੀ, ਸਿਰਸਾ, ਡੱਬਵਾਲੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਨਗਰ ਤੱਕ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਤੋ ਬਾਅਦ ਬਚਿਆ ਇਲਾਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਏਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ ਖੋਹੇ ਗਏ , ਡੈਮ ਖੋਹੇ ਗਏ , ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੋਲੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਥਰਮਲ , ਜਿਹੜੇ ਬਿਜਲੀ ਘੱਟ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਗਹੀਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਸੀ ।

ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ , ਓਥੇ ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ, 84 ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਰਿਸਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾ ਖੋਜ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਖੁਰਾਖੋਜ ਮਿਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਕੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਵਫਾਦਾਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਮਜਹਬ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਮਾੜੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਨਾਈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸਾਂ ਜਬਰ ਜੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ , ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ

ਪੰਡਤਾਂ ਦੇ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੌਂਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਫਗਾਨੀ ਧਾੜਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਲੁਟ ਮਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਬਹੂ ਬੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਗਜਨੀ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਟਕੇ ਟਕੇ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਮਜ਼ਲੂਮ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦੇ ਖਾਲਸੇ ਵੱਲੋਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਵਜੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਜਾ ਕੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਟਕੇ ਟਕੇ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਧਾੜਵੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਡਵਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ , ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਸੂਰਮੇ ਦਾ ਮਨ ਉਹਨਾਂ ਲਾਚਾਰ ਬਹੂ ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭਟਕਿਆ ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਇਜ਼ਤ ਘਰੋ ਘਰੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਤੇ ਧਰਮ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਯੋਧੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਹਾਨ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖਾਲਸਾ ਰਾਜ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜਾ ਜਾਤੀ, ਮਜਹਬੀ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹੋ ਨਿਬੜਿਆ। ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਹਲੇਮੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਇੱਕ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀ ਵਾਪਰੀ , ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਉਪਰ ਹੋਏ ਭਿਆਨਕ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਪਰੰਤੂ ਸ਼ੇਰ ਏ ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੱਕ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡੋਗਰੇ ਹੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਪਤਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣੇ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਬਦਲੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ । ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਨੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਖਾਰ ਹੀ ਨਹੀ ਰੱਖੀ , ਬਲਕਿ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਹੱਥੋਂ ਖੁੰਝਣ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਕਿਲਾ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਹੋਣ , ਭਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਰਸੋਈਏ ਗੰਗੂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਹਿਬਜਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਲਚ ਵਸ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਨਾ ਬਖਸ਼ਣਯੋਗ ਗੁਸਤਾਖੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਸਰਹੰਦ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੁੱਚਾ ਨੰਦ ਵੱਲੋਂ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਿਨਾਉਣ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਸਲਾਹ ਹੋਵੇ , ਇਹ ਸਭ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਹਨ , ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰਕੇ ਵਰਤਮਾਨ ਇਤਿਹਾਸ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਤੋ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਏ ਗਏ ਨੱਬੇ ਫੀਸਦੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹਮੇਸਾਂ ਕੰਡੇ ਵਾਂਗ ਰੜਕਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦ ਪਾਕਿ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਸਨ 1947 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ ਨਾ ਭੁੱਲਣਯੋਗ ਹਾਦਸਾ ਵੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰੀ , ਸਾਜਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਖ਼ੂਨੀ ਲਕੀਰ ਸੀ , ਜਿਹੜੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖਤ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਜੂਨ 1984 ਦੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਝੰਜੋੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੋਸ ਵਿੱਚ ਆਏ ਦੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸੁਰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸਿੱਖ ਮੁਲਾਜਮ ਭਾਈ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਹਿਬ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਗੁਨਾਹ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਉਹ ਵੀ ਦੇਸ ਦੇ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਫਿਰਕੂ ਜਹਿਨੀਅਤ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ "ਜਬ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਹਿਲਤੀ ਹੀ ਹੈ" ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਦੇਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਹੇ ਇਹ ਲਫਜ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਦੇ ਹਨ।

1978 ਦੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਕਾਂਡ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਹਿਬ ਦੀ ਹੋਈ ਘੋਰ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਤੱਕ ਬਾਦਸਤੂਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।ਇਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਸਿੱਖ ਵੋਟ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸ੍ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੱਡੇ ਪੰਥ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵਾਲੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੰਜ ਪੜਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਕੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਹੋਇਆ ਹੈ , ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤਾਕਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਪਾਰਟੀ ਸਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨਾਲ ਝੱਲਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋ ਵੱਧ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਰਾਜ ਸਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ਼ਣਾ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਚਿੜਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੜੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਆਏ ਦਿਨ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਖੇੜਾ ਖੜਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਵਾਈ ਤੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣੇ।

ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਖੋਹੇ ਹੱਕ ਹਕੂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਫੈਸਲਕੁਨ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਮੌਕੇ ਇੱਕ ਨਵੰਬਰ 1966 ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 1984 ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਅਭਾਗੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਮੌਤ ਦੇ 36ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਲੈਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਵੈ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਦਿਨ ਦੀਵੀ ਕਤਲੇਆਮ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਪੰਥ ਨਾਲ ਧਰੋਹ ਕਮਾ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅਪਣੇ ਹੱਕ ਲਈ ਰੇਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟੜੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਦੀ ਰਹੇਗੀ ? ਕਦੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਖਾਤਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤੇ ਲੋਕ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧੋਖਾ ਖਾ ਕੇ ਅਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਰਹਿਣਗੇ? ਇਹਨਾਂ ਜਿਆਦਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਉਂਣ ਲਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੋਹੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਟੇਕ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ।

Passport Photos
Family Partrait
Graduation
Fashion | Glamour
Photo Restoration
Photography
for all occasions
ਪਾਸਪੋਰਟ ਫੋਟੋ 2 ਫੋਟੋ $5 ਦੀਆਂ
ROYAL PHOTO STUDIO
ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦੀ ਸੇਵਾ
HD Blu-Ray, Cinematography
#171-8138 128 Street, Surrey (Payal Business Centre)
8140-120 Street, Surrey (ਇੰਡੀਆ ਕੋਂਸਲੇਟ ਦੇ ਥੱਲੇ)
Mandeep S. Dhillon 604-594-2131, 778-840-4600

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ? ARE YOU IN DEBT?
ਤੁਸੀਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਦੇ ਹੋ।ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਫਾਈਨੈਸ਼ਲ ਪ੍ਰੋਬਲਮ ਹੋਵੇ
- ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ - ਲਾਈਨ ਆਫ਼ ਕ੍ਰੈਡਿਟ
- ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. - ਕੋਲੈਕਸ਼ਨ ਕਾਲਜ
- ਟੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਬਲਮ
- ਅਸੀਂ ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
Kulwinder Bains
Certified Credit Couneller
778-998-9402
Any type Unsecured Debt WE CAN REDUCE YOU DEBT BY 70%
ਸਾਡੇ ਰੇਟ ਕਾਫੀ ਵਾਜ਼ਿਬ ਹਨ।
Any type of Financial Problems?
- Personal or Business Loan
- Canada Revenue Debt
- Credit Cards - Line of Credits
- Student Loan
- We help you in Bankruptcy and Proposals
DDS: Diverse Debt Solutions Ltd.
unit # 205-12899-76 Ave. Surrey

ਡਿਜੀਟਲ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਠੱਗਾਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਿਆ ਜਾਵੇ?

ਲਿਖਤ : ਡਾਕਟਰ ਅਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਤਕਨੀਕੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1 ਜੁਲਾਈ 2015 ਨੂੰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡੀਆ ਲਹਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਦਕਾ 2018 ਤੱਕ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਧਾਰਕ ਬਣ ਗਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਜਿਵੇਂ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ, ਬਿਜਲੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਸਭ ਆਨਲਾਈਨ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਕਈ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ 'ਚ ਕਿ ਡਿਜੀ ਲਾਕਰ, ਭਾਵ ਜੋ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ, ਡਿਗਰੀਆਂ ਆਦਿ ਆਨਲਾਈਨ ਲਾਕ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿਉ, ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਪਵੇ, ਉੱਥੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿਓ। ਸਾਰਾ ਲੈਂਡ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਅਦਾਇਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ 'ਚ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਈ-ਕਾਮਰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਭਾਵ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮੋਬਾਈਲ ਜਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਹੀ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈਆਂ। ਬੈਂਕਾਂ 'ਚ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਬੈਂਕ ਗਿਆਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਡਿਜੀਟਲ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖਣੀ ਵੀ ਸੌਖੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 8 ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਨੋਟਬੰਦੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। 2000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ ਬੰਦ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਡਿਜੀਟਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ। ਡਿਜੀਟਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਸਲ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ।

ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ: ਗੱਲ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਤਕਨੀਕੀ ਬਦਲਾਅ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਿਜੀਟਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ 42 ਫ਼ੀਸਦੀ ਭਾਰਤੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਠੱਗੀ ਵੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਚੋਂ 74 ਫ਼ੀਸਦੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ।

ਡਿਜੀਟਲ ਪੇਮੈਂਟਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ 'ਚ ਕਰੈਡਿਟ, ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ, ਯੂ.ਪੀ.ਆਈ, ਆਨਲਾਈਨ ਬੈਂਕਿੰਗ ਆਦਿ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ। ਸਾਲ 2020-21 ਭਾਵ ਕੋਰੋਨਾ ਦੀ ਚੋਟੀ ਵਾਲਾ ਸਾਲ। ਉਸ ਵੇਲੇ 4,49,684 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ 636.12 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਸਾਲ (2021-22) 'ਚ ਠਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਆਏ, ਭਾਵ 3,59,791 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹੋਏ ਪਰ ਨੁਕਸਾਨ ਵਧ ਕੇ 816.40 ਕਰੋੜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਉੱਧਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 2022 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2022 ਤੱਕ 1,48,887 ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ 418.31 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ।

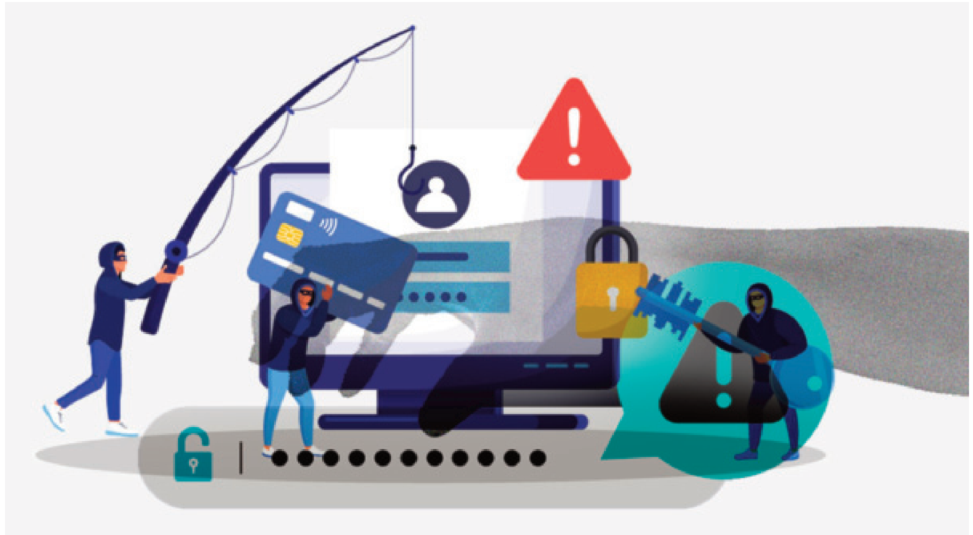

ਸਾਲ 2023-24 'ਚ ਠੱਗੀ ਦਾ ਅੰਕੜਾ 2.9 ਲੱਖ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਉ ਕਿ 800 ਕੇਸ ਰੋਜ਼ ਦੇ, ਨੁਕਸਾਨ ਤਕਰੀਬਨ 1457 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੱਗੀ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਠੱਗੀ ਕਿਵੇਂ ਵੱਜਦੀ ਹੈ?: ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 45-50 ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਏ.ਟੀ.ਐੱਮ. 'ਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਠਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਾਸਵਰਡ ਅਤੇ ਕਾਰਡ ਕਲੋਨ (ਜਾਅਲੀ ਕਾਪੀ ਤਿਆਰ) ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਰੋਨਾ ਕਾਲ 'ਚ ਤੇਲ ਪਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਠੱਗੀਆਂ ਵੱਜੀਆਂ ਸਨ। ਕਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਲਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੈਂਕ ਵਲੋਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ। ਉਸ 'ਚ ਲਿੰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਲਿੰਕ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਫ਼ੋਨ 'ਕਲੋਨ' ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕਿ ਫ਼ੋਨ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੈਸੇਜ ਦੂਜੇ ਦੇ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਓ.ਟੀ.ਪੀ. ਨੰਬਰ ਆਦਿ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਾਤਾ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ:- ਕਈ ਵਾਰ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਮਾਨ ਵੇਚਿਆ, ਉਹ ਅੱਗੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗ਼ਲਤ ਧੰਦਾ ਕਰਦਾ ਫੜਿਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਗ਼ਲਤ ਧੰਦੇ ਵਾਲੇ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਫਰੀਜ਼ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਰਲ 'ਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸ ਚਰਚਾ 'ਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਆਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ 'ਚ ਵੀ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਠੱਗੀ ਚੱਲ ਪਈ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੈਸੇਜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਆਹ ਸਾਮਾਨ ਐਨੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅੱਜ 'ਡਲਿਵਰ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਨਕਦੀ ਤਿਆਰ ਰੱਖਣਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦਾ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਡਲਿਵਰੀ ਵਾਲਾ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਡੱਬਾ ਲੈ ਕੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਓ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਿਰ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਗਿਆ? ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਲਿਵਰੀ ਵਾਲਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਰਡਰ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿਓ। ਅੱਕ ਕੇ ਜਦੋਂ ਇਨਸਾਨ ਡਲਿਵਰੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਤੂੰ ਆਪੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਓ.ਟੀ.ਪੀ. ਆਏਗਾ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿਓ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਓ.ਟੀ.ਪੀ. ਗਿਆ, ਸਮਝੋ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਠੱਗੀ ਵੱਜ ਗਈ। ਘਰ ਬੈਠੇ ਆਨਲਾਈਨ ਕੰਮ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਵੀ ਠੱਗੀ ਵੱਜ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਡਿਜੀਟਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਲੋਕ ਠੱਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੋਰਟਲ ਹੈਕ ਕਰਨਾ। ਜੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵੋਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰਖਰੂ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2023 'ਚ 81.5 ਕਰੋੜ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ, ਪੈਨ ਅਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਾ ਸਾਰਾ ਡਾਟਾ ਡਾਰਕ ਵੈੱਬਸਾਈਟ "ਪਾਨ0001" ਨਾਂਅ ਦੀ ਫਾਈਲ ਬਣਾ ਕੇ 80000 ਡਾਲਰ 'ਚ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਤੰਬਰ 2024 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੈਨ, ਆਧਾਰ ਦਾ ਡਾਟਾ ਲੋਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਡਿਜੀਟਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ: ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ 'ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ' 'ਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਡਿਜੀਟਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਹੈ ਕੀ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਡਿਜੀਟਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਆਨਲਾਈਨ ਠੱਗੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਠੱਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ, ਇੰਨਕਮ ਟੈਕਸ, ਕਸਟਮ ਜਾਂ ਫਿਰ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ.ਡੀ.) ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦੱਸ ਕੇ ਡਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਾਂਅ ਕੱਢਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਂ ਫਿਰ ਛਾਣਬੀਣ 'ਚ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੇ ਇਵਜ਼ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੱਟਸਐਪ ਜਾਂ ਸਕਾਈਪ 'ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਕਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ 'ਚ ਉਹ ਇਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਵਰਦੀ ਪਾ ਕੇ ਜਾਂ ਸਟੂਡੀਓ ਨੂੰ ਠਾਣੇ ਦਾ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ 'ਚ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈ.ਡੀ.) ਨੇ 14-ਸੀ ਦੇ ਹੇਠ ਇਸ ਗੈਂਗ ਦੇ 8 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੱਗਾਂ ਨੇ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ 159 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਅਕਾਊਂਟ ਜੋ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸ਼ੈੱਲ (ਫ਼ਰਜ਼ੀ) ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਹਨ। ਈ.ਡੀ. ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 24 ਸ਼ੈੱਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕਾ 'ਚ ਸਥਿਤ ਹਨ।

ਸ਼ੈੱਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉਹ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਨੰਬਰ 1930 ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਠਗੀ ਦੀ ਰੋਕ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਕਾਈਪ ਆਈ.ਡੀ. ਬੰਦ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੁੱਝ ਵਪਾਰੀ, ਜੋ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਗ਼ਲਤੀ ਕਰ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਡਿਜੀਟਲ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ: ਅਸੀਂ 'ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡੀਆ' ਦਾ ਕੰਮ 8 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ 2000 ਵਾਲਾ ਆਈ.ਟੀ. ਐਕਟ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਮਾਨਸੂਨ ਇਜਲਾਸ 'ਚ ਡਿਜੀਟਲ ਪਰਸਨਲ ਡਾਟਾ ਬਿੱਲ 2023 ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਸੁਧਾਰ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓ.ਟੀ.ਪੀ. ਲਾਉਣੇ, ਦੋ ਫੈਕਟਰ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਲਗਾਉਣੀ ਆਦਿ ਹਨ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਈ. ਕਾਮਰਸ ਲਈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤੇ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਖੋਜ ਸੈੱਲ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੀਆਂ ਠੱਗੀਆਂ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰੇ।

ਇਹ ਸੈੱਲ ਡਿਜੀਟਲ ਲਿਟਰੇਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਜੋ ਨਵੇਂ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਠੱਗੀ ਦੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਠੱਗਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦੁਆਈ ਜਾਵੇ।

ਸਹੀ ਸਲਾਹ

ਲਿਖਤ : ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਏ.ਆਈ.ਜੀ., ਸੰਪਰਕ : 95011-00062

ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਲਾਲ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਕਲੋਨੀ ਵਿੱਚ ਫਲੈਟ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਇੱਕ ਬੇਟਾ ਤੇ ਬੇਟੀ ਸੀ ਜੋ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਹੀਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਆ ਕੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਹੁਣਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਲਾਲ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਰਾਮ ਲਾਲ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਚੋਰੀਆਂ ਚਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੋਰ ਆਣ ਵੜਿਆ ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੇਟੀਆਂ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜਿੰਦੇ ਪੁੱਟ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਤਾਂ ਮਿਲਣੇ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, "ਮੇਰੇ ਅਜਨਬੀ ਦੋਸਤ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਰਾ ਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਗਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸੱਚੀਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਪੈਸੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ, ਸਫਲਤਾ ਜਰੂਰ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰ ਚੁੰਮੇਗੀ।

ਮੇਰੇ ਫਲੈਟ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਫਲੈਟ ਨੰਬਰ 9 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਮੀਰ ਤੇ ਟੈਕਸ ਚੋਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਰ ਸੱਤਵੀਂ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਫਲੈਟ ਨੰਬਰ 13 ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦਾ ਘਪਲੇਬਾਜ਼ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੂਸਰੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਫਲੈਟ ਨੰਬਰ 22 ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਵੀਂ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ 2 ਨੰਬਰ ਫਲੈਟ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੌਥੀ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ 7 ਨੰਬਰ ਫਲੈਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੋਂਗੀ ਬਾਬਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਠੱਗਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਕਾਲੇ ਧੰਨ ਅਤੇ ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 'ਚਿੜੀ ਚੋਂਚ ਭਰ ਲੇ ਗਈ, ਨਦੀ ਘਟੇ ਨਾ ਨੀਰ' ਦੋਹੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇੰਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕ, ਰਾਮ ਲਾਲ।"

ਟੂਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਰਾਮ ਲਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਜਿਸ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਰੱਖ ਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਥੇ ਇੱਕ ਬੈਗ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਚਿੱਠੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਵੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਨ ਤੇ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, "ਸਰ ਜੀ, ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ। ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਕਿਉਂ ਨਾ ਆਇਆ? ਤੁਹਾਡੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਮਿਸ਼ਨ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਰਾਸ਼ੀ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਅਤੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ, ਕਾਲੂ ਚੋਰ।"

ਰੂਹ ਦਾ ਹਾਣੀ

ਲੇਖਕ : ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਮਿਨਹਾਸ, ਸੰਪਰਕ: 94643-89293

ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਰਮੀਤ ਸੀ। ਚੁਲਬੁਲੀ ਜਿਹੀ ਉਹ ਕੁੜੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖ਼ੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਦੋ ਭੈਣ ਭਰਾ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭੈਣ, ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਭਰਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਭ ਦੀ ਦੁਲਾਰੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਨ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੋਚਦੀ ਕਿ 'ਸਭ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਮਰਜਾਣੀ। ਰੱਬ ਰੰਗ ਰੂਪ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ'। ਦਰਅਸਲ, ਸੁਰਮੀਤ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਗੋਰੇ ਚਿੱਟੇ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਰਲ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿੜਾਉਂਦੇ, ''ਮੀਤ, ਤੂੰ ਸਾਡੀ ਭੈਣ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਦੇਖ ਅਸੀਂ ਗੋਰੇ ਚਿੱਟੇ, ਤੂੰ ਕਾਲੀ ਕਲੋਟੀ। ਤੈਨੂੰ ਪਤੈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਤੂੰ ਪਤਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਰਲਦੀ ਨਹੀਂ।'' ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਚਿੜ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਰੋਂਦੀ ਰੋਂਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਵੜ ਜਾਂਦੀ। ਮਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਚੁੰਮ ਕੇ ਸਮਝਾਉਂਦੀ, ''ਤੈਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਛੇੜਦੇ ਨੇ। ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਰਾਣੀ ਧੀ ਏਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਮਨਾਇਆ ਕਰ। ਇਹ ਤਾਂ ਤੈਥੋਂ ਸੜਦੇ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਤੈਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਨੇ।'' ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਪਰਚ ਜਾਂਦੀ।

ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਹੁੰਦੀ। ਚਾਹੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੇਡਾਂ, ਬਸ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਨਾਮ ਚਲਦਾ। ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ। ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਐਨਸੀਸੀ ਰੱਖ ਲਈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਟੁਕੜੀ ਦੀ ਪਰੇਡ ਕਮਾਂਡਰ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਦਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਖਾਰ ਖਾਂਦੀਆਂ। ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਲੈਂਦੀ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਰਦੀਪ ਮੈਡਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਉਹ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ। ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ, ''ਜੇਕਰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਲਝਣ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣਾ, ਪਰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਣਾ।''

ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੁਰਮੀਤ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹਰਦੀਪ ਮੈਡਮ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ, ''ਮੈਮ, ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ, ਪਰ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਨੇ ਜੋ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਤੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।'' ਮੈਡਮ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣੀ ਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ''ਸੁਰਮੀਤ, ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੀ ਕੁੜੀ ਏਂ। ਇਹ ਰੰਗ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ਤੇਰਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਬਸ ਤੂੰ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਆਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉਡਾਰੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਨੇ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸੁੱਟ। ਬਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਵੀਂ। ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਵਕਤ ਤੇਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਸ ਤੂੰ ਡੋਲੀ ਨਾ। ਰੰਗ ਰੂਪ ਸਭ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦੇਣ ਨੇ। ਤੂੰ ਹੌਸਲਾ ਕਦੇ ਨਾ ਛੱਡੀਂ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਤਾਕਤ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੁਨੀਆ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਖ਼ਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰੇਗੀ। ਤੁਹਾਡੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਫ਼ ਦਿਲ ਲੋਕ ਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਇਸ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੋ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖੋ, ਦੁਨੀਆ ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦੀ।'' ਮੈਡਮ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਜੋਸ਼ ਭਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਭੂਆ ਆਪਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਲਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਲੈ ਆਈ। ਮਿੱਥੇ ਦਿਨ ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਸ ਦੀ ਰਾਇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਪੁੱਛੀ। ਸਿਮਰਨ ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ, ਉੱਚਾ ਲੰਮਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹੀ ਸੁਰਮੀਤ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗਈ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਹਾਸਾ ਮਸਾਂ ਹੀ ਰੋਕਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈਆਂ ਉੱਡ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਨੂੰਹ ਦਾ ਗੋਰਾ ਚਿੱਟਾ ਰੰਗ ਚਿਤਵ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ਤੇ ਸੁਰਮੀਤ ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਕਣਕਵੰਨੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਨਿਕਲੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਤੱਕਣੀ ਵਿੱਚ ਭੂਆ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਸੀ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਦਿਖਾਏ ਉਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਨ ਆ ਗਈ। ਭੂਆ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਭਾਂਪ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰਮੀਤ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਤ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਭੂਆ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਘੁਸਰ ਮੁਸਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸੁਰਮੀਤ ਦੀ ਮੰਮੀ ਵੀ ਕੱਪ ਰੱਖਣ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ। ਮੈਦਾਨ ਸਾਫ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਭੂਆ ਨੂੰ ਆੜੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ''ਭੈਣ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਫ਼ਰਕ ਤਾਂ ਦੇਖ ਲੈਂਦੇ। ਕਿੱਥੇ ਮੇਰਾ ਸੋਹਣਾ ਸੁਨੱਖਾ, ਭਰ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁੜੀ। ਚਲੋ ਲੰਮੀ ਲੰਝੀ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਰੰਗ ਕਣਕਵੰਨਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਟੱਬਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਨਹੀਂ ਮੰਗਾਈ, ਬਈ, ਘਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਭੋਰਾ ਨਹੀਂ ਜਚਿਆ।'' ਭੂਆ ਵੀ ਕੱਚੀ ਜਿਹੀ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ''ਭੈਣ ਜੀ, ਕੁੜੀ ਸਾਡੀ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੀ ਅਤੇ ਸਾਊ ਹੈ। ਰੰਗ ਤਾਂ ਦੇਖੋ ਦੋ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਧੀ ਪੁੱਤ ਸਿਆਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣ ਦੇ ਰਹੀ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ''ਮੈਂ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁੜੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ।'' ਇੰਨਾ ਕੋਰਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਹਾਰ ਕੇ ਭੂਆ ਨੇ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ''ਸਾਡੀ ਕੁੜੀ ਕਿਹੜਾ ਰਹੀ ਹੋਈ ਹੈ! ਜੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਾਡੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਉਹਦੀ ਕਦਰ ਵੀ ਕਰੇਗਾ।'' ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮੂੰਹ ਫੁਲਾ ਲਿਆ।

ਉਧਰ ਸੁਰਮੀਤ ਸਿਮਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਛੱਤ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਹਾਵ ਭਾਵ ਦੇਖ ਕੇ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਕਾਰਨ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਵੱਲ ਝਾਕ ਕੇ ਕਿਹਾ, ''ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਰਗੀ ਕੁੜੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇੰਨੇ ਸਮਾਰਟ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੋਰੀ ਚਿੱਟੀ ਪਰੀਆਂ ਵਰਗੀ ਮੁਟਿਆਰ ਹੀ ਸੋਹਣੀ ਲੱਗੂ।'' ਸਿਮਰਨ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੱਕਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਬੁੱਝ ਗਈ। ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, ''ਨਹੀਂ, ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।'' ਸੁਰਮੀਤ ਇਕਦਮ ਬੋਲੀ, ''ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਤਰਸ ਖਾ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਨ ਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਫ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਾਂਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਅਜੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਆਰਮੀ ਜੌਇਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਨੇ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੀ ਜੋ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਤਰਸ ਖਾ ਕੇ ਜਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜੇਗਾ।'' ਸਿਮਰਨ ਬੁੱਤ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਾ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਕੁਝ ਦੇਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਵਾਪਸ ਥੱਲੇ ਆ ਗਏ। ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਉਡਿਆ ਹੋਇਆ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਸਮਝ ਗਈ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰਮੀਤ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹ 'ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ' ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਾ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਖਿਸਕ ਗਏ। ਭੂਆ ਵੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਂਵਲੇ ਰੰਗ ਕਰਕੇ ਇੰਨਾ ਵਧੀਆ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੱਥੋਂ ਗਿਆ। ਸੁਰਮੀਤ ਵੀ ਭੂਆ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਗੁੱਸਾ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਬੋਲੀ, ''ਭੂਆ ਜੀ, ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਲੱਭਣ ਦੀ। ਮੈਥੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ।''

ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸੁਰਮੀਤ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਝੱਟ ਹੀ ਬੁੱਝ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮੰਮੀ ਬੋਲੀ, ''ਚਲੋ ਚੰਗਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਿਆ।''

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੁਰਮੀਤ ਦਾ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਵਜੋਂ ਫ਼ੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਪੇਪਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵਧੀਆ ਰੈਂਕ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਟੈਸਟ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਨਸੀਸੀ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਚੁਣੀ ਗਈ। ਸਾਰੇ ਘਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਜੌਇਨ ਕਰ ਲਈ। ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਮੇਜਰ ਰੈਂਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੇਜਰ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਚਮਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰ ਕੋਈ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਾ ਕਿ ਧੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੁਰਮੀਤ ਵਰਗੀ, ਆਮ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਦਗੀ ਦੀ ਮੂਰਤ, ਹਰੇਕ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹਣ ਅਤੇ ਹਾਸੇ ਬਿਖੇਰਨ ਵਾਲੀ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਨਾਲ ਹੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਮੇਜਰ ਬਿਕਰਮ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਟਕੋਰ ਕੀਤੀ, ''ਮੇਜਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗੋਰੀ ਚਿੱਟੀ ਪਰੀਆਂ ਵਰਗੀ ਕੁੜੀ ਚਾਹੀਦੀ? ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਇਹੀ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੋਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ ਹੋਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਜਰ ਰੈਂਕ 'ਤੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਘਾਟਾ ਏ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਲੈਣਾ। ਕਿਧਰੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।'' ਬਿਕਰਮ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ''ਮੈਨੂੰ ਰੂਹ ਦਾ ਹਾਣੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਦੇ ਬਰਾਬਰ। ਜਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਰੰਗ ਰੂਪ 'ਤੇ ਡੁੱਲ੍ਹਦੇ ਨੇ।'' ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਰਮੀਤ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ''ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਦੀ ਭਾਲ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸਾਂਵਲਾ ਰੰਗ ਮੇਰੇ ਵਜੂਦ ਨਾਲੋਂ ਉੱਪਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਰੰਗ ਰੂਪ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹੀ ਮੇਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਗੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਫੋਟੋ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾ ਦੇਣਾ। ਜੇ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਲਈ ਹਾਮੀ ਭਰਾਂਗੀ।'' ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਝੱਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੂਹ ਦੇ ਹਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ ਸਨ। ਸੁਰਮੀਤ ਨੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ।

ਸਾਲ ਕੁ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੁਰਮੀਤ ਦੀ ਭੂਆ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਭੂਆ ਤਾਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਖੀਵੀ ਹੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਫਿਰੇ। ਉਸੇ ਵਕਤ ਭੂਆ ਨੇ ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸੁਰਮੀਤ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ''ਮਿਲੋ ਸਾਡੀ ਮੇਜਰਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੂੰ।'' ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੰਮੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਬਸ ਹਾਉਕਾ ਲੈ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਅਤੇ ਭੂਆ ਦੇ ਕਲੇਜੇ ਠੰਢ ਪੈ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਰੱਬ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਬੋਲ ਪੁਗਾ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ।

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਜ਼ਰਬਾਇਜਾਨ ਦੇ ਬਾਕੂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਾਲਾਨਾ ਜਲਵਾਯੂ ਸੰਮੇਲਨ ਕੋਪ 29 ਵਿਚ ਆਲਮੀ ਕਾਰਬਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਮਤਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਦਾਰੇ ਤਹਿਤ ਇਹ 2022 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕੋਪ 29 ਵਿਚ ਇਸ 'ਤੇ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਯੂਐੱਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਬਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਬਾਜ਼ਾਰ 2025 ਤੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਵੇਗਾ।

ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕ ਗ੍ਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸ ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਾਰਬਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਾ ਵਪਾਰ ਵੀ ਕਰਨਗੇ। ਕਾਰਬਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਕੋਈ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਤੈਅ ਹੱਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਬਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੂਜੀ ਇਕਾਈ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਵੇਚ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਦੁਵੱਲਾ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਜਲਵਾਯੂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰ ਕੇ ਅਸਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਸਥਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਹਰੇ ਸਥਾਈ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਾਂਗੇ। ਕਾਰਬਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਲਈ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹੇਗਾ ਜੋ ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਇਨੋਵੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਕਾਰਬਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਫਰੇਮਵਰਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਆਨ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ (ਯੂਐੱਨਐੱਫਸੀਸੀ) ਇਕ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੱਦ ਦੀ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਬਨ ਖ਼ਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੱਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ।

ਕਾਰਬਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਕਰੰਸੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣਗੇ ਸਗੋਂ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੈਸਾਂ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਲਮੀ ਕਾਰਬਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਆਪਸੀ ਵਪਾਰ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਸਪਰ ਨੇੜਤਾ ਵਧੇਗੀ ਸਗੋਂ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਕੜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਵਿਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਰਬਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਦੁਸ਼ਮਣ

ਲਿਖਤ : ਜਗਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਮਾਨ

ਅੱਜ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬੀਤੀਆਂ ਕਈ ਚੰਗੀਆਂ ਮੰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਯਾਦ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਟਿਮਟਿਮਾਉਂਦੇ ਜੁਗਨੂੰਆਂ ਵਾਂਗ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਜਗਦੀਆਂ ਬੁਝਦੀਆਂ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਮਨ ਦੀ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਫਿਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਚ ਰਹੀ ਹਾਂ, 'ਕੁਦਰਤ ਕਿੰਨੀ ਕਰਾਮਾਤੀ ਹੈ! ਕਿੰਨੀ ਵਿਉਂਤਕਾਰੀ ਹੈ! ਇਸ ਦਾ ਭੇਤ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਿਆ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਵਾਸਤੇ ਭਾਵੇਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੁੱਖ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨੇ ਬੜੇ ਕਠਿਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੰਕਟ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਅਭਾਗੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਕਿਸੇ ਸੰਘਣੇ ਬੋਹੜ ਦੀ ਛਾਂ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।'

ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਰੁਖ਼ਸਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਪਤੀ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਖਦਾਈ ਘੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਂਗ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਭੋਗ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬਿਨਾਂ ਨਾਗਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਮੈਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਾਸਤੇ ਦਿਲਬਰੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਵਾਂਗ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਦੁਖਿਆਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰਾ ਢਾਰਸ ਬੰਨ੍ਹਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ''ਦਰਸ਼ੀ! ਉਰ੍ਹੇ ਆ ਪੁੱਤ! ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਬੈਠ, ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ ਸਮਝਾਉਣੀਆਂ ਹਨ, ਦੇਖ ਧੀਏ! ਹੁਣ ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤੇਰੇ ਰਾਜ ਭਾਗ ਦੇ ਉਹ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਜਿਹੜੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿਹੁੰ ਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੁੱਤ! ਨਿਮਰੀ ਨਾਲ ਈ ਦਿਨ ਕਟੀ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਏ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਮਰਤਾ, ਚੁੱਪ ਤੇ ਸਬਰ ਮਾਨਸਿਕ ਟਿਕਾਅ ਵਾਸਤੇ ਅਨਮੋਲ ਦਾਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਵੱਲੀਂ ਹੀ ਦੇਖ ਲੈ, ਜਦੋਂ ਦੀ ਤੇਰੀ ਬੇਬੇ ਮਰੀ ਏ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਲਾਇਆ ਹੋਇਐ, ਮੁੰਡੇ ਬਹੂਆਂ ਪੰਜ ਕਰਨ, ਪੰਜਾਹ ਕਰਨ, ਕੁਝ ਡੋਲ੍ਹਣ, ਕੁਝ ਵਿਗਾੜਨ, ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੇਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖੀਂ, ਬੱਚੀਏ! ਮਨੁੱਖ ਕੋਲ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੋ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਜਾਨ ਤੇ ਦੂਜਾ ਸਵੈਮਾਣ। ਜਦੋਂ ਬੰਦੇ ਦਾ ਸਵੈਮਾਣ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਏ ਨਾ, ਉਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਵੀ ਵਿਅਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੈਮਾਣ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਬੰਦੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵੱਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੈਂ, ਮੇਰੀ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਧੀਏ! ਹੁਣ ਮੈਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀ ਕਰਾਂ! ਅੱਗੇ ਬੱਚੀਏ! ਤੂੰ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਸਮਝਦਾਰ ਏਂ।'' ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਮਝਾ ਕੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਮੁੱਕਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਨ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੜੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਧੇੜੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਮਨਹੂਸ ਘੜੀ ਝੱਟ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਰੱਬ ਡਾਢਾ ਮੇਰਾ ਸੁਹਾਗ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਸੁਣਦਾ, ਸਾਡੇ ਘਰ ਨੂੰ ਭੱਜਿਆ ਆਉਂਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਬੰਦਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਡੋਰੀ ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਉਂ ਸਿੱਧਾ ਸਲੋਟ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, ''ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਕੱਲ੍ਹ ਤਿਰਕਾਲਾਂ ਵੇਲੇ ਫਲਾਣੀ ਗਲੀ ਦੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੇੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਸਬਜ਼ੀ ਖਰੀਦਦੇ ਵੇਖਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੁਪਹਿਰੇ ਐਕਟਿਵਾ 'ਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਘਰ ਨੂੰ ਮੁੜੇ ਆਉਂਦੇ ਮੈਂ ਵੇਖੇ ਸਨ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਵਾਲਾ ਲਿਫ਼ਾਫ਼ਾ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।''

ਇੱਕ ਹੋਰ ਗਵਾਂਢੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ''ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਬਈ ਇਹ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ?'' ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾ ਕੇ ਉਹ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਸੁੱਤੇ ਸਨ। ਅੱਧੀ ਕੁ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉੱਠ ਕੇ ਬਾਥਰੂਮ ਗਏ। ਮੁੜਦਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹ ਧੌਂਕਣੀ ਵਾਂਗ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵੇਂਹਦਿਆਂ ਵੇਂਹਦਿਆਂ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਬਰਫ਼ ਵਾਂਗ ਠੰਢਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਿਆਲ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰੇਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਮੱਥਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਸੀਨੇ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਨਾਲ ਭਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਤੌਲੀਏ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀਆਂ ਪਸੀਨੇ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਰ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਰਹੀ ਸਾਂ। ਬੱਚੇ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖਿਆ। ਮੁੱਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ? ਮੈਨੂੰ ਉੱਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ। ਘਬਰਾਈ ਹੋਈ ਨੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਮੁੰਡੇ ਬਹੂ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਦੀ ਦੇਰੀ ਕੀਤਿਆਂ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਦੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਦਿਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਾਨਲੇਵਾ ਦੌਰੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈ ਗਏ ਤੇ ਮਿੰਟਾਂ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਚੇਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਹੀ ਨਿਆਣਿਆਂ ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਮਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਆਂਢੀਆਂ- ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਘਰ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਭਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇਉਂ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਵਿਛੜ ਚੁੱਕੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਮੰਜੇ ਕੋਲ ਭੁੰਜੇ ਬੈਠੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਛੱਤੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਉਲਝੀ ਹੋਈ ਸਾਂ। ਅਚਨਚੇਤ ਹੋਈ ਮੌਤ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਬੰਬ ਵਾਂਗ ਵੱਜੀ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਕੁ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਥੇਰੇ ਉਤਰਾਅ ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੇਖੇ ਸਨ।

ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਂਗੂੰ ਜਿੱਥੇ ਚਾਰ ਭਾਂਡੇ ਹੋਣਗੇ ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੜਕਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਆਵੇਗੀ।

ਹੋਂਦ ਭੁੱਲ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਅੰਤਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਸੰਪਰਕ: 98889-21290

'ਪੰਜਾਬੀ' ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ। ਇਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਲਿਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ, ਭੋਜਨ, ਕਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ 'ਪੰਜਾਬੀ' ਅਖਵਾਉਣ ਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਕਿੱਤੇ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਕਿੱਤੇ, ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ- ਉਹ 'ਪੰਜਾਬੀ' ਹੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਰਵੋਤਮ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਕਿੱਤੇ, ਕਬੀਲੇ ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨੀਤੀਆਂ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਨੀਤੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚਲਦੇ ਆ ਰਹੇ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖਿੱਤੇ 'ਪੰਜਾਬ' ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਵੀ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ, ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਆਦਿ ਦਾ ਨਾ ਪੂਰਨਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸਗੋਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਇੱਕ ਮੁਲਕ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਣ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਛਾਣ ਸਰੋਤ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਵੱਲ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਾਂਗੇ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮਸਨੂਈ ਬੁੱਧੀ ਨੇ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੇਵਲ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਧਿਅਮ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਖ਼ਾਸਕਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਜੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੇਤਰੀ ਲੋਕਾਂ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਹੋਂਦ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਰੱਖਣਾ ਹਰੇਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰਨ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਸਕੂਲ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਕਰਕੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰ ਗਏ ਅਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਤਰਾਸ਼ੇ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵਰਤ ਕੇ ਹੋਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਕੁਝ ਗ਼ਲਤ ਸਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਸਕੂਲ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਆ ਰਹੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਭ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਅਤੇ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਵਾਂਗ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜੋ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਉਹੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਸੂਰ ਹੁਣ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਤਰੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ 'ਤੇ ਭਰਪੂਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੀ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਸਗੋਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਗੁਣਕਾਰੀ ਮੰਨਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸਾਇੰਸ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਉਪਰਾਲੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਸਿਰਫ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹੀ ਤਵੱਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਖੜੋਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅੱਜ ਇਹ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਦਾਦੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਘਿਸੇ ਪਿਟੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਰਤਾਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਆਮ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖ਼ਾਸਕਰ ਆਈ.ਏ.ਐੱਸ., ਆਈ.ਐਫ.ਐੱਸ. ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪਰਚਾ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਮੁਹਾਰਤ ਮੁੱਢਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੇਵਲ ਭਾਸ਼ਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਪਰਚਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਾਇਨਾਤ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮਲੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਟੁੱਟੀ ਭੱਜੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕਹਿਣਾ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹੇ ਗ਼ੈਰ-ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਭੁੱਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਲਿੱਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨੀ ਆਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜਾਏ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਰੁਝਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਆਉਣੇ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹਨ। ਅੱਜ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਸਵਾ ਗਿਆਰਾਂ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਦਸਵੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੱਚਮੁੱਚ ਲੋਕ ਭੁੱਲ ਜਾਣਗੇ। ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਸਗੋਂ ਮਗਰਲੀਆਂ ਦੋ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਾਇਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਮਸਨੂਈ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਅਤੇ ਆਉਂਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੱਚੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਅਦਬ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਗ਼ੈਰ-ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਾਫ਼ਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ।

ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਕਿਹੜਾ ਖਤਰਾ ਹੈ ?

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪੰਜ ਦਹਾਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਹੋਸ਼ ਸੰਭਾਲੀ ਮੇਲੇ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਦੇਖਣਾ ਮੇਰਾ ਖਾਸ ਸ਼ੌਕ ਸੀ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਢਾਡੀ ਤੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਆਮ ਸੁਨਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨੀਲੀ ਪੱਗ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਕੁੜਤੇ ਪਜਾਮੇ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਜੇ ਅੱਜ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਪਰਖ ਕੇ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨੇਤਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਦੋ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪੰਥ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ ਬਚਪਨ ਸੀ ਨਾ ਤਾਂ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਨਾ ਪੰਥ ਤੇ ਖ਼ਤਰਾ ? ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਤੇ ਲੰਗਰ ਛੱਕਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਝਦਾਰ ਹੋਇਆ ਵੋਟਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪੰਥ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਤੋਂ ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਾਕਾ ਜੀ ਕਿਹੜਾ ਪੰਥ ਇਹ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਰਸੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹੁਣ ਵੋਟਰ ਬਹੁਤ ਸਮਝਦਾਰ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਾਡੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਸਮ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇਖ ਕੇ ਕਦੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਥੱਲੇ ਸਥਾਨ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲਿਖੇ ਬੋਰਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉੱਕਰੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸੋਚ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੁਣ ਕਰੋਨਾ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਡਰ ਰਹੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਧਰਨੇ ਤੇ ਪੁਤਲੇ ਫੂਕਣ ਲਈ ਏਨਾ ਕੁ ਜੁਗਾੜੀ ਬਹਾਨਾ ਬਹੁਤ ਸੀ ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਠੀਕ ਹੈ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ ਉਪਰ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਅੱਜ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਦੋ ਕੁ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੀਫਰ ਫਰਿੱਜ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਭਾਜੀਆਂ ਮੀਟ ਤੇ ਮੱਛੀਆਂ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਆਂਧਰਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਵੇਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸਮਾਂ ਯਾਦ ਕਰੋ ਆਪਾਂ ਜਦੋਂ ਗੋਭੀ ਜਾਂ ਕਰੇਲੇ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸੀ ਹੁਣ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਰੀਫਰ ਟਰੱਕ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕੀ ਉਹ ਸੜਕ ਤੇ ਲੱਗੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣਗੇ ਠੀਕ ਹੈ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਕੀਲ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਬੋਰਡ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਕਦੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿੱਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਭਾਸ਼ਾ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਰਦੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ ਕੀ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮਕਾਜ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਜੱਜ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ ਆਪਣਾ ਛੋਟਾ ਮੋਟਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਕੀਲ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਬਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ

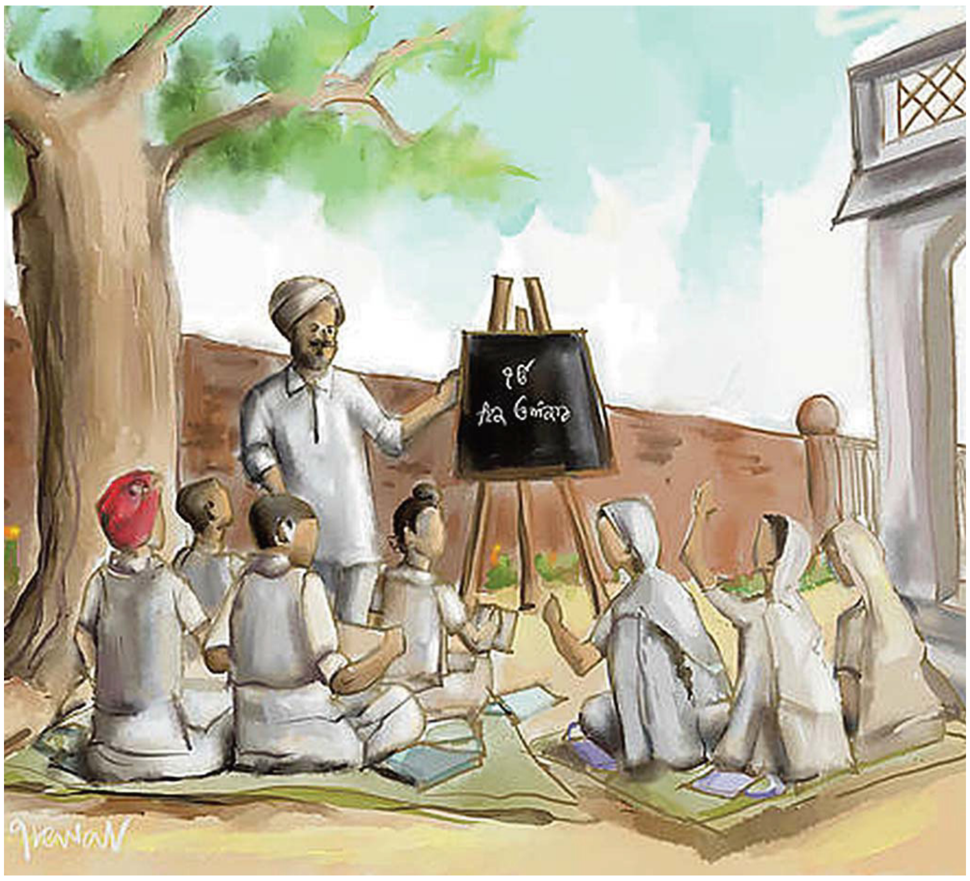

ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਥਾਂ ਕਦੋਂ ਮਿਲੇਗੀ ? ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਵਕੀਲ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਬੀਏ ਪਾਸ ਬਿਨਾਂ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਸਕੇਗਾ ਸਾਡੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਾਇੰਸ ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੇ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਵੇ ਪਾਸ ਕਰਨੀ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਰਟਸ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੀ ਹੈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ 7000 ਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਹਨ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ 10 ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਧਰਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ ਪਏ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੂਸਰਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਤੀਸਰਾ ਸਥਾਨ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੇ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਲ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਰਾਤ ਹੋ ਗਈ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰੁਕਣਾ ਸੀ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਇੱਥੇ ਵੱਸਦੇ ਰਹੋ ਭੁੱਖਣ ਭਾਣੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਰਾਤ ਨਿਕਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਦੂਸਰੀ ਰਾਤ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰੁਕੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤੇ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ਰ ਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨਿਵਾਸੀ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਤੱਕ ਛੱਡਣ ਗਏ ਪਿੰਡ ਨਿਵਾਸੀ ਜਦੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਉੱਜੜ ਜਾਓ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ ਬਾਬਾ ਜੀ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਸੀਸ ਦੇ ਕੇ ਆਏ ਹੋ ਇਹ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਤੁਸੀਂ ਉੱਜੜ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬਕ ਨਾ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਜੋ ਚੰਗੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਜਾਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਚੰਗੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਹੁਣ ਇੱਥੋਂ ਉੱਜੜ ਕੇ ਗਿਆ ਨੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾਈ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਜਿੱਥੇ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਉੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਸਾਡੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ ਸਾਡੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਧਰਨੇ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਈ ਪਰਚੇ ਦੇਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਥੱਲੇ ਸੋਟਾ ਨਾ ਫੇਰਿਆ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਕੌਣ ਸੁਣੇਗਾ ਪਾਠਕੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਉਚ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਵੱਸੇ ਯੂ ਪੀ ਤੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਦੂਸਰਾ ਅਤੇ ਤੀਸਰਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਰੇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਬਿਜਲਈ ਮੀਡੀਆ ਹੈ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਸਾਡਾ ਇਕੋ ਇਕ ਚੈਨਲ ਜਲੰਧਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਸ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਰੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੀ ਚਲਾਉਣੇ ਸਨ ਕੇਂਦਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਾਧੂ ਚਾਰਜ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਖੀ ਪੁਨੀਤ ਸਹਿਗਲ ਜੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਡਰਾਮਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਨਗੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਰੋਨਾ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ?

ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ
ਸੰਪਰਕ 9914880392

ਆਕਾਸ਼ਬਾਣੀ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪੰਜ ਚੈਨਲ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਗੀਤ ਵੱਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਐਂਕਰਜ਼ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੰਮ ਚਲਾਊ ਹੈ ਸਾਹਿਤ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਹੈ ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਮਰਚੈਂਟ ਨੇਵੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਫ ਐਮ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਟੀਵੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰ ਤੋੜ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਤੇ ਕਮਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਾਡੇ ਮਹਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਖਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸਭ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਹਰੇਕ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਲੇਖਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਤਰ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਾਲੇ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਮ ਛਾਪਣ ਵੇਲੇ ਤੋਲਦੇ ਹਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਆਪਣੇ ਅਨੇਕਾਂ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਚਾਲੂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਧਿਆਨ ਲਾਈਨ ਉੱਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਛਪਦੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗ ਸਾਹਿਤਕ ਲੇਖ ਤੇ ਹੋਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਪਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਤੱਕੜੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਛੱਪਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਫ਼ੀਆ ਰੂਪੀ ਮੱਕੜ ਜਾਲ ਸੁੱਟ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ ਇਹ ਨਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਲਈ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਲਈ ਕਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਰਾਗ ਅਲਾਪਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਿਆਖਿਆ – ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਾਡੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਨੇਕਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਕਿੱਸਾ ਕਾਵਿ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ ਸਭ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹੋ ਹੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ ਜੋ ਲਿਖਣ ਸਮੇਂ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਏਨਾ ਸ਼ੁੱਧ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਬੋਲੋ ਉਥੋਂ ਦੇ ਬਸ਼ਿੰਦੇ ਗੱਲ ਸਮਝ ਹੀ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਦੱਖਣ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀ ਹਨ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਉੱਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਇੱਕ ਆਪਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖਾਣੇ ਤੇ ਪਹਿਰਾਵਾ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਾਂ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਖਾਣੇ ਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਧਰੇਨਵਰ ਰਾਓ ਜੀ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ ਫਿਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕੰਨੜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਰਜਮਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ ਕੀ ਇਹ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਂ ਪਟਿਆਲਾ ਸੂਟ ਦੱਖਣ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੁੜੀਆਂ ਪਹਿਨਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਸਾਡੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਕੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਡਰਬਨ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਡੀ ਸੀ ਇੱਕ ਬੀਬਾ ਜੀ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਸੀ ਉਹ ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਵਿਰਸੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿੱਤੀ ਅਸੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਤੁਹਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬੀਬੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਢੋਲ ਕੁੱਟਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਥੱਲੇ ਸੋਟਾ ਨਹੀਂ ਫੇਰਦੇ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚਾਰੀ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਖਤਰਾ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰੋ ਨਤੀਜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਿਕਲ ਆਵੇਗਾ।

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ,
ਮੋਬਾਈਲ 6284347188

ਵੱਧਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ 'ਚ ਘਿਰਦੀ ਦੁਨੀਆ

ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਇਸ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਦੀ ਗਰਮੀ,ਹਵਾ ,ਪਾਣੀ, ਮਿੱਟੀ , ਚੰਦਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਸੋਮਿਆ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਦਾ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਤਾਲ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਲਈ ਸੂਰਜ ਦੀ ਗਰਮੀ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਗਰਮ ਅਤੇ ਠੰਡੀ ਹਵਾ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉਤੇ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ , ਜੀਵਾਂ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਧਣਾ ਅਤੇ ਫੁੱਲਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਲੋੜਾਂ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦਾ ਉੱਪਰਲਾ ਅਤੇ ਹੇਠਲਾ ਪਾਣੀ ਪਲੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਪਾਣੀ ਗੰਦਲਾ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਲੈਵਲ ਹੇਠਾਂ ਵੀ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਾਦਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਕਣਕ ,ਛੋਲੇ, ਦਾਲਾ ', ਮੱਕੀ ,ਬਾਜਰਾ, ਹਲਦੀ ,ਮਿਰਚਾਂ, ਲਸਣ, ਪਿਆਜ ਆਦਿ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਿਲਕੁਲ ਉਪਰ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦੋਂ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨਾਮਾਤਰ ਕਰ ਕੇ ਜੀਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੀਰੀ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਫਸਲ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਫਸਲ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਵਲੋਂ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਇਸ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਮਨੁੱਖੀ, ਜੀਵਾਂ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ , ਵੱਡੇ ਉਦਯੋਗ ਵੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਅੰਡਰ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀ ਪਾਣੀ ਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਕੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਅਤੇ ਜਹਿਰੀਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗੰਧਲਾ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਪਾਣੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੇ ਰੋਗ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨਅਤੀ ਇਕਾਈਆਂ, ਭ ੱਠਿਆਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ, ਬਿਜਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੱਗੇ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਦਾ ਧੂੰਏ ਨੇ ਸਲਫ਼ਰ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ, ਕਾਰਬਨ ਮੋਨੋਆਕਸਾਈਡ, ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ, ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਸਲਫਾਈਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਪਲੀਤ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਾ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਪਣਾ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਰਮਾਣੂ ਵਿਸਫੋਟਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ, ਦੀਵਾਲੀ ਵਰਗੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦਾ ਚਲਣਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਲੇ ਕੇ ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਰਦੂਸ਼ਣ ਵਾਲੀ ਧੁੰਦਲੀ ਪਰਤ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਗ ਚਮੜੀ ਦੇ ਰੋਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਰੋਗ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਕੁਆਲਟੀ ਇੰਡੈਕਸ (ਅਬੀ) ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ 150 ਤੋਂ 300 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕੀ ਪਰਦੂਸਣ ਚਾਰਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਕੁਆਲਟੀ ਇੰਡੈਕਸ ਦੇ ਵਿਚ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੇ ਹੈ।ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋ ਪਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਗੰਦਾ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ ਨਦੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੀ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਦੇ ਵੱਜਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਹਾਰਨ, ਬੁਲੇਟ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਪਟਾਕੇ, ਬੱਸਾਂ-ਟਰੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਜਦੇ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਲੱਚਰ ਗੀਤ , ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਪੀਕਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰ ਰਹੇ

ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਤਾਂ ਘੱਟ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਡਮ ਡਮ ਦੀ ਅਵਾਜ ਸਾਡੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਬਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੰਨਾ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨੱਕ ਹੇਠ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਫਿਰ ਵੀ ਅੱਖ ਬੰਦ ਕਰ ਅਤੇ ਕੰਨ ਬੰਦ ਕਰ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਚਰਾ ਜਮਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਗਾਰ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਕੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਕਟਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾ ਅਤੇ ਗਿਰਝਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਰੇਡੀਓ ਪਰਦੂਸ਼ਣ ਜੋ ਕਿ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਉਪਕਰਨਾ ਵਿੱਚੋ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਰੇਡੀਏਸ਼ਨ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਖਤਰਨਾਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਮ ਸਧਾਰਨ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ 4ਜ, ਅਤੇ 5ਜ ਨੈੱਟਵਰਕ ਤਕਨੋਲੋਜੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਉੱਡਦੇ ਪੰਛੀ ਅਲੋਪ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੋਂ ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ, ਘੁੱਗੀਆਂ ਅਤੇ ਗਟਾਰਾਂ ਅਸੀਂ ਆਮ ਵੇਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸੀ ਉਹ ਉਹ ਹੁਣ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਚਿੜੀਆ ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕੀ ਸਾਨੂੰ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਪਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਿਵੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਉਥੋਂ ਵਗ ਰਹੀ ਕਾਲੀ ਵੇਈ ਨਦੀ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦਾ ਬੀੜਾ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 160 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮੀ ਨਦੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੀਚੇਵਾਲ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦਾ ਆਪ ਧਿਆਨ ਰਖਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਪਾਈਪਾਂ ਵਿਚ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ ਵਗੈਰਾ ਨਹੀਂ ਸੁੱਟਣੇ ਚਾਹੀਦੇ, ਕੂੜੇ ਕਰਕਟ ਨੂੰ ਡਸਟਬੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਢੱਕ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਲੋਕ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਲੋਕ॥

ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ॥
ਦਿਵਸੁ ਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਖੇਲੈ ਸਗਲ ਜਗਤੁ॥

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨੇ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਹਵਾ ਸਾਡੀ ਗੁਰੂ ਹੈ,ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਤੇ ਧਰਤੀ ਸਾਡੀ ਮਾਤਾ ਹੈ। ਕਿੰਨਾ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੜ੍ਹ ਜਾਂ ਸੁਣ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਧਿਆਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਰੂ ਨਤੀਜੇ ਅਸੀਂ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮੂਹ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਕੂਲ ਜੋਗੀਪੁਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਾ, ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਛਾਂਦਾਰ ਦਰੱਖਤ ਅਤੇ ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ ਲਗਾ ਕੇ ਇਸ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਰਿਆ-ਭਰਿਆ ਬਣਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿਖਾਵਾਂਗੇ , ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਸ ਤੋਂ ਹੀ ਸੇਧ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਹਰੇ ਭਰੇ ਛਾਂਦਾਰ ਦਰਖਤ ਲਗਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ੁੱਧ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਦਰਤ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉਪਰਲਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ।

ਲਿਖਤ : ਪਰਵੀਨ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ
ਸੰਪਰਕ : 8146536200

ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ

ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪਿਆਰਾ, ਰੰਗਲਾ, ਤੇ ਸਦਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ ਪਹਾੜ ਟੁੱਟਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਸਵੰਦ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਲੰਮੇ ਚੌੜੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਜਵਾੜੇ ਕੀ ਜਾਨਣ ਮੇਰਾ ਦਰਦ? ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਵੰਡਿਆਂ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਹੀ ਟੋਟੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਉਜਾੜਿਆ, ਵੱਢਿਆ ਅਤੇ ਟੁਕਿਆ ਗਿਆ।

ਵੰਡ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਉਜਾੜੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦਰਦਨਾਕ ਅਤੇ ਅਸਹਿ ਪੀੜ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਲੱਖਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਕੌਮ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਾਤ- ਭੂਮੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਲਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਘਰ ਬਾਹਰ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਹੱਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ।

15 ਅਗਸਤ 1947 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ, ਲੋਕ ਰੇਲਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ, ਖੱਚਰਾਂ ਅਤੇ ਪੈਦਲ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪੁਸ਼ਤੀ ਘਰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਦਰਦ ਅਤੇ ਉਹ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜ ਜਾਣ ਦੇ ਦਰਦ ਵਿਚ

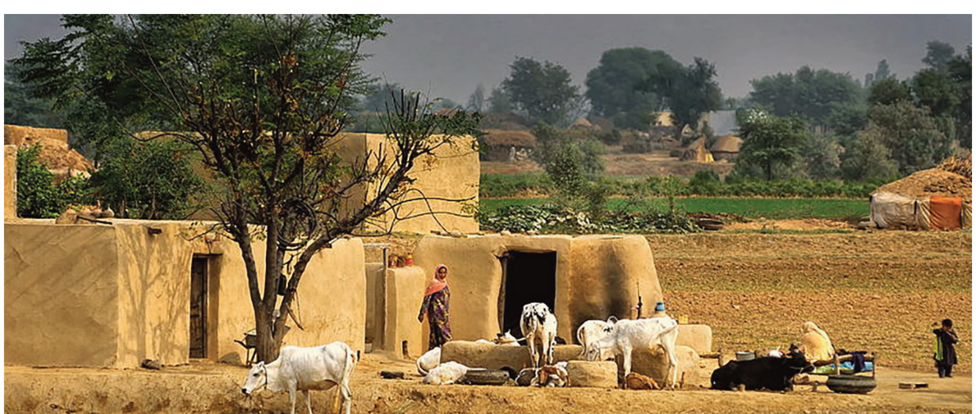

ਆਸਰਾ ਲੱਭ ਰਹੇ ਸਨ। ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਦੰਗੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਫੂਕੇ ਅਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਇਸ ਦਰਦ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰੀ ਇੱਕ ਸਹੇਲੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੁਰਖੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਇਧਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ, ਤਾਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਪੱਤੀ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਸਭ ਨਿੱਕੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਔਰਤ ਜ਼ਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਸੁਣ ਕੇ ਧਾਹਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੌੜੀ ਸੋਚ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ । ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਲੜਾਈ, ਹਰ ਵੰਡ ਔਰਤ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਉਂ ਜੁੜਦੀ ਹੈ?

1 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬ ਦਿਵਸ ਤੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬ 1 ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਤੇ ਬੜ੍ਹੇ ਹੀ ਦਰਦਨਾਕ ਵਰਣਨ ਉਕੜੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਈਆਂ ਦੇ ਸਾਏ ਹੇਠ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਣੀ ਪਈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਯੂਨਾਨੀਆਂ, ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆਈਆਂ,ਅਫ਼ਗਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਇਰਾਨੀਆਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਰਸਤੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹਮਲਾਵਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਏ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਿੱਕ ਚੀਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਟੋਟੇ ਹੋ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਭਾਵ ਲਹਿੰਦਾ ਪੰਜਾਬ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਭਾਵ ਚੜ੍ਹਦਾ ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਫ਼ਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਪੰਜ ਅਤੇ ਆਬ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ ਬਣਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਪੰਜ ਪਾਣੀ। ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ ਪੰਜ ਪਾਣੀਆਂ ਜਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ।ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ, ਰਾਵੀ, ਚਨਾਬ ਜਾਂ ਝਨਾਂ ਅਤੇ ਜਿਹਲਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਚਨਾਬ ਅਤੇ ਜਿਹਲਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਰਾਵੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਮੈਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬ : ਜੋ ਕਦੇ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਇੰਨੇ ਟੋਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕਿ ਮੈਂ ਸਪਤ ਸਿੰਧੂ ਤੋਂ ਪੰਜ ਆਬ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਢਾਈ ਆਬਾ ਦਾ ਸੀਮਤ ਪੰਜਾਬ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ।

1 ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਹਿੰਦੀ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਖੇਤਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਾੜੀ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਹਿੱਸੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਖ਼ੈਰ! ਵਕਤ ਬੜਾ ਬਲਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਤਾਂ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ,ਪਰ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦਾਗ਼ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਸਹਿ ਚੀਸ ਬਣ ਕੇ ਰੜਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਅਨੇਕਾਂ ਦਾਗ਼ ਹਨ ਜੋ ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਰੜਕਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕਿਰਤ, ਨਾਮ ਜਪਣ ਅਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ, ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਕੇ ਆਸਵੰਦ ,ਚਲਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ, ਸਭ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਿਟ ਛਾਪ ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਾਣ ਰਹੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣ , ਸਦਾ ਖੁਸ਼ ਵੱਸੋਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਓ।

ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ
ਸੰਪਰਕ: 95173-96001

ਕੋਲਕਾਤਾ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਆਰ.ਜੀ. ਕਰ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਮਹਿਲਾ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਦਰਿੰਦਗੀ ਦੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਾਸ਼ੀਏ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿਊਟੀਆਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਕਸਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਿਲ ਕੰਬਾਊ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੀੜਤਾ ਵੀ 36 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਡਿਊਟੀ ’ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨਾਲ ਦਰਿੰਦਗੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਦੇਖਭਾਲ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰ ਓਪੀਡੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਮ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਹਰ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ’ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਕਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਹਿਬੜਦੇ ਹਨ। ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਨ ਨਾ ਬਚਾਅ ਸਕਣ ਕਰਕੇ ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਤੇ ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਈ 2023 ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਦੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੇ ਉੱਥੇ ਤਾਇਨਾਤ ਮਹਿਲਾ ਡਾਕਟਰ ਵੰਦਨਾ ਦਾਸ ’ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਉਸ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਦੌੜ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਡਾਕਟਰ ਗ਼ੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ ਕੋਲਕਾਤਾ (ਕਲਕੱਤਾ) ਦੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਭੜਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਿਹਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਿਰ ’ਚ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਵਕਤ ਇਸ ਹੌਲਨਾਕ ਘਟਨਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੂਹ ਡਾਕਟਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਹੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ।

ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਖ਼ਾਸਕਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਮਾਜ ਅਨਜਾਣ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭੋਗੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤਾਪ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਝਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਮੁਖੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਤੱਕ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਰੁਝਾਨ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਜੂਨੀਅਰ (ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ) ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਜ਼ਲੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲ੍ਹਾ ਸਮਾਪਤ ਤੱਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ 36-48 ਘੰਟੇ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਮਰੇ ਤੱਕ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਏਸੀ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਪੱਖੇ ਵੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਖਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਕੰਮ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ, ਦਿਨ ਰਾਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਕਿਵੇਂ ਇੱਥੇ ਟਿਕਣਗੇ, ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਉਡਾਰੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨਗੇ?

ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮੈਡੀਕਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ 15 ਮੈਂਬਰੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 38 ਹਜ਼ਾਰ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਸਰਵੇਖਣ ਤਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 150 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਤਣਾਅ, ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ, ਕੰਮ ਦਾ ਬੋਝ, ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਜਾਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮੱਸਿਆ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਯੋਗੇਂਦਰ ਮਲਿਕ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ, ‘‘ਆਮ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ’ਤੇ ਤਣਾਅ, ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਭਾਰੀ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ 37 ਫ਼ੀਸਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਤੇ 51 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤਣਾਅ ਆਦਿ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 3882 ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ’ਤੇ ਹੋਏ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ 39 ਫ਼ੀਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ, 21.5 ਫ਼ੀਸਦੀ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਅਤੇ 7.6 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੱਡੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਓਰੋ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ 122 ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ’ਚੋਂ 64 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਡਰ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ 58 ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਸਨ। ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ 25-26 ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ/ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮੈਡੀਕਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ/ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣੇ ਪੈਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤਾਪ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ 74 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਛੁੱਟੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇ। ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾ ਸਕਣ। ਈ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੋਰਟਲ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜਮਾਤ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਨਤੀਜਾ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ ’ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇ, ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਲਜਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਆਦਿ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਮੁਖੀ ਅਨੁਸ਼ਾ;ਨ ਦੇ ਨਾਮ ’ਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਨਾ ਕਰਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸਮਝਣ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਆਪ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ। ਰਓਲਤੀ ਹੋਣ ’ਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਲੀਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦਾ ਮਾੜਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੌਤ ਦੀ ਕਗਾਰ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਸਾਰੇ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੀ ਏਕਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ, ਹੁਣ ਵੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹੀ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਸਾਥ ਦੇਣ। ਫਿਰ ਹੀ ਇਹ ਵਧੀਕੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਬਰੂ, ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਲਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡਾਕਟਰ ਆਪ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੰਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਣਗੇ?

ਘਾਹ ਕੱਟਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ,
(lawnmower)
ਵਾਸ਼ਰ ਡਰਾਇਰ, ਮਿਕਸੀ,
ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਵਾਜਬ ਰੇਟ ਤੇ
ਠੀਕ ਕਰਵਾਓ

REPAIR & SERVICES
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
604-773-7258 (ਸਰੀ)

ICC ACCOUNTING SERVICES INC.
ICC Accounting Services Inc.

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟੈਕਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
604-597-0991, 778-895-7444
1-800-732-0519
: icc.accounting@yahoo.ca
: www.iccaccounting.com
: 8740 - 140A St., Surrey, BC V3W 0M4
Gurnek Bangar
(Pasla)

ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਰੂਬਰੂ

ਲੇਖਕ : ਡਾ. ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਕੌਰ, ਸੰਪਰਕ: 98728-54006

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਕਰ ਲਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਵਤੀਰੇ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਲਈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਰਸਤੇ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ 'ਹਿੰਦੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਦੀ ਪੈਸੇਫਿਕ ਕੋਸਟ' ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। 21 ਅਪਰੈਲ 1913 ਨੂੰ ਅਸਟੋਰੀਆ (ਅਮਰੀਕਾ) ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਇਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ '1857 ਗ਼ਦਰ' ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ 'ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਮਕਸਦ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1913 ਵਿੱਚ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਹੇਠ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਦਸੰਬਰ 1913 ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖੀ, 1914 ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਅਤੇ 1915 ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅੰਕ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੰਗਾਲੀ, ਨੇਪਾਲੀ, ਪਾਸ਼ਤੋ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਯੂਪੀ ਦੇ ਵਿਸਵੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਲਿਖਦੇ ਸਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਅੰਕ ਦੀ ਛਪਾਈ ਹੈਂਡ ਮਸ਼ੀਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲਾ-ਇਕੱਲਾ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਅਤੇ ਰਘਵੀਰ ਦਿਆਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਨਵਰੀ 1914 ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਲਿਥੋ ਮਸ਼ੀਨ ਵੇਲਨਸੀਆ ਸਟਰੀਟ, ਮਕਾਨ ਨੰ. 1324 'ਚ ਲਾਈ ਗਈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਮ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ, ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸ਼ਰਮ ਦਾ ਨਾਮ ਗ਼ਦਰ ਆਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਹਰ ਅੰਕ ਦੇ ਅੱਠ ਸਫ਼ੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਉਪਰਲੇ ਦੋਨਾਂ ਕੋਨਿਆਂ ਉਪਰ 'ਬੰਦੇ ਮਾਤਰਮ' ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ 'ਜੇ ਚਿੱਤ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਓ, ਸਿਰ ਧਰ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਓ' ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਠੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦਾ ਵੈਰੀ' ਅਤੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅੰਕ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਕ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਲਮੀ ਨਾਮ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦੇ ਕੁਝ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਰਤਕ ਭਾਗ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਗ਼ਦਰੀ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ, ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ, ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ, ਭਾਈ ਪਰਮਾਨੰਦ, ਭਾਈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਚੁੱਘਾ, ਭਾਈ ਰਾਮ ਚੰਦਰ, ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਮਹਿੰਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਨ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਗਦਰੀ ਆਪਣਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਲਮੀ ਨਾਮ ਲਿਖਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ; ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ, ਦੁਖੀਆ ਸਿੰਘ, ਇਕ ਗ਼ਦਰ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ , ਇਕ ਬਾਗੀ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਦੁਖੀਆ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ, ਫਕੀਰ ਆਦਿ। ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ 1913 ਤੋਂ 1917 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1916-17 ਵਿੱਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਖਰੇਵੇਂ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਨਿਕਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ 'ਪ੍ਰੀਤਮ' ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਧੁਲੇਤਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰ ਸੰਬਧੀ ਕੋਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ।

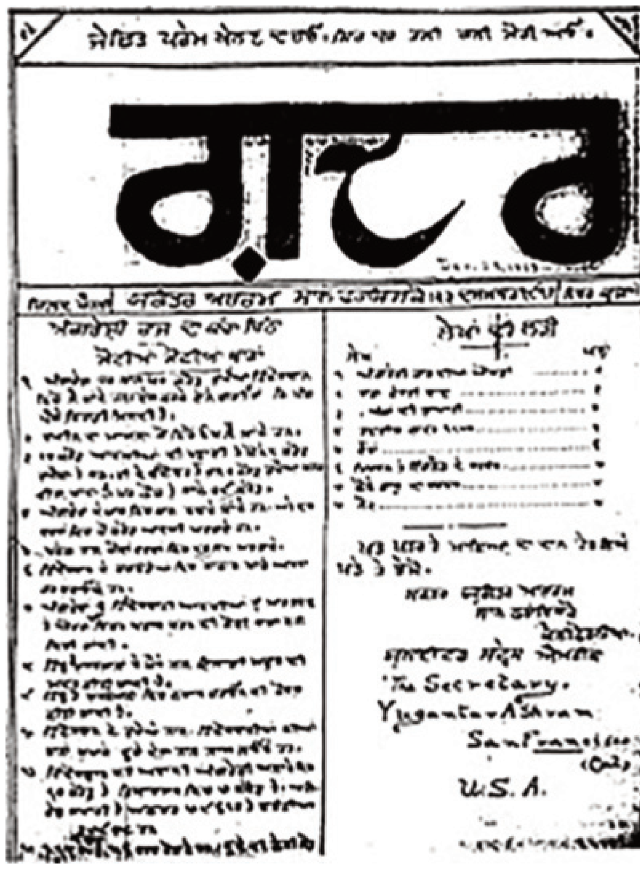

ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 3 ਮਾਰਚ 1914 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆ ਤੁਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਕੇ 'ਜੇ ਚਿਤ' ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਜਉ ਤਉ' ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 7 ਅਪਰੈਲ 1914 ਨੂੰ 'ਗ਼ਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ 'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗ਼ਦਰ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਐਡੀਟਰ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵੀ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ 'ਪ੍ਰੀਤਮ' ਅਤੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਲਮ ਲਗਾਤਾਰ ਛਪਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਛਪਦੇ ਕਾਲਮ 'ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ' ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਲੁੱਟ ਖਸੁੱਟ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ 25 ਜੂਨ 1917 ਤੱਕ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੇ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕਾਲਮ ਹਰ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਕਿਤਾਬ 'ਤਵਾਰੀਖ਼ ਗ਼ਦਰ 1857' 23 ਦਸੰਬਰ 1913 ਤੋਂ ਲੜੀਵਾਰ 11 ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ 24 ਅਪਰੈਲ 1915 ਤੱਕ ਛਪਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਈ ਪਰਮਾਨੰਦ ਜੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤਾਰੀਖੇ- ਹਿੰਦ' ਵੀ ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਕਈ ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ਼ਤਵਾਰ ਛਪਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਚਲੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਛਾਪੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਲੜੀ 10 ਨਵੰਬਰ 1914 ਤਕ ਛਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ ਚਿੱਠੀ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਈ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰਕ, ਮਿਸਰ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੋਟ, ਜੋ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਜਲਸਾ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

'ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ' ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ। ਗ਼ਦਰ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਦਕਾ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਗ਼ਦਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਛਪਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੇ ਗ਼ਦਰੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਿਤਾਬਚੇ 'ਗ਼ਦਰ ਦੀ ਗੂੰਜ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹੇ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਪਰਾਲੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ

ਲਿਖਤ : ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ ਛਾਜਲੀ

ਕਿਸਾਨ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਾਉਣ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਪਰਾਲੀ ਸਮੇਟਣ ਵਾਲੇ ਸੰਦਾਂ 'ਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਫ਼ਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਰੀਦਣੀ ਦਰਮਿਆਨੇ ਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ (ਪੂਸਾ) ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰ ਡੀਕੰਪੋਜ਼ਰ ਤਕਨੀਕ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਕੈਪਸੂਲ, ਗੁੜ ਤੇ ਵੇਸਣ ਦਾ ਘੋਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਪਰਾਲੀ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਛਿੜਕਾਅ ਨਾਲ ਪਰਾਲੀ ਗਲ ਕੇ ਖਾਦ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦਰਅਸਲ ਤਕਨੀਕ ਹੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਸਹੀ ਹੱਲ ਹੈ

ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਖਮ ਜੀਵ ਤੇ ਹੋਰ ਮਿੱਤਰ ਕੀਟ, ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਸਾਨ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਨਾੜ ਨੂੰ ਖਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਹੋਣੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਦੇ ਸੂਖਮ ਤੱਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਧਰਤੀ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਤਹਿ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਕੀੜਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸਾੜਨ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ:- ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਖੜ੍ਹੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੋ ਧੂੰਆਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਸੜਕੀ ਆਵਾਜਾਈ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਈ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਭੱਠੇ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਰਹਿੰਦ ਖੂੰਹਦ ਤੇ ਧੂੰਏਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ।

ਕੰਬਾਇਨ ਨਾਲ ਵੱਢੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਅਗਲੇਰੀ ਫਸਲ ਲਈ ਖੇਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਮੁਸੀਬਤ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਇਸ ਨਾੜ ਦੇ ਬੂਝਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਧੂੰਆਂ ਜਿੱਥੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਉੱਪਰ ਵੀ ਇਸ ਧੂੰਏਂ ਦਾ ਡਾਢਾ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹਾਂ ਨਾਲ ਲਾਈ ਅੱਗ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸਫੈਦ ਧੂੰਆਂ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧੂੰਆਂ ਜਿੱਥੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਖਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਹ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਧੂੰਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਮ ਸਮੇਂ ਲਾਈ ਅੱਗ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਸਾਧਨ ਵਗੈਰਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਟਕਰਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਰਾਹਗੀਰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।

ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਪਟਾਕਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕ ਸਾਹ, ਖੰਘ, ਦਮਾ ਆਦਿ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

Visting California and Mexico

By : Balwant Sanghera

Recently, my wife Baldev and I, along with some of our relatives, had a very enjoyable trip to California as well as the Baja and Guadalajara area of Mexico. California is one of the biggest states of U.S.A. stretching from Mexico in the south to Oregon in the north. This more than 900 miles of terrain is very diverse and fertile. California is the most populous state of America with more than 39 million residents. It is the third largest state of the United States by area. California is one of the most culturally and linguistical diverse part of America. It is very famous for its vast fruit farms of almonds, grapes, and a variety of other fruits. Its Bay area, near San Francisco, was well known around the globe as the Silicon Valley. One of America's largest cities, Los Angeles, is home to Hollywood , one of the oldest and largest film industries in the world.

One of the outstanding features of California is the progress and the contribution that the Indo-American community in general and the Punjabis in particular have made here. Some of the prominent Punjabis are well known as Almond King, Raisin King etc. and dominate the farming sector in the state. Not only that, but Punjabis also dominate various business-like trucking, taxis, manufacturing and other enterprises. The warm and Punjab like climate in California is a great asset to the state. It certainly is a boon to the farming community. It is not only in farming that Indo-Americans dominate. There are also top-notch professionals and politicians in very high positions as well. Thus, it was a great experience for us to visit our friends and relatives all around the state and feel

proud about their achievement. It was California that elected first Punjabi Dalip Singh Saund to the U.S. Congress.

I think it was in mid 1950s or early 1960s when Dalip Singh Saund visited India and was given a very warm welcome by the people and government of India. Stockton, in California, is another historic city for the South Asian community. Stockton Gurdwara, built in 1912 played a prominent role in promoting the Ghadar movement in the States and Canada. It has been reported that our freedom fighters used to meet here from other parts of the States and Canada and plan their campaign for India's independence. Visiting places like this Gurdwara is like a pilgrimage to pay homage to our Ghadari Babeys who put everything on the line in securing India's independence from the British.

At this place of worship, it was a delight to see the pictures and other paraphernalia of these brave souls fighting for India's independence. The Gurdwara management committee has done an excellent job in preserving these historical artifacts and memories. From the collage of pictures of freedom fighters, one stood up for me. It was the picture of Baba Bhagat Singh Bilga, a very prominent revolutionary. Baba Bhagat Singh Bilga's younger son Prem Singh was my class fellow at then National High School Bilga (now Government Higher Secondary School). As such, I would see them regularly at their home and farmhouse. As their farmhouse was on my way from my hometown Pharwala to the school near Bilga railway station I would often stop over at their farmhouse for a chat with Baba ji. He was always very kind and affectionate to me. I came to Canada in 1966. A few years later when I visited India it was an honour for me to visit Baba Bhagat Singh Bilga at Desh Bhagat Hall in Jalandhar. Visit to Pacific Coast Khalsa Diwan Society Gurdwara in Stockton brought back all those pleasant memories.

(Balwant Sanghera is a retired School Psychologist and Community Activist)

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਰੱਬੀ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਮਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਲਿਖਤ : ਜ਼ਫਰ ਇਕਬਾਲ ਜ਼ਫਰ (ਲਹਿੰਦਾ ਪੰਜਾਬ)
ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ-923004837173

ਮਾਂ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਪ੍ਰਣਾਮ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਹੈ. ਮਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ. ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ. ਦੂਜੀ ਪੂਜਾ ਹੈ. ਉਸਨੇ ਮਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨੋਟ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਛੂਹਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਉਸਦੇ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋਏਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉੱਠ ਕੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦਾ ਨਫਲ ਪੜ੍ਹੇਗੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਰੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰੱਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਤੋਹਫ਼ੇ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ. ਉਪਾਸਨਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਨਘੜਤ ਅਤੇ ਅਤਿਅੰਤ ਕਾਰਜ ਅਜਿਹੇ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੂਤ ਦੀ ਆਤਮਾ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ. ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਏਗੀ ਅਤੇ ਨਬੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰੇਗੀ. ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਾਂ, ਤੋਮਨਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬ੍ਰਹਮ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਥੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸੀ. ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੱਬ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਥਾਨ ਕੀਮਤੀ ਸਮਗਰੀ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਣਾ ਕੇ. ਮੈਂ ਸ਼ਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਤੇ ਬੋਝ ਸੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਦੁਹਾਈ ਦੇਵਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਰੱਬ ਦੇ ਦੂਤ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਮੇਰੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇ ਸਕਣ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਸੜੇ ਹੋਏ ਹਨ. ਅਤੇ ਸਸਤੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣਾ ਮੈਨੂੰ ਜੀਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ. ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਦੂਤ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ, "ਮੇਰੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੋ. ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਲਈ ਤਸੀਹੇ ਅਤੇ ਪਾਪ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ." ਲੇਖਕ ਦੂਤ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲਈ ਜੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਰੀ ਪਾਪ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਰੱਬ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਰੱਬ ਮੇਰੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰੋਜ਼ੀ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਚੰਗੇ ਕੰਮ।ਮੈਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਤੋਲਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬਰ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੰਦਾ, ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਇਸਨੂੰ ਲੁਕਾ ਦਿੰਦੀ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਵਰ੍ਹੋ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਅਦੇ ਲਓ. ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਦੌਲਤ ਦੇ ਕੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਭਰਪੂਰ ਦੌਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ. ਇਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਦੌਲਤ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਹੈ. ਫਿਰ ਮੈਂ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਵੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੱਬ ਨੂੰ ਦਿਨੋ -ਦਿਨ ਕਦਮ ਦਰ ਕਦਮ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਅਸੀਸਾਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਕੁੜੱਤਣ ਅਸਹਿ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਖੀ ਵੇਖਣਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ. ਧੀਰਜ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇੱਕ ਵਾਰ, ਮੇਰੇ ਕਦਮਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ, ਮੈਨੂੰ ਹਿਚਕੀ ਅਤੇ ਸਾਹਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ, ਅਤੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾਈ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਬੋਝ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਉਹ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੰਝੂ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਉਸਦੇ ਗਲ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹਥੇਲੀ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿਓ ਮੇਰੀ ਆਤਮਾ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ. ਉਸ ਸਮੇਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਪਰ ਅੱਜ, ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਨਿੱਜੀ ਹੋਂਦ. ਲੀ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਓਸਲਾਦ ਨੂੰ ਆਈਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਜਿੰਨੀ ਤਕਲੀਫਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਜੀਵ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ. ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ. ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਓ। ਥਾਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਗਰਮੀ ਜਾਂ ਠੰਡ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਾਕਤ ਮੇਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਇਸ ਕੰਧ ਨੂੰ ਢਾਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਰਿਹਾ. ਬੁੱਲਦਾਪੇ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਖੁਦ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ. ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੌਤ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦੇ ਵੇਖਿਆ, ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੈਠਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਹਾ. ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿਨਾਸ਼ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ. ਮੇਰੀ ਪੁੱਤਰ, ਹਰ ਕੋਈ ਇੱਥੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ. ਮੈਂ ਕੋਈ ਸ਼ਰੀਅਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ.ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋ. ਸੁਣੋ, ਜੇ ਮੈਂ ਮਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੋਗ ਨਾ ਕਰੋ. ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸਿਰਫ ਮੌਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਤ ਸੁੰਨਤ ਹੈ. ਰੱਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿਆਰੇ ਨਬੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਕੋਲ ਆਏ ਹਾਂ ਧਰਮੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਮੌਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਇਸ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਤੋਂ ਥਕਾਵਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ. ਜੀਵਨ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਲਈ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸੇ ਰੱਬ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਹੈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਅਕ ਜੋ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ, ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੰਝੂਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਈਆਂ।ਉਸਨੇ ਰੱਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਨੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਦਿਨੋ ਦਿਨ. ਸਦੀਵੀ ਆਰਾਮ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ. ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਉਸਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਵਜੋਂ ਉਸਦਾ ਪੂਰਾ ਬੁਰਕਾ ਪਾਇਆ ਸੀ. ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਚਿੰਬੜ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਕਫਨ ਨਾਲ ਰੱਕ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਲੇਟ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ. ਰੱਬ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ ਰੱਬ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦੇਵੇ. ਉਹ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਬ ਵਾਂਗ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਨੇਕ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕਬਜ਼

ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਕੌਣ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ? ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰੋਗ ਕਬਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਓ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲਾਭਦਾਇਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰੀਏ।

ਕਬਜ਼ ਦਾ ਅਰਥ : ਕਬਜ਼ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂਅ ਹੈ- ਕੋਸ਼ਠਬੱਦਤਾ। ਕੋਸ਼ਠ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਖ ਅਤੇ ਬੱਦਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ 'ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ'। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਠਬੱਦਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਇਆ 'ਬੰਧੀ ਹੋਈ ਕੋਖ'। ਅੰਤੜੀਆਂ ਦੀ ਮਲ ਨਿਸ਼ਕਾਸਨ ਨਾ ਕਰ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਕਬਜ਼ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਠਬੱਦਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਮਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਕਾਸਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੇ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਰੋਗ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅੰਤੜੀਆਂ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜ ਸਮਰੱਥਾ ਖੋ ਬੈਠਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਗੀ ਪੁਰਾਣੀ ਕਬਜ਼ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਬਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਰੋਗ

ਸਾਡੇ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਬਜ਼ ਹੋਰ ਸੌ ਰੋਗਾਂ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰੋਗੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਿੱਲ੍ਹ ਕੇ (ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਕੇ) ਮਲ ਤਿਆਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੁਦਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਰਾਵਾਂ ਫੁੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਵਾਸੀਰ ਅਤੇ ਭਗੰਦਰ ਵਰਗੇ ਭਿਆਨਕ ਰੋਗ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰੋਜ਼ ਕਬਜ਼ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਪੇਟ ਵਿਚ ਗੈਸ ਬਣਨ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰਨੀਆ ਅਤੇ ਅਮਲ-ਪਿੱਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ। ਰੋਗੀ ਖੱਟੇ ਡਕਾਰ ਆਉਣ ਲਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਰ ਚਕਰਾਉਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਚਮਕ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਬਜ਼ ਵਾਲੇ ਰੋਗੀ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀੜੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਰੋਗੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਧੇ ਗਏ ਭੋਜਨ ਚੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਗੀ ਪਤਲਾ-ਦੁਬਲਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਬਜ਼ ਨਿਵਾਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ : ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਅਨੇਕ ਨੁਸਖੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਆਸਾਨ ਨੁਸਖਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਯੋਗ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।

* ਕਬਜ਼ ਨਿਵਾਰਨ ਦਾ ਸਰਬੋਤਮ ਉਪਾਅ ਹੈ ਭੋਜਨ ਤਿਆਗ ਕੇ 2-3 ਦਿਨ ਦਾ ਵਰਤ ਰੱਖਣਾ। ਵਰਤ ਦੌਰਾਨ ਖੱਟੇ ਫਲਾਂ ਦਾ ਰਸ ਲਓ ਅਤੇ ਅਨੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੇਟ ਸਾਫ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਖੱਟੇ ਫਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਟਾਮਿਨ 'ਸੀ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਤੜੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

* ਕਬਜ਼ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਦੀਆਂ ਪੰਖੜੀਆਂ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਉਬਾਲ ਕੇ 15 ਦਿਨ ਤੱਕ ਸੇਵਨ ਕਰੋ।

* ਬਥੁਆ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

* ਮੁਣੱਕਾ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਲੂਣ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖਾਣ ਨਾਲ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

* ਰਾਤ ਸੌਣ ਸਮੇਂ ਗਰਮ ਦੁੱਧ ਵਿਚ ਅਰਿੰਡ ਦਾ ਤੇਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੀਣ ਨਾਲ ਸਵੇਰ ਮਲ ਸਾਫ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

* ਅਮਰੂਦ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਮਿਟਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਕਬਜ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। * ਹਰੀ ਮਿਰਚ, ਲਸਣ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਲੂਣ ਦੀ ਚਟਣੀ ਭੋਜਨ ਨਾਲ ਖਾਣ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਕਬਜ਼ ਹਟਦੀ ਹੈ।

* ਤ੍ਰਿਫਲਾ ਚੂਰਨ, ਕਾਇਮ ਚੂਰਨ, ਪੰਚਸਕਾਰ ਚੂਰਨ, ਸ਼ਟਸਕਾਰ ਚੂਰਨ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਹਰ ਚੂਰਨ ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਵਿਧੀਵਤ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਕਬਜ਼ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਮੌਨਸੂਨ ਵਿਚ ਕਰੋ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ

ਮੌਨਸੂਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਚਿੱਕੜ ਨਾਲ ਭਰੇ ਰਾਹਾਂ, ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਤਾਲੋਤਾਲ ਗਲੀਆਂ, ਨਮੀ ਨਾਲ ਭਰੇ ਠੰਢੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਲ੍ਹ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਜੁੱਤੀਆਂ ਚਿਪਚਿਪੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਦਬੂਦਾਰ ਪਸੀਨਾ ਨਿਕਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਦਾਦ, ਖਾਜ, ਖੁਜਲੀ ਅਤੇ ਲਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੌਨਸੂਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਸੰਕ੍ਰਮਣ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਬਦਬੂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪਸੀਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਗੰਦੇ ਦ੍ਰਵਾਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਧੋ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬਦਬੂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੈਰ ਤਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਸਕਣ। ਸਵੇਰੇ ਨਹਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿਓ, ਪੈਰਾਂ ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁੱਕਣ ਦਿਓ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾਂ ਅਤੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਟੈਲਕਮ ਪਾਊਡਰ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬੰਦ ਜੁੱਤੀ ਪਹਿਨਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਜੁੱਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟੈਲਕਮ ਪਾਊਡਰ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕਰੋ। ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਸਲਿਪਰ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸੈਂਡਲ ਪਹਿਨਣੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਹਵਾ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਚਾਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਸੀਨੇ ਸੁਕਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਗੰਦਗੀ ਅਤੇ ਧੂੜ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਦਿਨ ਭਰ ਥਕਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਨਮਕ ਪਾ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਿਉਂਵੋ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਸੁੱਕਣ ਦਿਓ। ਇਸ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਜੁਰਾਬਾਂ ਪਹਿਨਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜੁੱਤੀ ਪਹਿਨੋ, ਟੈਲਕਮ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਸ਼ਕ ਰੱਖੋ। ਜੇ ਜੁਰਾਬਾਂ ਪਹਿਨਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸੂਤੀ ਜੁਰਾਬਾਂ ਹੀ ਪਹਿਨੋ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਗਰਮ, ਨਮੀ ਭਰੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਨਸੂਨ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਕੁਝ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਘਰੇਲੂ ਇਲਾਜ ਵੀ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ-

ਪੈਰਾਂ ਧੋਣਾ

ਬਾਲਟੀ ਵਿਚ ਇਕ-ਚੌਥਾਈ ਗਰਮ ਪਾਣੀ, ਅੱਧਾ ਕੱਪ ਖੁਰਖੁਰਾ ਨਮਕ, 10 ਬੂੰਦਾਂ ਨਿੰਬੂ ਰਸ ਜਾਂ ਸੰਤਰੇ ਦਾ ਸੁਗੰਧਿਤ ਤੇਲ ਪਾਓ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿਚ 10-15 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਪੈਰਾਂ ਭਿਉਂ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸੁਕਾ ਲਓ।

ਪੈਰਾਂ ਲਈ ਲੋਸ਼ਨ

3 ਚਮਚ ਗੁਲਾਬ ਜਲ, 2 ਚਮਚ ਨਿੰਬੂ ਰਸ ਅਤੇ ਇਕ ਚਮਚ ਸ਼ੁੱਧ ਗਲਿਸਰੀਨ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਰਾਂ ਤਾਜ਼ੇ-ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਕਾ ਲਓ।

ਖੁਸ਼ਕ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ

ਇਕ ਬਾਲਟੀ ਦੇ ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਠੰਢਾ ਪਾਣੀ ਭਰੋ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ ਚਮਚ ਸ਼ਹਿਦ, ਇਕ ਚਮਚ ਹਰਬਲ ਸ਼ੈਂਪੂ, ਇਕ ਚਮਚ ਬਦਾਮ ਤੇਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿਚ 20 ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਪੈਰ ਭਿਉਂਵੋ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੈਰਾਂ ਤਾਜ਼ੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋ ਕੇ ਸੁਕਾ ਲਓ।

ਠੰਢਾ ਮਾਲਿਸ਼ ਤੇਲ

100 ਮਿ: ਲੀ: ਜੈਤੂਨ ਤੇਲ, 2 ਬੂੰਦਾਂ ਨੀਲਗਿਰੀ ਤੇਲ, 2 ਚਮਚ ਰੋਜਮੇਰੀ ਤੇਲ, 3 ਚਮਚ ਖਸ ਜਾਂ ਗੁਲਾਬ ਦਾ ਤੇਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹਵਾਬੰਦ ਗਿਲਾਸ ਜਾਰ ਵਿਚ ਪਾ ਲਓ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਮਸਾਜ ਲਈ ਵਰਤੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੈਰਾਂ ਠੰਢਕ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਚਮੜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖੇਗਾ।

ਸੁਪਰਫੂਡ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀ ਹੈ

ਮਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਦੁੱਧ

ਅਨਿਲ ਧੀਰ 647-853-5800

"ਬੱਚੇ ਦੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸ਼ਤਨਪਾਨ ਹਫਤਾ 2023 ਦਾ ਥੀਮ ਹੈ ਹਰ ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੀ ਦੁੱਧ ਹੀ ਪਿਲਾਵੇ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਚ ਹਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਰੀਰਕ-ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਔਰਤ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੁਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ"- ਅਨਿਲ ਧੀਰ. ਕਾਲਮਨਿਸਟ. ਥੈਰਾਪਿਸਟ. ਹੈਲਥ ਐਜੂਕੇਟਰ ਅਵਾਰਡ ਵਿਜੇਤਾ. ਸੋਸ਼ਲ ਐਕਟੀਵਿਸਟ

ਹੈਲਥ ਮੀਡੀਆ ਕੇਨੈਡਾ : ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਚ 1-7 ਅਗਸਤ ਦੌਰਾਣ ਵਿਸ਼ਵ ਬ੍ਰੇਸਟਫੀਡੀਂਗ (ਸਤਨਪਾਨ) ਜਾਗਰੁਕਤਾ ਹਫਤੇ ਦੇ ਤੌਂ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਯੂਨੀਸੈਫ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਛਾਤੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਣ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੁਕਤਾ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 70% ਦੇ ਗਲੋਬਲ 2030 ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਆਪਣਟ ਛਾਤੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਣ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਛਾਤੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਧੇ ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਣੇਪਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ।

- ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਮਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ 'ਚ ਜੋ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਕੋਲੋਸਟ੍ਰਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਲਈ ਸੁਪਰ-ਫੂਡ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਮਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ 'ਚ ਪ੍ਰੋਟੀਨ, ਕਾਰਬੋਹਾਈਡਰੇਟ, ਚਰਬੀ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਪੂਰੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਛੇਤੀ ਹਜ਼ਮ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਛਾਤੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਛੂਤ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਚਾਅ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵੀ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਮਰਥਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਣ 'ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ 'ਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।
- ਛਾਤੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਨਾ ਪਿਲਾਣ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਕਈ ਬਾਰ ਕੁੱਝ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ 'ਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਣ ਨਾਲ ਮਾਂ ਨੂੰ ਛਾਤੀ ਅਤੇ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਦੇ ਕੈਂਸਰ, ਟਾਈਪ 2 ਸ਼ੂਗਰ, ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ 'ਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ, ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜੋਰੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਬੱਚੇ ਦੇ ਭੁੱਖ ਦੇ ਸੰਕੇਤਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਰੋਂਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਨਾ ਕਰੋ। ਮੰਗ 'ਤੇ ਫੀਡਿੰਗ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਹਿਲੇ ਕੁੱਝ ਹਫਤਿਆਂ 'ਚ, ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ 8-12 ਬਾਰ ਨਰਸਿੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਸਬਰ ਰੱਖੋ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੱਚਾ ਹਰ ਬਾਰ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਓ। ਦੁੱਧ ਪਿਲਾਉਣ 'ਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰੋ। ਹਰ ਬਾਰ 10 ਤੋਂ 20 ਮਿਨਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਬੱਚਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ, ਸਿਰ 'ਤੇ ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿਰਹਾਣੇ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ, ਲੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫੁੱਟਰੇਸਟ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਬਣਾਓ।

ਨੋਟ : ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ : * ਜੀਭ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਬੁਲਾਂ ਨੂੰ ਚਟਣਾ * ਮੂੰਹ 'ਚ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ * ਮੂੰਹ ਖੋਲਣਾ * ਚੀਜ਼ਾਂ'ਤੇ ਚੁਸਣਾ * ਰੂਟਿੰਗ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਛਾਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਜਾਂ ਸਿਰ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ * ਫਸਾਦ ਕਰਕੇ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਬੱਚਾ ਭੁੱਖਾ ਹੈ।ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਆਪਣੇ ਫੈਮਿਲੀ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਾਂ ਆਪਣਾ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਵੇ।

ਉਪਯੋਗੀ ਸੁਝਾਅ

-ਅਲਕਾ ਅਮਰੀਸ਼ ਚੌਧਰੀ

- ਛੋਟੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ, ਥਰਮਸ ਆਦਿ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਧੋਣ ਵਾਲਾ ਬਰੁਸ਼ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਟੁੱਥ ਬਰੁਸ਼ ਸਾਬਣ ਲਗਾ ਕੇ ਚਾਰੋ ਪਾਸੇ ਘੁਮਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਬਣ ਘੱਟ ਖਰਚ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਬਣ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਝਾਵੇਂ 'ਤੇ ਲਗਾਓ, ਫਿਰ ਝਾਵਾਂ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਰਗੜੋ।
- ਖੀਰਾ, ਆਲੂ ਕਸੋ। ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਰਸ ਕੱਢ ਕੇ, ਪੁਣ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਵਿਚ ਰੱਖੋ। ਨਾਲ ਹੀ ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਰਸ, ਗੁਲਾਬ ਜਲ, ਸ਼ਹਿਦ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਹਲਦੀ ਵੀ ਮਿਕਸ ਕਰਕੇ ਫਰਿੱਜ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਇਹ ਛੇਤੀ ਖਰਾਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਾਹੋ, ਰੂੰ ਦੇ ਫਹੇ ਨਾਲ ਚਿਹਰਾ, ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਲਗਾਓ। ਸੁੱਕਣ 'ਤੇ ਬਰਫ਼ ਮਲੋ। ਚਿਹਰਾ ਚਮਕ ਉੱਠੇਗਾ।
- ਸੂਜੀ, ਮੈਦਾ, ਮਲਾਈ, ਹਲਦੀ, ਨਿੰਬੂ ਦਾ ਰਸ, ਵੇਸਣ, ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਤੇਲ, ਦੁੱਧ ਸਭ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਬਟਨ ਬਣਾਓ। ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਲਗਾਓ। ਚਮੜੀ ਖਿੜ ਕੇ ਮੁਲਾਇਮ ਬਣੇਗੀ।
- ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਦਰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਲਗਾ ਕੇ ਮਾਲਿਸ਼ ਕਰੋ, ਆਰਾਮ ਮਿਲੇਗਾ ਜਾਂ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਵਿਚ ਨਮਕ ਮਿਲਾ ਕੇ ਗਰਮ ਕਰਕੇ ਰਗੜੋ, ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਘਮੌਰੀਆਂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਰਗੜੋ। ਘਮੌਰੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਣਗੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ।
- ਜ਼ੁਕਾਮ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਨੱਕ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਪੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ੁਕਾਮ 1-2 ਦਿਨ ਵਿਚ ਹੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਨਹੁੰ ਪਾਲਿਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਹੱਥਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡੁਬੋ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਹੁੰ ਪਾਲਿਸ਼ ਵੀ ਸੁੱਕ ਜਾਵੇਗੀ।

ਲਿਖਤ : ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾ
ਸੰਪਰਕ : 98725 - 15652

ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਜਦੋਂ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਵੀ ਸਵਸ਼ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਹੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਉਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਮਨ, ਵਚਨ ਅਤੇ ਕਰਮ ਨਾਲ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਲੱਗੇਗਾ।

ਹਰ ਸਮੇਂ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਓ। ਆਲਸ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਬਹੁਤਾ ਆਰਾਮ ਜਾਂ ਅੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਕੱਲ੍ਹ ਅਤੇ ਸਵੇਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ਾਮ 'ਤੇ ਕਦੇ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬੋਝ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਦੇ ਵੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਚੁਗਲੀ ਜਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਉਗਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਖਰਾਬ ਨਾ ਕਰੋ। ਹਰ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਗਵਾਓ। ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਮਾਂ ਕੱਢੋ, ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਜਾਓ। ਸਿਹਤ ਜੀਵਨ ਦਾ ਰਸ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕਰੋ। ਨਰੋਈ ਸਿਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿੱਗਰ ਵਿਚਾਰ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਆਪਣੇ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ, ਸਕੇ ਸੰਬੰਧੀਆਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਨਾਲ ਮਿੱਤਰਤਾ ਪੂਰਵਕ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰੋ ਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦੇ ਜਾਓ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਖਰਚ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਿੱਖੋ। ਲਗਾਤਾਰ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਨਰੋਈ ਰੱਖੋ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਫਲ ਇਨਸਾਨ ਬਣ ਜਾਓ।

ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਜਨਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਚਾਚੇ-ਤਾਏ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਮਿਲਕੇ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਸੰਗਤ, ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ, ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਜੀਵਨੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪੁਰਸ਼ ਬਣਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀਆਂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ ਦੀਵਾ ਜਗਾਉਣਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਉਠਾਓ। ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਉਦਾਰ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸੰਪੰਨ ਬਣਾਓ। ਇਸਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਓ। ਮਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿਓ ਕਿ ਉਨਤੀ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਅਵਸਰ ਹਨ। ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਮਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਹਰ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਨ ਸੰਪੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਵਸਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਗੁਣ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਮਹਾਨ ਬਣਨਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਫਲਾਣੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹ ਨਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਪਾਲ ਲਵੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਜੀਵਨ ਹਨੇਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਅਪੂਰਨਤਾ ਅਤੇ ਦਰਿੱਦਰਤਾ ਭਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਹੀ ਨਾ ਦਿਓ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘੇਰੀ ਰੱਖਣਗੇ, ਤੁਹਾਡੀ ਛੁਪੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਉੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਿੱਦਰਤਾ, ਭੈਅ ਜਾਂ ਆਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਰੱਖੋਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਦੇ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੇਵਸੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਓਗੇ। ਨਿਰਧਨ ਅਤੇ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹੋਗੇ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਓ। ਆਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਇੱਛਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਭਲਾ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰੋ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨਵੀ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਵਾਂਛਿਤ ਵਸਤੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਵੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵੈਸਾ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚੀਆਂ-ਸੁੱਚੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਭਰੋ, ਉੱਚੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਓ ਅਤੇ ਸਫਲ ਇਨਸਾਨ ਬਣੋ।

ਲਿਖਤ : ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਮੈਂ ਧਰਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ

ਸਪਤ ਸਿੰਧੂ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਸਾਜਿਸ਼ੀ ਅਤੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਗੜਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਹਿਰਾਵਾ, ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਬੋਲੀ, ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰੀ ਵਰਗੀ ਬੋਲੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਕੋਰ ਨੁਹਾਰ ਰਹੀ। ਚੁੰਨੀ, ਸਿਰ ਦਾ ਛਾਇਆ ਅਤੇ ਪੱਗ ਸਿਰ ਦਾ ਤਾਜ ਰਹੀ। ਹੌਲੀ- ਹੌਲੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਧੁੰਦਲਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਦੇ ਗਏ। ਨਸ਼ਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੰਭਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਖੁਦ ਨਸ਼ਈ ਹੋਕੇ ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਾਰ ਫੇਰ ਬਾਂਕੇ ਦਿਆਲ ਦਾ ਨਾਅਰਾ "ਪੱਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓ ਜੱਟਾ ਪੱਗੜੀ" ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ੋਰਾਂ ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਜੰਜਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਪੰਜਾਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਤਾਜ ਰਿਹਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਮੋੜਦਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਚਾਲਾ ਵੀ ਚੱਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਮਹਿਕਦਾ ਅਤੇ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬਦਸੂਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀ ਆਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਚਿਆ ਪੰਜਾਬ ਹਰ ਸਾਲ ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਨੇਡਾ ਦੀ ਵਸੋਂ ਦਾ 1.3 ਫੀਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ 25 ਲੱਖ ਤੋਂ ਉਪਰ ਆਬਾਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਇਸ ਚਾਂਸਲਰ ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰੁਝਾਣ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਯੋਜਨਾਂ ਘੜਣ ਦੀ ਨਸੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ 2019 ਵਿੱਚ 8.2 ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਆਲਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਦਕੁਸੀਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਜਨਕ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਸਭ ਉਜਾੜੇ ਅਤੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਮਾਂ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਜਿੱਤਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਜੰਗਲ ਬੇਲਿਆ, ਹਰੇ ਭਰੇ ਮੈਦਾਨ ਪਹਾੜ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਲੋਕ ਗੀਤ, ਭੰਗੜੇ-ਗਿੱਧੇ ਮੇਲਿਆਂ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਅੱਜ ਕੁਰਲਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ "ਮੈਂ ਧਰਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ, ਲੋਕੋ ਵੱਸਦੀ ਉਜੜ ਗਈ।" ਪਰ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਵੱਸਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਹੀ ਆਸ ਹੈ। ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ:-

"ਪੰਜਾਬ ਕੋਈ ਨਿਰਾ ਜੁਗਰਾਫੀਆ ਨਹੀਂ,
ਇਹ ਇੱਕ ਗੀਤ, ਇਕ ਰੀਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਹੈ,
ਗੁਰੂਆਂ, ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸੂਫੀਆਂ ਸਿਰਜਿਆਂ ਹੈ,
ਇਹ ਇਕ ਫਲਸਫਾਂ ਸੋਚ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ ਹੈ,
ਕਿੰਨੇ ਝੱਖੜ ਤੂਫਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਏ,
ਇਹਦਾ ਮੁਖੜਾ ਕੁੱਝ-ਕੁੱਝ ਉਦਾਸ ਵੀ ਹੈ"

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੁਹਾਰ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਤਰਜੀਹੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਆਫਤਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਨਸ਼ਾ ਤਾਂ ਛੋਟੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਮਾਨਸਿਕਤਾ, ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਝੱਲਣ ਅਤੇ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਣ ਦਾ ਬਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਹੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਨਸ਼ਾ, ਅਰਧ ਰਸਾਇਣਿਕ ਨਸ਼ਾ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਿਕ ਨਸ਼ਾ ਇਹ ਸਾਰੇ ਨਸ਼ੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਰੂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਸ਼ਾ ਪੀੜਾ ਨੂੰ ਗੱਲੀਬਾਤੀ ਦਫਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੁੱਝ ਗਾਇਕਾ ਨੇ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਸੇਵਨ ਮਾਨਵੀ ਸਦਾਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਹਿੰਸਾ ਫੈਲਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਾਨਵਤਾ ਬਾਰੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਚ ਦੀ ਛਾਨਣੀ ਵਿਚੋਂ ਝੂਠ ਛਾਨਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਆਪਣਾ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ:-

"ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਮਤਿ ਦੂਰਿ ਹੋਇ, ਬਰਲੁ ਪਾਵੈ ਵਿਚਿ ਆਇ,
ਆਪਣਾ ਪਰਾਇਆ ਨ ਪਛਾਣਈ ਖਸਮਹੁ ਧਕੇ ਖਾਇ"

ਮਿੱਤਰਚਾਰਾ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਕਮੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਭੈੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਮਿਲਾਵਟੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਦੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੀੜਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਇੰਨਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਵੀ ਔਖੀ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਵਾਨੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਰਦੀ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਖਾਂਸੀ ਦੀ ਦਵਾਈ ਨੇ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਕੜਿਆਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਮਰਜ ਬੜਤੀ ਗਈ ਜੂੰ-ਜੂੰ ਦਵਾ ਕੀ"। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਡਰੋਨ ਰਾਹੀਂ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਰੌਲਾ-ਰੱਪਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਮੁਦਰਾ ਬੰਦਰਗਾਹ ਤੇ 4269 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਫੜੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਤਾਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਨ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਅਲਾਰਮ ਸੀ। ਪਰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਜਨਤਾ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਦੇ ਪਿਛਲਾ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ? ਇਹਨਾਂ ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਉਘਾੜਿਆਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਈ ਸੀ। ਨਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਗਲਤ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਹੌਲ ਨੂੰ ਜਿਮੀ ਗੋਮਜ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫਰਜੀ ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀਅਤ ਕੀ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਪਰਦਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਝੂਠੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਸੋਝੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਖਤਰਨਾਕ ਰੁਝਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ੇ ਲਈ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਅਤੇ ਚਿੰਤਕ ਵੀ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਹੋਰ ਵੀ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਰੰਗੀਲਾ ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪੰਜਾਬ ਕਹਿਲਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਸੰਗੂਫੇ ਭਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਦਾਇਰਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਫੜੋ-ਫੜਾਈ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖਬਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਾ ਗੱਠ-ਜੋੜ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵੀ ਭਾਰੂ ਰਹੀਆਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਫਤਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਕੱਟਣ ਲਈ ਅਜੇ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ 1994 ਜੋ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਮਤੇ ਰਾਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਠੇਕਾ ਸ਼ਰਾਬ ਚੁਕਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਨਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਆੜ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤੇ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਤੀਵੀਂਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਖੋਖੇ ਭੰਨਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਅਫੀਮ ਵਰਗੇ ਨਸ਼ੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਅਫੀਮ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਚਲੋ ਖੈਰ ਇਹ ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਸਿਹਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ, ਨਸ਼ਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਨਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ 10 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੌਥਾ ਦਰਿਆ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵੱਗਦਾ ਹੈ। 2.65 ਲੱਖ ਨਸ਼ਈ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਓ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ 36 ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਓ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ 185 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੇਂਦਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 3.17 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਮੇ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਕਿ ਜੋ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ, ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਾ-ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੋ ਲੋਕ ਨਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਤੇ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਮਾੜੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਲੜ ਛੁਡਾਉਣਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜੋਰੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਆਖਿਰ ਦਿਖਦੀ ਮੌਤ ਮੂਹਰੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਜਾ ਰੂਮ ਵਾਂਗ ਬੀਅਰ ਬਾਰ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖੀ ਬਦਨਸੀਬੀ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਕੇਰਲਾ ਵਾਂਗ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਨਕਸ਼ਾ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਨਕੋਰ ਨੁਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚਣੀਆਂ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਭਜਾਏ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਜਿੱਤਿਆ ਇਸੇ ਤਰਜ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਜੰਗ ਜਿੱਤਣਾ ਔਖੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਮਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਗੂੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਹੁਣ ਧੁੰਦਲਾ ਮੁਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਰਟ-ਰਟਾਈ ਬਹੁਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫਰਜ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਜਿਸ ਆਲਮ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:-

"ਫੁੱਲ ਉਗੇਂਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ, ਕਿਤੇ ਉੱਗ ਪੈਣ ਨਾ ਥੋਰਾਂ,
ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ, ਡਾਹਢੇ ਦੇ ਹੱਥ ਡੋਰਾਂ"

ਆਪਹੁਦਰਾਪਣ

ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਸੱਤਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਪੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਫੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸੀ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਅੰਕ ਲੈ ਕੇ ਇਨਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਖੇਡਾਂ, ਭਾਸ਼ਣ ਕਲਾ ਅਤੇ ਨਾਚ ਕਲਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਗੁਣ ਸਨ ਪਰ ਇਕ ਵੱਡਾ ਔਗੁਣ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਔਗੁਣ ਸੀ ਆਪਣੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੰਕਾਰ। ਉਹ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਕਲ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਫੁੱਟਬਾਲ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਦਰਦ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਦਰਦ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਕੇ ਖੇਡਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਵਧ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਘਰ ਪਰਤ ਆਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਮਾਰਕੀਟ ਗਏ ਸਨ। ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਨੇ ਅਲਮਾਰੀ 'ਚ ਪਈਆਂ ਦਵਾਈਆਂ 'ਚੋਂ ਉਹ ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਕੱਢੀਆਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨਿਗਲ ਲਈਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੇਟ ਦਰਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਪਾ ਖਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਦਵਾਈ ਖਾਧੀ ਨੂੰ ਅਜੇ ਦਸ ਕੁ ਮਿੰਟ ਹੀ ਬੀਤੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਘਬਰਾਹਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਧੱਫੜ ਪੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਬੜੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਮਿਲਾਇਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਅਜੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਚੱਕਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪਿਆ।

ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬੈੱਡ 'ਤੇ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਮੰਮੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਪਾ ਵੀ ਗੁੰਮਸੁਮ ਸਨ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਨੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਮੱਥਾ ਚੁੰਮਿਆ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੇ ਦੋ ਦਿਨ ਤੱਕ ਉਹ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਕੇ ਘਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਘਰ ਆ ਕੇ ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਕੀ ਸੀ ? ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ-'ਬੇਟਾ ਤੂੰ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪੇਟ ਦਰਦ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਦਵਾਈ ਖਾ ਲਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਖਾਣ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਸੀ। ਉਸ ਖ਼ਰਾਬ ਦਵਾਈ ਕਰਕੇ ਤੈਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦਾ ਰੀਐਕਸ਼ਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਤੇਰੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਸੀ।'

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਮੰਮੀ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਵੱਕੜੀ 'ਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਬੋਲੀ-'ਪੁੱਤਰ ਤੇਰੀ ਜਾਨ ਮਸਾਂ ਬਚੀ ਐ। ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਤੂੰ ਚੇਤੇ ਰੱਖੀਂ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਵਾਈ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਦਵਾਈ ਖਾਣੀ ਵੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਖਾਣੀ ਹੈ।'

ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖਾਏਗਾ ਤੇ ਹਰੇਕ ਦਵਾਈ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਦਵਾਈ ਖਾਏਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਮੰਮੀ-ਪਾਪਾ ਨੇ ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਘੁੱਟ ਕੇ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ।

-ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕੇ ਘੁੰਮਣ,
ਮੋਬਾ: 97816-46008

ਰਸਤਾ ਲੱਭੋ

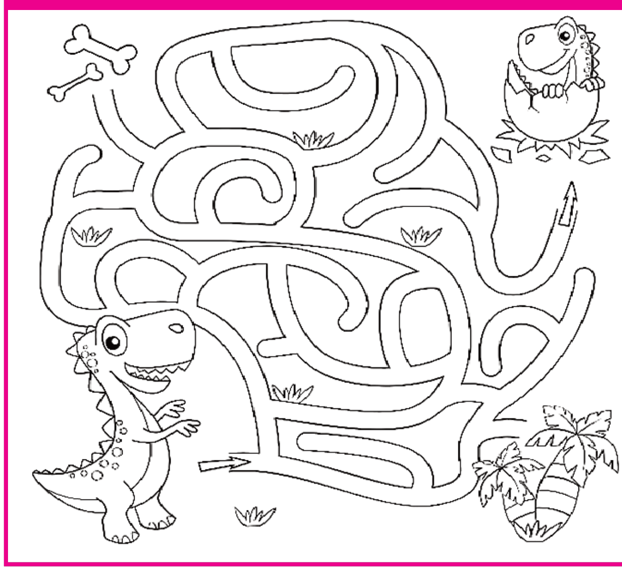

ਬਿੰਦੂ ਮਿਲਾਓ

ਪਿਆਰੇ ਬੱਚਿਓ ! ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਹਾਂ ਚਿੱਤਰਾਂ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 6 ਅੰਤਰ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ...?

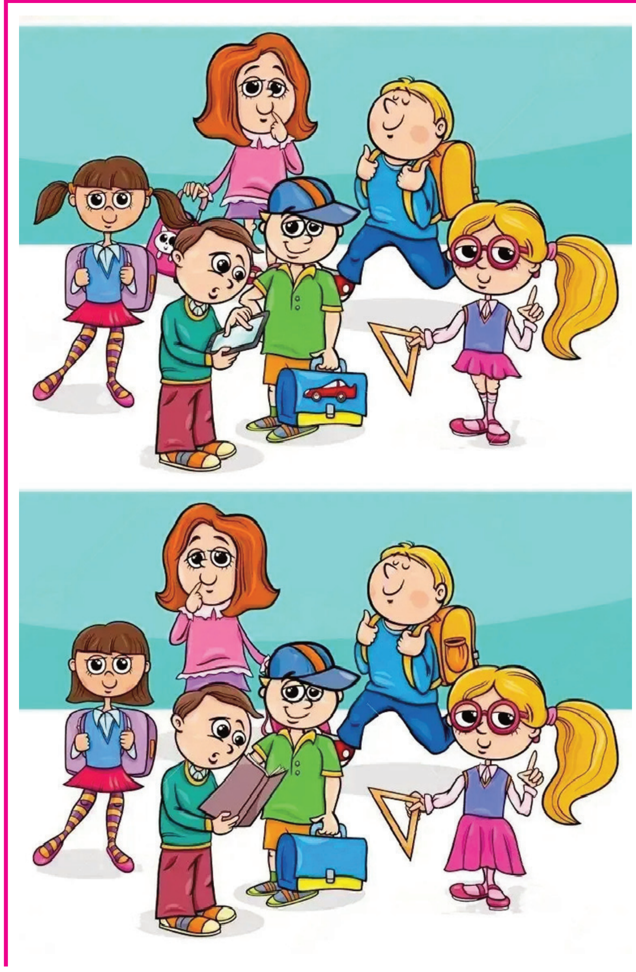

ਹਿਚਕੀ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ?

ਬੱਚਿਓ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਿਚਕੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਯਾਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਹਿਚਕੀ ਆਉਣ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ ? ਸਾਡੀ ਛਾਤੀ ਤੇ ਪੇਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਪਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੇਟ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪਰਦਾ ਹੇਠਾਂ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੇਟ ਨੂੰ ਦਬਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਫੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹਵਾ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਰਦਾ ਉੱਪਰ-ਹੇਠਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਮਾਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪਰਦਾ ਸੁੰਗੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਿਚਕੀ ਆਉਣਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਮਾਦਾ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਿਚਕੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੰਡ ਖਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਵੀ ਕੁਝ ਹੀ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

-ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਛਾਜਲੀ

ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਲਈ ਸਪੇਸ ਸੂਟ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ?

ਬੱਚਿਓ ! ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਇਸ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਮੀਟਰ 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਇਹ ਦਬਾਅ ਇਕ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਧਾਤੂ ਦੇ ਬਰਤਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਹਵਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਬਲਦੇ ਪਾਣੀ ਸਮੇਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਰਤਨ ਇਸ ਦਬਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਿਚਕ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇਕ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਫੁੱਲ ਕੇ ਮਰ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਵੀ ਉਬਲਣ ਲੱਗੇਗਾ। ਇਹ ਸਭ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਦਬਾਅ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। 9 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਪਾਣੀ 74 ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗ੍ਰੇਡ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ 'ਤੇ ਉਬਲਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 19 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਖ਼ੂਨ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 'ਤੇ ਉਬਲਣ ਲੱਗੇਗਾ। ਜ਼ੀਰੋ ਦਬਾਅ 'ਤੇ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਇਕਦਮ ਜਾਨਲੇਵਾ ਫੋਮ (ਝੱਗ) ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸੂਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਆਦਿ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚਲੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੁਲਾੜ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਪਮਾਨ, ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਰੈਡੀਏਸ਼ਨ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਸਤਾਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਇਸ ਸੂਟ ਨੂੰ 'ਸਪੇਸ ਸੂਟ' ਇਸ ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਪਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਗੈਸ ਲਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ 'ਚਹਿਲ ਕਦਮੀਂ' ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਪੇਸ ਵੂਡ ਵਿਚ ਲੀਕਵਡ ਕੂਲਿੰਗ ਅਤੇ ਵੈਂਟੀਲੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਹਰ ਸੂਟ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਅਜਿਹਾ ਸੂਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਫਿੱਟ ਹੋ ਸਕੇ।

'ਸਪੇਸ ਸੂਟ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਰੌਚਿਕ ਤੱਥ ਹੈ-ਇਸ ਦਾ ਵਜ਼ਨ। 'ਪ੍ਰਿਥਵੀ' 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੁੱਲ ਵਜ਼ਨ 158 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਵਜ਼ਨ ਵਿਹੂਣੇ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 'ਸਪੇਸ ਸੂਟ' ਇਕ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਲਈ ਜੀਵਨ ਰੱਖਿਅਕ ਉਪਕਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

-ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ

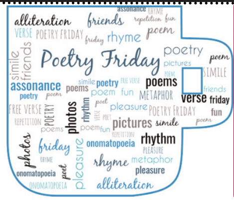

ਕਾਵਿ-ਲਹਿਰਾਂ

ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ

ਡਾਲਰਾਂ 'ਤੇ ਡੁੱਲ੍ਹੇ, ਸਾਡੇ ਸੋਹਣੇ ਗੱਭਰੂ
ਨਿਕਲੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ, ਮਨਮੋਹਣੇ ਗੱਭਰੂ
ਜਿਵੇਂ ਖੁਸ਼ਬੋਈ, ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਲਾਬ ਨੂੰ
ਤੁਰ ਪਈ ਜਵਾਨੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ।

ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰ, ਜੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਜੀ
ਮਿਲੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਾਰ ਜੀ
ਨਾਲੇ ਪਵੇ ਬੂਰ, ਚੋਬਰਾਂ ਦੇ ਖ਼ਾਬ ਨੂੰ
ਤੁਰ ਪਈ ਜਵਾਨੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ।

ਚੱਲਿਆ ਵਿਦੇਸ਼, ਅੰਮੜੀ ਦਾ ਪੁੱਤ ਹੈ
ਹਿਜਰ ਲਿਆਈ, ਆਈ ਕੇਹੀ ਰੁੱਤ ਹੈ
ਝੱਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਪੀੜਾਂ ਦੇ ਸੈਲਾਬ ਨੂੰ
ਤੁਰ ਪਈ ਜਵਾਨੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ।

ਸੁੰਨੇ ਹੋਗੇ ਘਰ, ਕੋਠੀਆਂ ਤੇ ਬੰਗਲੇ
ਕਿੱਥੇ ਨੇ ਗੁਆਚੇ, ਰੱਬਾ ਹਾਸੇ ਰੰਗਲੇ
ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੋਂ, ਭਾਲੀਏ ਜਵਾਬ ਨੂੰ
ਤੁਰ ਪਈ ਜਵਾਨੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ।

ਬਾਹਰ ਜਾਵੇ ਪੁੱਤ, ਨਾਲੇ ਪੈਸਾ ਜਾਂਵਦਾ
ਕਰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਹੈ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾਵਦਾ
ਯਾਦ ਆਉਣ ਮੌਜਾਂ, ਮਾਣੀਆਂ ਨਵਾਬ ਨੂੰ
ਤੁਰ ਪਈ ਜਵਾਨੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ।

ਆਈਲੈਟਸ ਵਾਲੀ, ਕਰੋ ਖੇਡ ਬੰਦ ਜੀ
ਤੋੜੋ ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ, ਨਾਲੇ ਤੋੜੋ ਤੰਦ ਜੀ
ਤਾਂ ਹੀ ਠੱਲ੍ਹ ਪੈਣੀ, ਧੰਦੜੇ ਖਰਾਬ ਨੂੰ
ਤੁਰ ਪਈ ਜਵਾਨੀ, ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ।

ਲਿਖਤ : ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਰੱਤਾ।
ਸੰਪਰਕ : 84270-07623

ਮਾਰ ਗਏ ਸਾਡੇ ਹੱਕ

ਮਾਰ ਗਏ ਸਾਡੇ ਹੱਕ, ਭਰਾਵੋ ਆਪਣੇ ਹੀ,
ਤੋੜ ਗਏ ਸਾਡਾ ਲੱਕ,ਭਰਾਵੋ ਆਪਣੇ ਹੀ।

ਕੰਮ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪੇ ਹੀ,
ਕਰਦੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਸ਼ੱਕ, ਭਰਾਵੋ ਆਪਣੇ ਹੀ।

ਬੇਗਾਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੇਗਾਨੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ,
ਮੂੰਹ ਫੇਰਨ ਸਾਨੂੰ ਤੱਕ, ਭਰਾਵੋ ਆਪਣੇ ਹੀ।

ਉਹ ਗੈਰਾਂ ਨਾ' ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਅੱਕਦੇ,
ਪਰ ਸਾਥੋਂ ਜਾਂਦੇ ਅੱਕ,ਭਰਾਵੋ ਆਪਣੇ ਹੀ।

ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਤਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ,
ਨਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਰਹੇ ਧੱਕ, ਭਰਾਵੋ ਆਪਣੇ ਹੀ।

ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾ' ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰਦੇ,
ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨੱਕ, ਭਰਾਵੋ ਆਪਣੇ ਹੀ।

ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵੱਧ ਜਾਵੇ,
ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਰਸਤਾ ਡੱਕ, ਭਰਾਵੋ ਆਪਣੇ ਹੀ।

ਲਿਖਤ : ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਫੋਨ 9915803554

ਰੰਗੋਂ ਬਦਰੰਗ

ਬਾਣਾ ਪਹਿਣ ਗੁਰੂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਵਾਲਾ,
ਪ੍ਰਣ ਕਰਕੇ ਗਿਆ ਭੁੱਲ ਬਾਬਾ।

ਜਾ ਝੋਲੀ ਪਿਆ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ,
ਚੁੱਕ ਤੁਰਿਆ ਤੱਪੜ ਜੁੱਲ ਬਾਬਾ।

ਆ ਲਾਲਚ ਗਿਆ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ,
ਵੇਖ ਟੁਕੜ ਗਿਆ ਡੁੱਲ੍ਹ ਬਾਬਾ।

ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਗਿਆ ਰਲਾ ਸੀਟੀ,
ਅਣਖ ਵੇਚ ਕੌਡੀਏਂ ਮੁੱਲ ਬਾਬਾ॥

ਬਿਨ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਮਾਰ ਬੈਠਾ,
ਮੂੰਹ ਜ਼ੁਬਾਨ ਫਰਕਾ ਬੁੱਲ੍ਹ ਬਾਬਾ।

ਝੱਟ ਰੰਗੋਂ ਹੋ ਬਦਰੰਗ ਗਿਆ
ਜਦ ਭਗਵਾਂ ਗਿਆ ਡੁੱਲ੍ਹ ਬਾਬਾ।

ਛੱਡ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ 'ਭਗਤਾ',
ਗਿਆ ਵਿੱਚ ਬਿਗਾਨਿਆਂ ਰੁਲ ਬਾਬਾ।

ਜੀਅ ਜਾਂਦਾ ਕਰਕੇ ਸਿਰ ਉੱਚਾ,
ਕਿਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਗੈਰਾਂ ਤੁੱਲ ਬਾਬਾ।

ਲੇਖਕ : ਬਰਾੜ 'ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ'
+1-604-751-1113

ਸਾਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਰਤੀ ਹੋਈਏ
ਸਾਦੇ ਰਹਿਣੇ ਬਹਿਣੇ ਹੂ

ਛੰਦ ਸਿੱਠਣੀਆਂ, ਮਾਹੀਏ, ਢੋਲੇ
ਇਹ ਅਸਾਡੇ ਗਹਿਣੇ ਹੂ

ਸੁਹਾਗ, ਘੋੜੀਆਂ, ਦੋਹੇ, ਟੱਪੇ
ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗਾ ਲੈਣੇ ਹੂ

ਜਾਗੋ, ਜੁਗਨੀ, ਵਾਰਾਂ ਗਾਵਣ
ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣੇ ਹੂ

ਲੋਕ ਬੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਯੁੱਗਾਂ ਤੱਕ
ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਪੈਣੇ ਹੂ

ਬੁੱਲ੍ਹਾ, ਬਾਹੂ, ਵਾਰਿਸ, ਫ਼ੌਜੀਆ
ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਰਹਿਣੇ ਹੂ

ਔਰਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੇਂਦੇ
ਮੰਨ ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣੇ ਹੂ

ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਹੰਕਾਰ ਨਾ ਸਾਨੂੰ
ਤਿੰਨੇ ਰੋਗ ਕੁਲਹਿਣੇ ਹੂ।

ਲਿਖਤ : ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫ਼ੌਜੀ
ਸੰਪਰਕ: 95011-27033

ਅਤਿਵਾਦੀ

ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਸਾਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦੀ
ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਾਂ,
ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਝੱਲ ਕੇ ਸਿਰੜੀ ਨੌਜਵਾਨ
ਘਰ ਘਰ ਲੰਗਰ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ,
ਅਸੀਂ ਪੁੱਤ ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
ਡੁੱਬਦਾ ਪੰਜਾਬ ਬਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।
ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੇ ਜਦੋਂ
ਕੀਤੀ ਸੀ ਬਹੁਤ ਤਬਾਹੀ,
ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰ ਆਪਣਾ ਦਿਸਿਆ
ਨਾ ਦਿਸਿਆ ਕੋਈ
ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਇਸਾਈ,
ਭਾਈ ਘਨ੍ਹੱਈਆ ਦੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰਦਿਆਂ
ਰੋਟੀ ਹੈ ਹਰ ਦਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਈ,
ਜਾਤ ਪਾਤ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ
ਸਭ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਾਂ,
ਅਸੀਂ ਪੁੱਤ ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
ਡੁੱਬਦਾ ਪੰਜਾਬ ਬਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।
ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਸਮਾਂ ਤਾਂ
ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ,
ਸਾਨੂੰ ਅਣਖ ਮਿਲੀ ਏ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ
ਅਸੀਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਹੈ,
ਜਦ ਤੱਕ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਰਹਿਣੀ
ਨਾ ਦਬੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਢਹਿਣਾ ਹੈ,
ਤੁਸੀਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਹਿ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ
ਅਸੀਂ ਗੱਭਰੂ ਸ਼ਾਨ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਾਂ
ਅਸੀਂ ਪੁੱਤ ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
ਡੁੱਬਦਾ ਪੰਜਾਬ ਬਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ
ਸੰਪਰਕ: 82848-88700

ਰੱਬਾ ਰੱਬਾ...

ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਬੱਸ ਰਹਿਮ ਕਮਾਈਂ ਤੂੰ।
ਰੱਬਾ ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਨਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸਾਈਂ ਤੂੰ।
ਚਾਰ ਚੁਫ਼ੇਰਿਉਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਘਿਰ ਗਈਆਂ,
ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਗਿਰ ਗਈਆਂ,
ਕੀਤੀ ਮਿਹਨਤ ਜਾਣ ਨਾ ਦੇਵੀਂ ਅਜਾਈਂ ਤੂੰ,
ਰੱਬਾ ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਨਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸਾਈਂ ਤੂੰ।
ਕੋਲ ਉਸ ਦੇ ਬਚਿਆ ਇੱਕ ਨਾ ਧੇਲਾ ਹੈ,
ਕਈਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਵਿਹਲਾ ਹੈ,
ਨਾ ਕਿਰਤੀ ਦਾ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਇੰਝ ਬੁਝਾਈਂ ਤੂੰ,
ਰੱਬਾ ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਨਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸਾਈਂ ਤੂੰ।
ਡੈਮਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਲੱਗਣ ਲੱਗਿਆ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ,
ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਪਾਣੀ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ,
ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਿੱਚ ਵਹਾਈਂ ਤੂੰ,
ਰੱਬਾ ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਨਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸਾਈਂ ਤੂੰ।
ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਲਾਚਾਰਾਂ ਦਾ,
ਘਰ ਤੋਂ ਬੇ-ਘਰ ਹੋ ਬੈਠੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ,
ਮੁੜ ਛੇਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਈਂ ਤੂੰ,
ਰੱਬਾ ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਨਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸਾਈਂ ਤੂੰ।
ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਵੀ ਦੇਖ ਹੌਂਸਲੇ ਢਹਿ ਗਏ ਨੇ,
ਕਈਂ ਤਾਂ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਹਿ ਗਏ ਨੇ,
ਨਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਚੱਕਾ ਜਾਮ ਕਰਾਈਂ ਤੂੰ,
ਰੱਬਾ ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਨਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸਾਈਂ ਤੂੰ।
ਭੇਤੀ ਇਹ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਰਗ ਰਗ ਦੇ ਨੇ,
ਪਸ਼ੂ ਪਰਿੰਦੇ ਵੀ ਸਹਿਮੇ ਜਿਹੇ ਲੱਗਦੇ ਨੇ,
ਕਹੇ ਪੁਆਰ ਨਾ ਅਰਜ਼ ਮੇਰੀ ਠੁਕਰਾਈਂ ਤੂੰ,
ਰੱਬਾ ਰੱਬਾ ਹੁਣ ਨਾ ਮੀਂਹ ਬਰਸਾਈਂ ਤੂੰ।

ਲਿਖਤ : ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ
ਸੰਪਰਕ: 94173-72986

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਸੀਸ ਤਲੀ ਦੇ ਉਪਰ ਧਰੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਰਲ ਮਿਲ ਸਾਰੇ ਏਕਾ ਕਰੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਾਲੇ ਸੂਰਜ ਪੈਦਾ ਕਰੀਏ,
ਨੇਰ੍ਹੇ ਦੇ ਵਿਚ ਲੋਅ ਨੂੰ ਭਰੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਅੰਤਿਮ ਖੇਡ 'ਚ ਆਪਣੇ ਬਲ ਦਾ ਸਦਉਪਯੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ,
ਹਰਦੇ-ਹਰਦੇ ਫਿਰ ਨਾ ਹਰੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਮਨ ਦੇ ਵਿਚ ਸੰਕਲਪ ਇਰਾਦੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ,
ਰੱਬ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੋਲੋਂ ਡਰੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਘੋਰ ਘਟਾਵਾਂ ਕੱਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਜਦ ਬੱਦਲ ਬਣ ਜਾਈਏ,
ਔੜਾਂ 'ਤੇ ਫਿਰ ਛਮ-ਛਮ ਵਰ੍ਹੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਤੱਤੀਆਂ ਤਵੀਆਂ, ਤਿੱਖੇ ਨੇਜੇ, ਰਿੱਝਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ,
ਚਰਖੜੀਆਂ ਦੇ ਦੰਦੇ ਜਰੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਉਚੇ ਪਰਬਤ ਦੀ ਹਰਿਆਲੀ ਜੇਕਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ,
ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਫ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਠਰੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।
ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਏ ਹੁੰਦਾ ਸਾਹਿਲ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਜਾਣਾ,
'ਬਾਲਮ' ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਤਰੀਏ ਫੇਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਲਿਖਤ : ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਸੰਪਰਕ : 98156-25409

ਫਿਜ਼ਾਵਾਂ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ

ਘੁਲੀ ਉਦਾਸੀ ਵਿੱਚ ਫਿਜ਼ਾਵਾਂ, ਸੱਚ ਬਲਿਦਾਨ ਨਕਾਰੇ ਜਾਣ
ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਸਨਮਾਨੇ ਜਾਂਦੇ, ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲਤਾੜੇ ਜਾਣ
ਕੀ ਹੋਇਆ ਮੁਲਕ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ, ਜਿੱਥੇ ਧੀਆਂ ਮਾਣ ਗੁਆਇਆ
ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਵਤਨ ਦੀ ਲੀਰੋ-ਲੀਰ, ਹਕੂਮਤਾਂ ਤਾਈਂ ਤਰਸ ਨਾ ਆਇਆ
ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਰਿਆਦਾ ਜੋ ਭੁੱਲ ਬੈਠਾ ਏ
ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਤਰੱਕੀ ਹੈ ਉਹ, ਪਾਈ ਜੀਹਦਾ ਮੁੱਲ ਬੈਠਾ ਏ
ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੁੰਗੜੀ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕੇ
ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਬੈਠ ਸਿਆਸਤ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕੇ
ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਿਦਕਾਂ ਨਾਲ ਹੰਢਾਉਣੀ ਹੈ
ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗੌਰਵ ਧੀਆਂ ਨੇ 'ਅਮਨ', ਉਦਾਸ ਫਿਜ਼ਾ ਮਹਿਕਾਉਣੀ ਹੈ।

ਲਿਖਤ : ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਬਰਾੜ, 86995-60020

ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ...

ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਹੜ੍ਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੈ
ਲੰਗਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਬਾਣੀ ਹੈ
ਹੋਣ ਦੁਆਲੇ ਭੁੱਖਾਂ, 'ਕੱਲੇ ਖਾਂਦੇ ਨਈਂ'
ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਾਂ ਸਿਖਾਇਆ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਣੀ ਹੈ
ਸਿਦਕ, ਦਲੇਰੀ, ਹਿੰਮਤ, ਜਜ਼ਬਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ
ਇਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ
ਸਾਡੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਸ਼ਾਇਰ 'ਹੁੰਦਲ' ਨੇ
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਰੇ ਹੇਠ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਾਣੀ ਹੈ
ਆਪਣੀ ਭੁੱਖ ਤੇ ਪਿਆਸ ਭੁਲਾ ਕੇ ਡਟ ਜਾਈਏ
ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਰੀਤ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ
ਦੇਖ 'ਬਿਲਾਵਲ' ਉਸ ਦੇ ਉੱਚੇ ਰੁਤਬੇ ਨੇ
ਜਿਸ ਨੇ ਔਖ 'ਚ ਗੈਰ ਦੀ ਪੀੜ ਪਛਾਣੀ ਹੈ।

ਲਿਖਤ : ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਿਲਾਵਲ
ਸੰਪਰਕ: 98728-30846

ਸਿਸਟਮ

ਦੇਸ਼ ਮੇਰੇ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਕੈਸਾ, ਕੈਸੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ,
ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਉਹੀ, ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਮੱਕਾਰ।
ਕੁੱਟਣ ਅਤੇ ਘੜੀਸਣ ਉਸ ਨੂੰ, ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਸਵਾਲ,
ਸੱਚ ਦਾ ਸੂਰਜ ਦਿਨੇ ਹੀ ਡੁੱਬਾ, ਮੰਨ ਗਿਆ ਏ ਹਾਰ।
ਜਿਸ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੀ ਰਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰਵਾਹ,
ਉਸ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਉੱਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਦੇਵੋ ਉਤਾਰ।
ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਚਮਕਾਵਣ ਖਾਤਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕੀਤੀ,
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਹਾਕਮ, ਇੰਝ ਨਾ ਕਰ ਇਨਕਾਰ।
ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ,
ਪਰ ਕਿਉਂ ਉਸੇ ਦਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸ਼ਿਕਾਰ।
ਆਪਣੀ ਹੀ ਮਾਂ ਲੁੱਟਣ ਲੱਗੇ ਕੁੱਤਾ ਬਿਰਤੀ ਲੋਕ,
ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਰੇ ਹੁਣ ਜਨਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ।

ਲਿਖਤ : ਮਨਿੰਦਰ ਬੱਸੀ,
ਸੰਪਰਕ: 98784-38722

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ

ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿੱਤ ਝਗੜੇ ਕਰਾਵੇ
ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ
ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਨੇ
ਨਿੱਤ ਸੁਣਦੇ ਆਂ ਬੁਰੇ ਸਮਾਚਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ

ਮੁੰਡਿਆਂ ਛਡਤੇ ਪਜਾਮੇ ਚਾਦਰੇ ਨੇ
ਸਿਰ 'ਤੇ ਲੈਂਦੀ ਨਾ ਚੁੰਨੀ ਮੁਟਿਆਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ
ਵਲੈਤੀ ਬਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਭੱਜੇ ਦੱਸ ਕਿਓਂ ਫਿਰਦੇ
ਕੇਹੇ ਅਪਣਾ ਲਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ

ਮੁੰਡੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਧੀ ਤੋਰੀ ਤਾਏ ਦੀ
ਕੰਟਰੈਕਟ ਮੈਰਜਾਂ ਕਰਾ ਕੇ ਚਲੇ ਬਾਹਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ
ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕੀ ਕੀ ਕਰਦੇ
ਹੋਗੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਨੇ ਵਪਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ

ਰੋਕਾ ਟੋਕੀ ਨਾ ਕਰੋ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦੀ
ਖੋਹ ਲਏ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ
ਦੇਓ ਚਾਬੀ ਬੁਲਟ ਦੀ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਖਾ ਮਰ ਜਾਊਂ
ਬੱਚੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ ਖ਼ੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ

ਬਾਪੂ ਦਾ ਇੱਕ ਕੁੜਤਾ ਓਹ ਵੀ ਟਾਕੀਆਂ ਦਾ
ਪੁੱਤ ਬਰੈਂਡਡ ਸ਼ਰਟਾਂ ਲਈਆਂ ਚਾਰ ਚਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ
ਸ਼ਰਮ ਆਵੇ ਪਾਟੇ ਕੱਪੜੇ ਇਹ ਚੇਂਜ ਕਰ ਲਓ
ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਗਵਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ

ਇਹ ਕੈਸਾ ਮਾਤਮ ਛਾਇਆ ਮੇਰੇ ਡਾਢਿਆ
ਹਰ ਕੋਨੇ 'ਚ ਹੈ ਮਚੀ ਹਾਹਾਕਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ
ਭਾਈ ਭਾਈ ਦਾ ਬਣਿਆ, ਪੁੱਤ ਪਿਓ ਵੈਰੀ
ਦਿਲੀਂ ਨਫ਼ਰਤ ਵਧਦੀ ਜਾਏ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ

ਲਿਖਤ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਭਾਨਰਾ
ਸੰਪਰਕ: 98763-76232

ਨਾਰੀ ਸੰਸਾਰ

ਨਾ ਰਿਹਾ ਖੱਦਰ ਨਾ ਰਹੀਆਂ ਖੱਡੀਆਂ

ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਰਹਿੰਦ

ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਥੰਮ੍ਹ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ 'ਬੋਣੇ' ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੀ ਵੰਸ਼ ਜੁਲਾਹਾ ਜਾਤੀ ਵਿਚੋਂ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੰਗ 1368 ਉੱਤੇ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦਾ ਉਚਾਰਿਆ ਸਲੋਕ ਹੈ:

ਕਬੀਰ ਜਾਤਿ ਜੁਲਾਹਾ ਕਿਆ ਕਰੈ
ਹਿਰਦੈ ਬਸੇ ਗੁਪਾਲ ॥
ਕਬੀਰ ਰਮਈਆ ਕੰਠਿ ਮਿਲੁ
ਚੂਕਹਿ ਸਰਬ ਜੰਜਾਲ ॥ 82 ॥

ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤਾ ਵੰਡ ਨੇ 'ਬੋਣੇ' ਅਰਥਾਤ 'ਬੁਣਨ ਵਾਲੇ' ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਿੱਤਾ ਖੱਡੀਆਂ ਤੇ ਕੁੰਭਲਾਂ 'ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਲੋੜ ਦਾ ਸੂਤੀ ਕੱਪੜਾ ਬੁਣਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਖੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁੰਭਲਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਪੇਂਡੂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਆਪਣਾ ਹੱਥੀਂ ਕੱਤਿਆ ਸੂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਤੇ ਨਿੱਤ-ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਲਈ ਖੱਦਰ ਅਤੇ ਪਤਲੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਵੀ ਬਣਵਾ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਬੋਣੇ ਵੱਡੇ-ਭਾਰੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਬੁਣਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖੇਸ, ਖੇਸੀਆਂ, ਚੁਤਾਹੀਆਂ, ਦੋੜੇ (ਦੋਲੇ) ਅਤੇ ਖੱਦਰ ਦੇ 'ਕੋਰੇ' ਵੀ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ। ਕੋਰੇ ਬਾਰਾਂ ਕੁ ਗਿਰੇ ਚੌੜੇ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਪੱਚੀ-ਤੀਹ ਗਜ਼ ਲੰਮੇ ਹੁੰਦੇ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੋਰਿਆਂ ਦੀ ਬੜੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁੜੀ ਦੀ ਆਈ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਧ ਚਿੱਟੇ ਕੋਰਿਆਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖੁਆਈ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਕੋਰੇ, ਤੱਪੜ (ਟਾਟ) ਵਾਂਗ ਵਿਛਾਏ-ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਕੋਰੇ ਨੂੰ 'ਵਰਕ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਖੱਡੀ ਉੱਤੇ ਬੁਣਿਆ ਖੱਦਰ, ਪੋਣਿਆਂ-ਪਰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਔਰਤਾਂ-ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਸੂਟਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਖੇਸ ਤੇ ਖੇਸੀਆਂ ਚਿੱਟੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਸੂਤ ਨੂੰ ਰੰਗ ਕੇ ਇਹ ਦੋ ਰੰਗੇ ਡੱਬੀਦਾਰ ਵੀ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ। ਚਿੱਟੀਆਂ ਚੁਤਹੀਆਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਲਾਲ-ਹਰੀ ਕਿਨਾਰੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਲੱਗਦੀ। ਖੱਦਰ ਨੂੰ ਰੰਗ ਕੇ ਰਜਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋੜ (ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ) ਅਤੇ ਚੰਦੇ (ਉੱਪਰ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ) ਵੀ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ। ਉੱਪਰ ਵਾਲੇ ਚੰਦੇ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਦੇ ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਛਾਪੇ ਵਾਲਾ ਨਮੂਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਠੱਪੇ ਨਾਲ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਛਾਪੇ ਲਾ ਦਿੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਆਮ ਲੋੜਾਂ ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਕਾਮੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਵੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਤੇ ਘੱਟ ਖ਼ਰਚੇ ਨਾਲ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਰਜ਼ਾਂ ਵੀ ਪੂਰਦੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਵੀ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਵੇਲੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੀਵੇ-ਲਾਲਟੈਣਾਂ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਮ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਦਾ। ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਖੱਡੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਜੁਲਾਹਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਖੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਖੱਡੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਚੌਖਟੇ ਵਿਚ ਫੱਟੀਆਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਮਾਨ 'ਸ਼ਟਲ' ਹੱਥਾ, ਰੱਛ, ਪੈੜੇ, ਨਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬੋਕੀ ਆਦਿ ਹੁੰਦਾ। ਸ਼ਟਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਂ ਜੜਿਆ-ਠੋਕਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਖੱਡੀ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਫੱਟੀ ਫਿੱਟ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਬੋਣਾ ਕੱਪੜਾ ਬੁਣਦਾ। ਤਾਣਾ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕ ਕੁੰਡੀਦਾਰ ਤਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਾਇਆ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਸੇ ਟਿਕਾਏ ਰੂਲ ਤੋਂ ਇਹ ਤਾਣਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਕਾਰੀਗਰ ਦੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਫਿੱਟ ਕੀਤੀ ਮੋਟੀ ਬਾਹੀ ਤੋਂ ਤਾਣਾ ਘੁੰਮਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਖੱਡੀ ਦੇ ਚੌਖਟੇ ਦੀ ਉੱਪਰਲੀ ਫੱਟੀ ਨਾਲ 'ਰੱਛ' ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ। ਜੇ ਮੋਟਾ ਖੱਦਰ ਬੁਣਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਦੋ ਰੱਛ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਕੱਪੜਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਬੁਣਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਰੱਛਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ। ਤਾਣੇ ਦੇ ਥੱਲਵੇਂ ਪਾਸੇ ਬੋਣੇ ਦੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲੀ ਫੱਟੀ ਕੋਲ ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਫੱਟੀਆਂ ਦੇ ਲੰਮੇ ਦਾਅ ਵਾਲੇ 'ਪੈੜੇ' ਹੁੰਦੇ। ਬੁਣਨ ਲਈ ਇਹ ਪੈੜੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਦੱਬੇ-ਛੱਡੇ ਜਾਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਪੈੜਾ ਦੱਬਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਤਾਣਾ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗਦਾ, ਦੋ ਪੈੜੇ ਛੱਡੇ ਜਾਂਦੇ ਉਹ ਤਾਣਾ ਉੱਪਰ ਉੱਠਦਾ।

ਤਾਣੇ ਵਿਚ ਬਾਣਾ (ਪੇਟਾ) ਪਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਸ਼ਟਲ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਆਕਾਰ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕਿਸ਼ਤੀ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਟਲ ਲੱਕੜ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਦੋਵੇਂ ਸਿਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਰੇੜ੍ਹੂ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਚੱਲਣ ਵਿਚ ਸੌਖ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਛੇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਇਹ ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਲੱਕੜ ਦੀ ਨਲੀ ਜੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਨਲੀ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਕੜ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਫਿਰ ਸਖ਼ਤ ਰਬੜ ਦੀ ਬਣਾਈ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਬੁਣਨ ਲਈ ਧਾਗਾ, ਸੂਤ ਜਾਂ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੀਕ ਉੱਨ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਟਲ ਨਾਲ ਧਾਗਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤਾਣੇ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੱਪੜਾ ਬੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਾਣੇ ਦੇ ਆਡਾ-ਟੇਢਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ 'ਪਣਖ' ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਇੰਚ ਚੌੜੀ ਫੱਟੀ ਦੋਵੇਂ ਸਿਰਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਤਾਣਾ ਠੀਕ ਟਿਕਾਣੇ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਕੱਪੜਾ ਕੰਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਬਣੀ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਹੁਣ ਦੋਵੇਂ ਸਿਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੀ ਤਾਰ ਨਾਲ ਕੁੰਡੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਕੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਇਹ ਬਣ ਰਹੇ ਕੱਪੜੇ ਨੂੰ ਪਣਖ ਵਾਂਗ ਕਸਾਅ ਪਾਈ ਰੱਖਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਕੱਪੜੇ ਵਿਚ ਕਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ।

ਅੱਜ ਖੱਡੀਆਂ ਉੱਤੇ ਖੱਦਰ ਬੁਣਨ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਅੰਬਰ ਛੂੰਹਦੀਆਂ ਚਿਮਨੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੀਹ ਗਜ਼ ਦਾ ਕੋਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗਜ਼ ਕੱਪੜਾ ਰੋਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਹੈ। ਇਹ ਮਿੱਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੱਡੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੀ ਜਨਮੀਆਂ ਹਨ, ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਨ। ਸਲਾਮ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਚੱਜੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਅੱਜ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਖੱਦਰ ਨਾ ਖੱਡੀਆਂ ਲੱਭਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਡੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਅਨਮੋਲ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਸੰਪਰਕ: 98728-98599

ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਉੱਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੋਏ ਸੁਪਨੇ ਸਾਰਥਿਕ ਹੋਣ ਕਿਵੇਂ?

ਅਕਸਰ ਹਰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੇ ਦਿਲੀ ਸੁਪਨੇ ਸੰਜੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਤੰਦਰੁਸਤ, ਸੂਝਵਾਨ, ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਹੋਣ। ਚੰਗਾ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਅਫਸਰ, ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਸਫ਼ਲ ਬਿਜ਼ਨੈਸਮੈਨ ਬਣਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉੱਜਵਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲਾਠੀ ਵਾਲਾ ਰੋਲ ਵੀ ਭਲੀਭਾਂਤ ਅਦਾ ਕਰਨ। ਜੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਪੱਕ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਮਾਪੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਮਾਪੇ ਆਪਣਾ ਇਹ ਰੋਲ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਭਾਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜਿਥੇ ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਸਭ ਦੇ ਦਿਲਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਦਰਸ਼ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਫਰਜ਼ ਹਨ? ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨਣ-ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮੰਨ ਲਵੋ ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਾ ਛੋਟਾ ਹੈ ਯਾਨੀ ਕਿ ਜਨਮ ਤੋਂ 5 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚਾਲੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬ ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 5 ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਪੂਰਵਕ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਹਰ ਗੱਲ ਸਮਝਾਓ। ਬੱਚਾ 10 ਤੋਂ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਦੋਸਤ ਬਣ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਓ। ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਦਾ ਡਰ ਹਊਆ ਬਣਾ ਕੇ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗ਼ਲਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਡਰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਥੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉੱਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਤੀ ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ 'ਚ ਸੰਜੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣਾ ਬਣਦਾ ਰੋਲ ਕਿਵੇਂ ਨਿਭਾਉਣ? ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਂ ਕੱਢਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੇਤ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ, ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ-ਨਾ ਪਸੰਦ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮੋਹ-ਪਿਆਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਦੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧੇਰੇ ਆਸ ਕਰਦਿਆਂ ਪੜ੍ਹਾਈ 'ਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ, ਮੈਰਿਟ 'ਚ ਆਉਣ ਜਾਂ ਖੇਡਾਂ 'ਚੋਂ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਬੇਲੋੜਾ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਜਿਥੇ ਬੱਚਾ ਸਹਿਮਿਆ, ਤਣਾਅ, ਹੀਣਭਾਵਨਾ ਗ੍ਰਸਤ, ਚਿੜਚਿੜਾ ਅਤੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਜਿਹਾ ਰਹਿਣ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਇਹ ਅਗਿਆਨਤਾਵੱਸ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਦਬਾਅ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਲਈ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇੜੀ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮੁਢਲੇ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਰਾਹ ਦਸੇਰੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਇਹ ਰੋਲ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਉਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੋਏ ਸੁਪਨੇ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਸਿਰਜ ਅਤੇ ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਉਹ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਾਗੂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ? ਕਹਿਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਰਾਇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਟਰੋਲਿੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਜ਼ਰੀਏ ਝੂਠੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਗਿਣੇ-ਮਿੱਥੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲੜੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਰਾਇ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਕੈਂਬਰਿਜ ਐਨਾਲਿਟਿਕਾ ਨਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਇਸ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਦਾ ਡਾਟਾ ਚੋਰੀ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਵ੍ਹਟਸਐਪ ਜ਼ਰੀਏ ਫੈਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮਗਰੋਂ ਵ੍ਹਟਸਐਪ ਨੇ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਉਪਾਅ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੇ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਜ਼ਰੀਏ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਟਰੋਲਿੰਗ ਅਤੇ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ। ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦਾ ਗ਼ਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਧ ਹੋਣ। ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਚਾਹੇ ਜਦ ਵੀ ਬਣਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਲੋਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਣ। ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਆਵੇ, ਉਹ ਕਹੀ ਜਾਵੇ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਜਾਂ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਘਾਣ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਗੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੌਕਸ-ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵਾਧੂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਸੰਵਾਦ ਦਾ ਢੁੱਕਵਾਂ ਤੇ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਮੰਚ ਬਣਨ।

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ
ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ

Classified

ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ
ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
’ਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ
ਦੇਣ ਲਈ ਵੱਟਸਅੱਪ ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ ਕਰੋ :
604-584-5577
: infopunjabitribune@gmail.com

BRIDE WANTED

Looking for PR or Citizen Girl, 34 years, Education- B.Com, LLB.Height - 5'8" Divorced Profession- Own Business and Lawyer. From - Malerkotla. PunjabIn Canada on Visitor visa. Living with real brother, Real Brother is citizen of Canada. Phone - 604 961 7672 RS 30-08

ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਬੀ ਸੀ ਵਿਚ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ 27 ਸਾਲ ਦੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਜਟ ਸਿੱਖ ਗਿੱਲ ਲੜਕੇ ਵਾਸਤੇ Canadian Immigrant ਜਾਂ PR ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਲੜਕਾ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਹੈ। ਲੜਕੇ ਪਾਸ Bechelor of Computer Art ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ, ਭੈਣ ਇੰਡੀਆ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ। 778-201-2767 ਜਾਂ ਵਟਸਐਪ (ਇੰਡੀਆ)+91 88725 44271 RS 27-09

CHANGE OF NAME

I, Sonia verma daughter of Surinder Kumar resident of 1309 lower kurari Mohalla Kalka Panchkula 133302 Haryana, and presently residing at 5942 168st Surrey British Columbia, Canada V3S3X6, do hereby change my name from Sonia to Sonia verma, with immediate effect.

BRIDE WANTED

ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਜੰਮਪਲ, ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਲੜਕਾ, ਉਮਰ 33 ਸਾਲ,ਕੱਦ 6 ਫੁੱਟ 3 ਇੰਚ, ਵਕੀਲ, ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੇ-ਸੁਨੱਖੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸੋਹਣੀ ਪੜੀ-ਲਿਖੀ, ਕਨੇਡੀਅਨ ਜੰਮਪਲ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸਪੰਰਕ ਕਰੋ 604-936-3063 AP 01-08

ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਰਹੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਕੋਲ ਹਥਿਆਰ?

ਲਿਖਤ : ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ
ਮੋਬਾਈਲ : 95011-00062

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰ, ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਅਤੇ ਪਿਸਟਲ ਪਕੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੋਂ 35-40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਬਿਹਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੋਕਲ ਮਿਸਤਰੀ ਦੇ ਬਣੇ ਘਟੀਆ ਜਿਹੇ ਇਕ ਗੋਲ਼ੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਿਸਤੌਲ (ਕੱਟਾ) ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਗੈਂਗਸਟਰ ਵੀ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਜ਼ਿਗਾਨਾ ਅਤੇ ਗਲੌਕ ਵਰਗੇ ਪਿਸਤੌਲ ਲਈ ਫਿਰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਹੂਬਲੀ ਅਤੀਕ ਅਹਿਮਦ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਅਸ਼ਰਫ ਤੇ ਬਾਬਾ ਸਿੱਦੀਕੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਾਸਤੇ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਬਣੀ ਜ਼ਿਗਾਨਾ ਪਿਸਤੌਲ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪਿਸਤੌਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮੱਗਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਬਾਰਡਰ ’ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਥਿਆਰ ਸਮੱਗਲ ਕਰਨਾ ਬੇਹੱਦ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਸਤੌਲ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੰਗੇਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ 6-7 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਸਲੇ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰਿਆ ਹੈ।

ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਬਣੇ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਅਤੇ ਪਿਸਟਲ ਚਾਲੀ-ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਕਰਦਗੀ, ਪਾਲਿਸ਼ ਅਤੇ ਫਿਨਿਸ਼ਿੰਗ ਵਿਚ ਜ਼ਿਗਾਨਾ ਅਤੇ ਗਲੌਕ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੱਟੇ ਖ਼ਰੀਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ। ਪਰ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਸਲੇ ਦੀ ਭਾਰੀ ਮੰਗ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਣੇ 54 ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਵਾਨੀ, ਧਾਰ, ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਖਰਗੌਨ ਆਦਿ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਕਾਰੀਗਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ’ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਹ ਰਾਜਿਆਂ-ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵਾਸਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ, ਬਰਸ਼ੇ ਅਤੇ ਤੀਰ ਕਮਾਨ ਆਦਿ ਬਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਉਹ ਵੀ ਆਧੁਨਿਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 32 ਬੋਰ, 9 ਮਿ.ਮੀ. ਅਤੇ 30 ਬੋਰ ਦੇ ਪਿਸਤੌਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਬੱਤੀ ਬੋਰ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲ਼ੀਆਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰੀ ਜਾਂ ਅਸਲੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਦੋ ਨੰਬਰ ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਰੇਂਜਾਂ ਵੀ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਗਾਹਕ ਖ਼ਰੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਲਾ ਚੈੱਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਯੂਪੀ ਦੇ ਬਣੇ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਵਿਚ ਗਰਮ ਹੋਣਾ, ਗੋਲ਼ੀ ਫਸਣਾ, ਮਿਸ ਫਾਇਰ ਅਤੇ ਨਾਲੀ ਫਟਣਾ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਪਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਉਹ ਚੱਲਣ ਵਿਚ ਆਸਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਬਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪੇਅਰ ਪਾਰਟਸ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ’ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਹੈ।

ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਕੰਡਮ ਪਟੜੀ, ਬੱਸਾਂ-ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਇੰਜਣਾਂ ਦੀ ਕਰੈਂਕ ਸ਼ਾਫਟ ਅਤੇ ਕਮਾਨੀਆਂ ਵਰਗੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਇਸਪਾਤ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਹ ਪਿਸਤੌਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਾਰਗਰ ਹਨ। ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾਹਕ ਲੱਭਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਲਾਲਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਲਾਲ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਪਾਂਡੀ ਰਾਹੀਂ ਹਥਿਆਰ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਥਿਆਰ ਇੱਧਰੋਂ-ਉੱਧਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਹਥਿਆਰ ਔਰਤਾਂ (ਪਾਂਡੀ) ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਔਰਤਾਂ ’ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਗਾਹਕ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਐਡਵਾਂਸ ਵਿਚ ਹੀ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪਵਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੈ। ਕਾਰੀਗਰ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਿਸਤੌਲ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ, ਪਾਂਡੀ ਨੂੰ ਇਕ ਗੇੜੇ ਦੇ ਪੰਜ ਤੋਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੇ ਦਲਾਲ ਨੂੰ ਵੀਹ-ਪੱਚੀ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਪਿਸਤੌਲ ਚਾਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਵਿਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਕੱਟੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 1000-1200 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ’ਤੇ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਬੇਹੱਦ ਪੱਛੜੇ ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ-ਪਹਾੜਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਕਾਰੀਗਰ ਸਿਰਫ਼ ਹਥੌੜੇ-ਛੈਣੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਕ ਕੱਟਾ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵਧੀਆ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਾਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਦੂਰ-ਦੁਰੇਡੇ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਖਰਾਦ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਵਾਲੇ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਈਲੈਂਟ ਜਨਰੇਟਰ ਖ਼ਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾ ਸੁਣ ਸਕੇ। ਇਸ ਵਕਤ ਪੱਚੀ-ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿਕਲੀਗਰ ਕਾਰੀਗਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਹੁਤਿਆਂ ਉੱਪਰ ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੇਕ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਕਈ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪਥਰੀਲੀ ਅਤੇ ਬੰਜਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿਕਲੀਗਰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਗੜੇ ਬਦਮਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ’ਤੇ ਫਿੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਰੇਡ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਧੰਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਿਤਾ ਪਕੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁੱਤਰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਨ 2023 ਵਿਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ (ਐੱਸਟੀਐੱਫ) ਨੇ ਇਕ ਡੋਜ਼ੀਅਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੇ 19 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਡੋਜ਼ੀਅਰ ਵਿਚ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ, ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਉਸਤਾਦ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ 250 ਚੋਟੀ ਦੇ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਵਾਲਵਰ, ਸੈਮੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਪਿਸਟਲ ਤੇ ਕਾਰਬਾਈਨਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਹਰਿਆਣਾ, ਦਿੱਲੀ, ਬਿਹਾਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ’ਤੇ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਖ਼ਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ’ਤੇ ਹਥਿਆਰ ’ਤੇ ਮੇਡ ਇਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਮੇਡ ਇਨ ਚਾਈਨਾ ਦੇ ਠੱਪੇ ਵੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਥਿਆਰ ਕਈ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੰਨ 2009 ਵਿਚ ਯੂਪੀ ਦੀ ਐੱਸਟੀਐੱਫ ਨੇ ਦਾਊਦ ਇਬਰਾਹੀਮ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ੂਟਰ ਆਲਮਜ਼ੇਬ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਐੱਮਪੀ ਵਰੁਣ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਸੁਪਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾਰਦਾਤ ਲਈ ਪਿਸਤੌਲ ਉਸ ਨੇ ਮਥੁਰਾ ਦੇ ਇਕ ਦਲਾਲ ਰਾਹੀਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਵਾਨੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਕ ਸਿਕਲੀਗਰ ਤੋਂ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਾਲ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਇਸਲਾਮਿਕ ਮੂਵਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਸਿਮੀ) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ਼ਤਿਆਕ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਐਂਟੀ ਟੈਰੇਰਿਸਟ ਸਕੁਐਡ (ਏਟੀਐੱਸ) ਦੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਯਾਦਵ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਪਿਸਤੌਲ ਬੁਰਹਾਨਪੁਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿਕਲੀਗਰ ਤੋਂ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਸੀ।

ਸੰਨ 2008 ਦੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੀਰੀਅਲ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੇ ਵੀ ਹਥਿਆਰ ਬਰਵਾਨੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਿਕਲੀਗਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖ਼ਰੀਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖੋਜੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਤੋਂ ਲਗਪਗ 150 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਵਸਿਆ ਉਮੈਰਤੀ ਪਿੰਡ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਸਲਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੰਡੀ ਵਜੋਂ ਉੱਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਅਨੀਆਰ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਹੱਦ ’ਤੇ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਰੇਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਈ ਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੁੱਟ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਕਿਰਾਏ ’ਤੇ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਕਾਰੀਗਰ ਹਥਿਆਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਧੂਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦਲਾਲਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਅੱਗੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ’ਤੇ ਛਾਪੇ ਮਾਰ ਕੇ ਹਥਿਆਰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੁੱਲ ਉਤਪਾਦ ਦਾ 2% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਗਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 10-12% ਲੋਕਾਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ, ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਰਗੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤੇ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਵੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਸਲਾ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਧੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਪਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੱਧ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਾਣੋ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ

ਜੋ ਲੋਕ ਅਜੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵੀਹਵਿਆਂ, ਤੀਹਵਿਆਂ ਅਤੇ ਚਾਲੀਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛਾਤੀ, ਗੁਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

20, 30 ਅਤੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਤੀ, ਕੋਲਨ ਜਾਂ ਗੁਦੇ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੈਂਸਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਖਰ ਚੱਲ ਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 24 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਖ - ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 25 ਤੋਂ 49 ਸਾਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਦਾ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟੇਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਫਰਾਂਸ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਨੌਰਵੇ ਅਤੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਜਿਨੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਂਸਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਤੀਜੇ, ਜਿੰਨੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹਨ, ਉਨੇਂ ਹੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵੀ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਨ ਕੈਂਸਰ ਸੁਸਾਇਟੀ (ਏਸੀਐੱਸ) ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (ਡਬਲਯੂਐੱਚਓ) ਦੀ ਕੈਂਸਰ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਖੋਜੀਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ 50 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਡੇਟਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 14 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਧਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਰੁਝਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰਾਂ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਨਵੀਨਤਮ ਹਨ। ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ।

ਏਸੀਐੱਸ ਦੀ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ 10% ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਦਰ ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 1% ਅਤੇ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ 1.4% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਐਨਾਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 1990 ਤੋਂ 2019 ਦੇ ਦੌਰਾਨ 79% ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਜਦਕਿ ਕੈਂਸਰ ਕਾਰਨ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿੱਚ 29% ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਦਿ ਲੈਂਸਟ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ (ਐਕਸ ਪੀੜ੍ਹੀ- ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1960ਵਿਆਂ ਤੋਂ 1980 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਲੇਨੀਅਲ- ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1990 ਦੇ ਅੱਧ ਤੋਂ ਲੈਕੇ 2000ਵਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ) 17 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੈਂਸਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੈਂਸਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੰਨਾ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂਆਈਸੀਸੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬੀਮਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਫੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਯੂਆਈਸੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸੋਨਾਲੀ ਜੌਨਸਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਮਲ ਤਿਆਗਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ, ਥੱਕਿਆ ਅਤੇ ਅਫਾਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅਜਿਹੇ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣੇਗਾ। ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਖਾਸ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੈਂਸਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਉਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਇਰੇਟੇਬਲ ਬਾਊਲ ਸਿੰਡਰਾਮ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਤਣਾਅ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਕੋਲੋਨੋਸਕੋਪੀ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਕੈਂਸਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਕਰਿਆਟਿਕ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸੱਤਵੇਂ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਰੀਜ਼ ਉਮੀਦ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਈਲੀਨ ਓ'ਰੀਲੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸਲੋਨ ਕੇਟਰਿੰਗ ਕੈਂਸਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਗੈਸਟਰੋਇੰਟੇਸਟਾਈਨਲ ਮੈਡੀਕਲ ਔਨਕੋਲੋਜਿਸਟ ਹਨ।

40 ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਕੈਂਸਰ ਮਰੀਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,"ਮੇਰੇ ਲਈ ਪੈਂਕਰੀਆਟਿਕ ਕੈਂਸਰ ਲਈ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਕੋਈ ਅਸਧਾਰਨ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਭਗ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਡਰਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜਿਉਣ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਲਈ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਡੂੰਘੇ ਹਨ।" ਜਦਕਿ ਕੈਂਸਰ ਮਾਹਿਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੈਂਸਰ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਬੀਆਰਸੀਏ1 ਅਤੇ ਬੀਆਰਸੀਏ2 ਜੀਨ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਦਿ। ਲੇਕਿਨ ਛਾਤੀ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਵਿਰਾਸਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਓ'ਰੀਲੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਜਨੈਟਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਮਰ ਦੇ 20ਵਿਆਂ, 30ਵਿਆਂ ਅਤੇ 40ਵਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸੌਲੀਆਂ 70ਵਿਆਂ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਮਲਾਵਰ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਖੁਦ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਨਾਲ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀਨਗੋਈ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਹ ਜਵਾਨ ਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਇਲਾਜ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਦਾ ਪੈਂਕਰੀਆਟਿਕ ਕੈਂਸਰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।" "ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੌਣ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 40 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਖਤਰਨਾਕ ਕੈਂਸਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ? ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਕੈਂਸਰ ਮਾਹਿਰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਿ ਲੈਂਸੇਟ ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇਕਰ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵਧਾ ਹੀ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕੈਂਸਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਪੁੱਠਾ ਗੇੜਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੋਟਾਪਾ

ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਆਖਿਆ ਮੋਟਾਪੇ ਅਤੇ ਮੈਟਾਬੋਲਿਕ ਸਿੰਡਰੋਮ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਸੋਜਿਸ਼ ਵਧਾ ਕੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਾਰਮੋਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ 18 ਤੋਂ 40 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮੋਟਾਪਾ 18 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੈਂਸਰਾਂ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਖ਼ਤਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੈਂਸੇਟ ਵਿੱਚ ਛਪੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 17 ਕੈਂਸਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 10 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਮੋਟਾਪੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੈੱਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰਦੇ, ਅੰਡਕੋਸ਼, ਜਿਗਰ, ਪੈਂਕਰੀਆਟਿਕ ਅਤੇ ਪਿੱਤੇ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਤੇ ਮਾਈਲੋਮਾ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸ਼ੂਜ਼ੀ ਓਗਿਨੋ ਜੋ ਕਿ ਹਾਰਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪੈਥੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਨ। ਉਹ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੈਂਸਰਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,"ਸਮੁੱਚੇ ਸਬੂਤ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜਨੈਟਿਕਸ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਥੋੜ੍ਹ-ਬਹੁਤ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਖ਼ਤਰਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ।"

"ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੰਡ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਨਾਲ, ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧੇ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਇੰਨਸੁਲਿਨ ਤੋਂ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੂਗਰ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ।" ਲੇਕਿਨ ਇਕੱਲਾ ਮੋਟਾਪਾ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ। ਓ'ਰੀਲੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਂਕਰੀਆਟਿਕ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮਰੀਜ਼ ਫਿੱਟ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹਨ। ਉਹ ਬੀਮਾਰ ਕਿਉਂ ਹਨ, ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।" ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਹ ਅਕਸਰ ਸਿਹਤਮੰਦ, ਸਜੀਵ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਪੱਖੋਂ ਫਿੱਟ ਲਗਦੇ ਹਨ।"

ਪਿਛਲੇ 100 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਨਿਗਾਰ

ਓਗਿਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦਕਿ ਕੈਂਸਰ ਮਾਹਿਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਮੁਤਾਬਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਸੰਨ 2000 ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਤਿੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਣਾ ਤੰਬਾਕੂਨੋਸ਼ੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਪੰਜ ਪਿੱਛੇ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਬਾਲਗ ਹੀ ਤੰਬਾਕੂਨੋਸ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਓਗਿਨ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 50-100 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨੀਂਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ 1905 ਅਤੇ 2008 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਨੀਂਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਤੀ ਰਾਤ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਘਟੀ ਹੈ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਚੀਨ, ਜਾਪਾਨ, ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਫ਼ਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਿਆ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਬਾਰੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਲੌਂਗਿਟੁਡੀਨਲ ਸਟੱਡੀ ਦੇ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ 10,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਡੇਟਾਬੇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾੜੀ ਨੀਂਦ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਬੰਧ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕੀ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਟੈਬਲੇਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ ਨਕਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਖਲਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ ਛਾਤੀ, ਆਂਦਰ, ਅੰਡਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸਟੇਟ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਧਿਐਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਫ਼ਟ ਬੇਸ ਕੰਮ ਰਾਹੀਂ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਨਾ ਮੇਲਾਟੋਨਿਨ (ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ) ਹਾਰਮੋਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਕੈਂਸਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੂਖਮ ਪਲਾਸਟਿਕ

ਓਗਿਨੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਸਾਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਓਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।"

ਓਗਿਨੋ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਾਰਕ ਦੀ ਵਜਾਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ ਕਾਰਨ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੈਂਸਰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਰਾਇ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਪੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਜੂਨ 2023 ਵਿੱਚ, ਕ੍ਰਾਈਸਟ ਚਰਚ ਹਸਪਤਾਲ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਦਾ ਸਰਜਨ, ਫਰੈਂਕ ਫ੍ਰੀਜ਼ਲੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਦਾ ਕੈਂਸਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਤੇਜਿਤ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲਾ ਪੇਪਰ, "ਕੀ ਸੂਖਮ-ਪਲਾਸਟਿਕ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਚਾਲਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ?" ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 50 ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਲੋਰੈਕਟਲ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਉਭਾਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਖਮ- ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹੀਨ ਕਣਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਗੁਦਾ ਵਿੱਚ ਬਲਗ਼ਮ ਪਰਤ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਤ ਗੁਦਾ ਦੀ ਭੋਜਨ ਨਾਲ ਵਹਿ ਕੇ ਆਏ ਵਿਭਿੰਨ ਰੋਗਜਨਕਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, " ਕਿ ਕੰਡੋਮ ਵਿੱਚ ਸੁਰਾਖਾਂ ਵਾਂਗ ਮਾਈਕਰੋ ਅਤੇ ਨੈਨੋਪਲਾਸਟਿਕ ਬਲਗ਼ਮ ਦੀ ਪਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਂਘਾ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

"ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਲਾਸਟਿਕ ਕਣਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਰਬਨ ਕਣ ਅਤੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ।"

ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਫ੍ਰੀਜ਼ਲੇ ਇੱਕਲੌਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਂਦਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੈਂਸਰ ਉਪਜਾਊ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ।

ਹੋਰ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੋਧੇ ਹੋਏ (ਅਲਟਰਾ-ਪ੍ਰੋਸੈਸਡ) ਭੋਜਨ ਅੰਦਰਲੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਆਂਦਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੋਜਿਸ਼ ਅਤੇ ਡੀਐੱਨਏ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੰਗਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਮਲਸੀਫਾਇਰ (ਇਹ ਰਸਾਇਣ ਦੋ ਅਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਤਰਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਤੇਲ ਅਤੇ ਪਾਣੀ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਾਈਕ੍ਰੋਪਲਾਸਟਿਕਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਅਜੇ ਵੀ ਸੀਮਤ ਹਨ।

ਗੁਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਟ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੇਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਦਾ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਠੋਸ ਰਸੌਲੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ- ਛਾਤੀ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨੀ ਕੈਂਸਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਖਮ-ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਵੱਧੀ ਹੈ।

ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਦਵਾਈ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ 1000 ਮਗਰ 9.8 ਤੋਂ 2018 ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਕੇ 14.3 ਹੋ ਗਈ।

ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2000 ਤੋਂ 2015 ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਮਰ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਵੱਧੀ ਹੈ। ਓ'ਰੀਲੀ ਮੁਤਾਬਤ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ 1,000 ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ 9.8 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ 14.3 ਹੋ ਗਈ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, 2000 ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੇ ਉਮਰ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀਬਾਇਓਟਿਕਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਪਤ ਵਿੱਚ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ, ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਕਿ ਓ'ਰੀਲੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ, ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ 555ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸ਼ਰਧਾ-ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ

ਰਿਚਮੰਡ(ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ) ਇੰਡੀਆ ਕਲਚਰਲ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ, 8600 #5 ਰੋਡ,ਰਿਚਮੰਡ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਸ਼ਾਮ ਪੰਜ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸਬੰਧੀ ਰੱਖੈ ਆਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਦੀ ਕਾਰਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੈ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਹਾਜਰੀ ਲਗਵਾਈ। ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਦਾਸ (ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ)ਨੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਵਾਰੈ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ :

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਯੁਗ ਪੁਰਸ਼ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸੁਨੈਹਰੀ ਅਸੂਲ ਹਰ ਉਪਰ ਲੱਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ,ਵੰਡ ਛਕਣਾ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਹਰ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਭਾਈਵਾਲਤਾ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮੱਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਹਥੋਂ ਦੇ ਕਾਜੀ ਰੁਖ ਉਦ ਦੀਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਕਾਜੀ ਨੇ ਓਹੁਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ 'ਮੈਂ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਹਾਂ।ਇਸੇ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਡੇਹਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਿਖੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਦਵਾਨ ਉਬੇਰ ਖਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਇਹੀ ਸਵਾਲ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੂ ਹੋ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਭੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਉਹੀ ਜਵਾਬ ਸੀ ।ਉਹਨਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਦੀਵੀ ਅਤੇ ਅਮਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਨਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ ।ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਅਤਿ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕਿਸੇ ਲੇਬਲ ਜਾਂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ।ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਲਈ ਸੀ। ਆਪਣਾ ਸੁਨੇਹਾਂ ਪੁੰਹਚਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤਕਰੀਬਨ 25 ਸਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਤਿੱਬਤ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਨਕ ਲਾਮਾਂ ਵਜੋਂ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੱਕੇ ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਲੀ ਹਿੰਦ ,ਰੂਸ ਵਿਚ ਨਾਨਕ ਕਦਮਦਾਰ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਫੂਸਾ ਵਜੋਂ ਸਤਿਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਅਵਸਰ ਤੇ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਰਿਚਮੰਡ ਵਿਖੇ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਪਾਸੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਧੁਰ ਕੀਰਤਨ,ਕਥਾ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦਾਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ , ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ, ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਅਤੇ ਸਭ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਓਨਟੇਰੀਓ ਸਰਕਾਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਘਪਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਵਾਂ ਬਿੱਲ ਲਿਆਵੇਗੀ

ਸਰੀ, (ਏਕਜੋਤ ਸਿੰਘ): ਓਨਟੇਰੀਓ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਘਪਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ, ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਮਿਆਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਇਹ ਬਿੱਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ਾਈਲ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਪਹੁੰਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ, ਜਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖੀ ਤਸਕਰੀ ਜਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੌਜੂਦਾ $2,000 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ $10,000 ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਬਿੱਲ ਓਨਟੇਰੀਓ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਨੌਮਿਨੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (OINP) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਨਵੇਂ ਉਪਾਅ ਲਿਆਵੇਗਾ।

ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਮੀਗ੍ਰੈਂਟਸ ਨੂੰ ਤਜਰਬਾ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੰਕ ਦੇ ਕੇ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ ਲਈ ਚੁਣਦਾ ਹੈ।

ਬਿਨੈਕਾਰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖ਼ੁਦ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਮਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

Keep Smiling
Denture Clinic

Keep Smiling
Denture Clinic
SEMCD
CERTIFIED CLINICIAN
LOWER SUCTION DENTURE

Complete Denture Implant Denture
Partial Denture

CARE HOME MOBILE SERVICE
ਮੁਫ਼ਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ
ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੇਠਲੇ ਜਾਂ ਉਪਰਲੇ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ
ਹੱਡੀ ਘਸੀ ਹੋਈ ਹੈ?
ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ Suction Denture ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਲਈ ਮਿਲੋ
ਅਸੀਂ ਜਾਪਾਨੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਫਿਟ ਬਣਾਉਣ
ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ (CERTIFIED) ਹਾਂ ।

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡੈਂਟਲ ਕੇਅਰ ਪਲਾਨ
ਦਾ ਕਾਰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰੋ
If you have received Canadian Dental Care Plan Card.
Book appointment

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਦ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ, ਦੰਦ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਲਗਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਗਵਾਏ ਦੰਦ ਢਿੱਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲਾਇਨ ਜਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ।

Gagan Chahal R.D.
Registered Denturist

Book Your Appointment
778-600-0811
6834 King George Blvd Surrey BC
778-600-0810
2644 Cyril St Abbotsford BC

ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਕਿਉਂ ਜਾ ਰਹੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ?

ਖਾਸ ਰਿਪੋਰਟ

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਮਰੀਕਨ ਮੀਡੀਆ ਫੋਰਬਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਟੋਰੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ - 'ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ? ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ?' ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਵਰਗੇ ਵੱਕਾਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ - ਕੀ ਤੁਸੀਂ 'ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ? 5 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ?

ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਖਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਲਿਖਣਾ ਪਿਆ 'ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?' ਆਖ਼ਰਕਾਰ, ਵੱਡੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਕਿਉਂ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ? ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਪਰਵਾਸ ਜਾਂ ਵਸਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 'ਡੰਕੀ ਰੂਟ' ਅਪਨਾਉਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਆਖਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ?

ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਕਾਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, 'ਕੀ ਡਿਜੀਟਲ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲਹਿਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ? 'ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ' ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਲੰਬੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਡਿਜੀਟਲ ਨੋਮੈਡ ਵੀਜ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋਮੈਡ ਵੀਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀਜ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਡਿਜੀਟਲ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਵਧਿਆ, ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੀਆਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਗੂਗਲ ਨੇ 'ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦੇਸ਼ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ' ਅਤੇ 'ਕੈਨੇਡਾ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣਾ ਹੈ' ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ, ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਉਪਰ ਸੀ।

ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੂਗਲ 'ਤੇ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵਰਗ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਸੁਖੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਉਹ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਤੇ ਨਸਲਵਾਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਨੂੰਨ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਡੇਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਤੇ ਯੂਐਸਏ ਟੂਡੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਰੁਝਾਨ 2016 ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਹਿਲੇਰੀ ਕਲਿੰਟਨ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਪੁਰਤਗਾਲ ਚਲੇ ਗਏ 48 ਸਾਲਾ ਜਸਟਿਨ ਨੈਪਰ ਨੇ ਯੂਐਸਏ ਟੂਡੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50% ਦੋਸਤ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤੀ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ"। ' ਯੂਐਸਏ ਟੂਡੇ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ। ਅਮਰੀਕਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਫਰਤੀ ਤੇ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਕਾਰਣ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਾਹੌਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਿਤੇ ਵਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ'।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਕਾਰਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ।ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛਾਂਟੀ, ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਨ।

ਸਿੰਡੀ ਸ਼ੀਹਾਨ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਧਦੇ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਸਿਸਲੀ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਯੂਐਸਏ ਟੂਡੇ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, "ਟਰੰਪ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਜਕਾਲ ਮੈਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਪੋਸਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇਨ ਬਰਨੇਟ, ਜੋ ਐਕਸਪੈਟਸੀ ਨਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸਦੀ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਦੇਸ ਛੱਡਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ। ਰਿਪੋਟ ਅਨੁਸਾਰ 2004 ਵਿੱਚ ਜਾਰਜ ਡਬਲਯੂ ਬੁਸ਼ ਦੇ ਮੁੜ ਚੁਣੇ ਜਾਣ, 2020 ਵਿੱਚ ਜੋ ਬਿਡੇਨ ਦੀ ਚੋਣ, ਅਤੇ 2016 ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਯੂਕੇ ’ਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਕੁੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ

ਲੰਡਨ : ਪੂਰਬੀ ਲੰਡਨ ਦੇ ਇਲਫੋਰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰ ਦੀ ਡਿੱਗੀ ’ਚ ਸ਼ੱਕੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸੀ ਅਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਲਾਸ਼ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਬਰੇਲਾ ਵੱਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ 24 ਸਾਲਾ ਪੰਕਜ ਲਾਂਬਾ ਨੇ ਨੌਰਥੈਂਪਟਨਸ਼ਾਇਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਬਰੇਲਾ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 100 ਮੀਲ ਦੂਰ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਲਾਂਬਾ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਬਰੇਲਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, “ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।” ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਬਰੇਲਾ ਦੀ ਮਾਂ, ਸੁਦੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ’ਤੇ ਜ਼ਾਰ-ਜ਼ਾਰ ਰੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਸੋਨੀਆ ਡਾਬਾਸ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਰੇਲਾ, ਪੰਕਜ ਲਾਂਬਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਯੂਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ‘ਬਹੁਤ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ’ ਸੀ। ਬਰੇਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਸਤਬੀਰ ਬਰੇਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ,"ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਜਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਧੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਘਰ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ।"

ਬਰੇਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਕੁੜੀ ਦੱਸਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦਿਨ ਬਿਤਾਉਂਦੀ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਸੋਨੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਡਾ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਟੁੱਟ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।"

"ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।"

ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਨਾਲ 10 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ’ਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਵਾਰ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਰਾਤ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਰਾਤ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਲਾਂਬਾ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

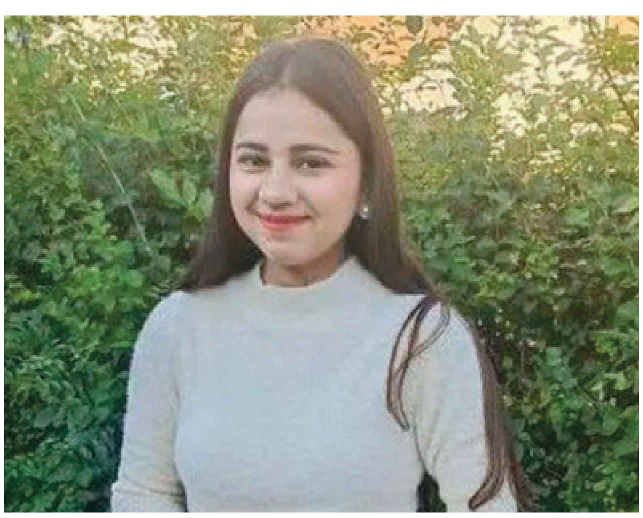

ਸੋਨੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਅਗਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ 13 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ‘ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਗ਼ਲਤ ਹੋਇਆ ਸੀ’ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਡਾਬਾਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਲਾਂਬਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਗਸਤ 2023 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਆਹ ਭਾਰਤੀ ਰਸਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਯੂਕੇ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਲਾਂਬਾ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ। ਡਾਬਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਜੀ ਸਕੀ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ।" ਬਰੇਲਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲਾਂਬਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਬਰੇਲਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸੋਨੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਗਸਤ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਰੇਲਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਭੱਜ ਗਈ ਹੈ।

ਸੋਨੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬਚ ਨਿਕਲੀ। ਉਹ ਸੜਕ ’ਤੇ ਭੱਜ ਗਈ, ਉਸਨੇ ਉਸਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਥੇ ਵੀ ਮਾਰਿਆ।"

ਨੌਰਥੈਂਪਟਨਸ਼ਾਇਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੀ ਹਰਸ਼ਿਤਾ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਲੈਕਸੈਂਡਰ ਨਡੇਜਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵੀ ਉਸੇ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ’ਤੇ ਇਹ ਜੋੜਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,"ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜਿਹਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

"ਮੈਂ ਉਦਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ...ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।"

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਓਡੇਦਾਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੁਵਿਧਾ ਸਟੋਰ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਰੇਲਾ ਅਤੇ ਲਾਂਬਾ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ’ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। “ਉਹ ਦੂਜੇ ਗਾਹਕਾਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਬਲਕਿ, ਸ਼ਾਂਤਚਿੱਤ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸੀ...ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।” ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਉਹ ਆਮ ਕੰਮਕਾਜੀ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।”

31 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਰਿਆਨ ਮੋਰਗਨ ਵੀ ਉਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਥਲ-ਪੁੱਥਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, "ਮੇਰੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਕਿ ਸੰਭਾਵਿਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ।"

ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਝ ਬਣੀ ਕਿ ਜਿਸ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੋੜਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ) ਵੱਲੋਂ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਿਲੀਜ਼

ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ ਅਤੇ ਗਿੱਲ ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ

ਸਰੀ, (ਹਰਦਮ ਮਾਨ): ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ) ਵੱਲੋਂ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਸਾਹਿਤ' ਤੇ 'ਸਿਲਸਿਲੇ' ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਸਰੀ ਵਿਖੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਲਈ 'ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਵਸ' ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਿਹਾ। ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਨੀ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੇਅਰ ਅਤੇ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਾਇਰ ਗਿੱਲਮੋਰਾਂ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਸਤਕ 'ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਸਾਹਿਤ' ਉੱਪਰ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਪ੍ਰੋ: ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। 'ਸਿਲਸਿਲੇ' ਨਾਵਲ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ। ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਧੋਪੁਰੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਘਾ, ਡਾ. ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਅਮਰੀਕ ਪਲਾਹੀ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਪੰਨੂ ਨੇ ਵੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਲੇਲ੍ਹ, ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੌਹਲ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ, ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹਾ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸਿੰਘ ਗਲੋਟੀ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਾਗੜੀ, ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਧੰਜੂ, ਵੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹਪੁਰੀ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੋਰਿੰਡਾ, ਜਿਲੇ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਗਪਾਲ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡਾ-ਭਾਰਤ ਉਡਾਣਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ

ਔਟਵਾ : ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਗਰੋਹਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਸੂਹ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਜਾਂਚ ਕਾਰਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਡਾਣਾਂ ਦੀ ਸਮਾਂ ਸਾਰਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਠੀਕ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋਖਮ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਉਠਾਏ ਇਹਤਿਆਤੀ ਕਦਮਾਂ ਕਾਰਨ ਟਰਾਂਟੋ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਮੌਂਟਰੀਅਲ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਖਾਸ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਾਲੇ ਸੂਟਕੇਸ ਹੁਣ ਐਕਸਰੇਅ ਮਸ਼ੀਨਾਂ 'ਚੋਂ ਲੰਘਾ ਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੱਕ ਪੁਚਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਲਦਾਈ ਮੌਕੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਟੀਮ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੇਠ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਕਾਰਨ ਜਹਾਜ਼ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਤੋਂ ਪਛੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਟਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਉਡਾਣ ਰਾਹੀਂ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੁੱਜੇ ਮੁਸਾਫਰ ਜੋੜੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਲੰਮੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਖੜ੍ਹਨਾ ਪਿਆ। ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਵਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਟਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਉੱਡਿਆ ਤੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਲਟ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਬੈਠੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇੰਜ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ।

ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ ਜਹਾਜ਼ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਦੀ ਥਾਂ ਦੁਪਹਿਰ ਡੇਢ ਵਜੇ ਉਡਾਣ ਭਰ ਸਕਿਆ ਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਔਕੜਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਦਫਤਰ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਫੋਨ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਡਾਣ ਲਈ ਦੇਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਨਿਸ਼ਕ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੀ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਸਤੰਬਰ 1985 'ਚ ਟਰਾਂਟੋਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂਦੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ (ਕਨਿਸ਼ਕ) ਹਾਦਸੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਭੁੱਲੀ ਨਹੀਂ। ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਟੋਂ ਤੋਂ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਦੇ ਢਾਈ ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਮਹਾਸਾਗਰ ਉਪਰੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਬੰਬ ਫਟਿਆ ਸੀ। ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਅਮਲੇ ਦੇ 12 ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ 339 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਜਪਾਨ ਦੇ ਟੋਕੀਓ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਹਾਜ਼ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਉਤਾਰਦਿਆਂ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ।

ਖ਼ਾਸ ਜਾਂਚ ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਕਾਰਨ ?

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਅਨੀਤਾ ਅਨੰਦ ਵਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਕਿ ਸੂਹੀਆ ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹਿੰਸਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਨਸੂਬੇ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮਨਸੂਬੇ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸਐਫਜੇ ਦੇ ਆਗੂ ਵਲੋਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਮੌਕੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਐਨੀ ਸਖਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਹੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਸਰਵਿਸ ਕਾਰਨ 85,000 ਪਾਸਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰੁਕੀ

ਔਟਾਵਾ: ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਰਵਿਸ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ 85,000 ਪਾਸਪੋਰਟ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ 8 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ।

ਇੰਪਲੋਇਮੈਂਟ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਬੁਲਾਰਨ ਮੀਲਾ ਰੌਏ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਗਇਆ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਤੇ ਰੁਕਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ, ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਡਾਕ ਸੇਵਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

15 ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰਸਥਰ 'ਤੇ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਰਕਰ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਕੰਮਕਾਜੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੜਤਾਲ ਇੱਕ ਐਸੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੋਕ ਬਲੈਕ ਫ੍ਰਾਈਡੇ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫ਼ੇ, ਪੈਕੇਜ ਅਤੇ ਕਾਰਡ ਭੇਜਣ ਲਈ ਡਾਕ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਹੜਤਾਲ ਸਿਰਫ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੀਆਂ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਟਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਸਰਵਿਸ ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਹ 1-800-567-6868 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਰਵਿਸ ਕੈਨੇਡਾ ਸੈਂਟਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸੇਵਾ ਦਿੰਦੇ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਰਵਿਸ ਕੈਨੇਡਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਡਾਕ ਸੇਵਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕੇਗੀ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੜਤਾਲ ਜਲਦੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਡਾਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਰਾਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮੇਂਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਹੜਤਾਲ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਧੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਵਿਸ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਇਸ ਅਸਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵੱਲ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

fruiticana hee jaana!

Your one and only Punjabi neighbourhood store Since 1994

੧੯੯੪ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਅਪਣਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇਬਰਹੁੱਡ ਸਟੋਰ

LOWEST PRICES IN TOWN

BIGGEST SALE IN CANADA

UNBEATABLE EXTRA SUPER SPECIAL

Yellow Onions 50 lbs
ਪੀਲੇ ਗੰਢੇ
$11.98 bag

EXTRA SUPER SUPER SPECIAL

Raw Almonds
ਕੱਚੇ ਬਦਾਮ
$4.99 lb

Green Cabbage BC
ਹਰੀ ਬੰਦ ਗੋਭੀ ਬੀਸੀ
69¢ lb

Russet Potatoes Snoboy 10 lbs
ਆਲੂ ਰਸਟ ਸਨੋਬੁਆਏ
$3.88 bag

Indican Punjabi Biscuits 1.5 lbs
ਇੰਡੀਕਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕੁਕੀਜ਼
$5.98 pkg.

Chickpeas
ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ
88¢ lb

Indican Tea 216's
ਇੰਡੀਕਨ ਚਾਹ
$5.98 box

EXTRA SUPER SPECIAL
Cilantro
ਧਣੀਆ
2 bunches for 99¢

SUPER SPECIAL
Long English Cucumber
ਲੰਬੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਖੀਰੇ
79¢ ea.

SUPER SPECIAL
Sher Atta Desi Style 20 lbs
(Disclaimer: Limit two bags per family per week)
ਸ਼ੇਰ ਆਟਾ ਦੇਸੀ ਸਟਾਈਲ
$13.99 bag

SUPER SPECIAL
Almond Oil 1 L(Indican)
ਇੰਡੀਕੈਂਨ ਬਦਾਮ ਦਾ ਤੇਲ
$11.98 bottle

SUPER SPECIAL
Fine Cane Sugar (Indican) 8 lbs
ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੰਡ 8lbs
$5.99 bag

Orange & Yellow Peppers
ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚਾਂ (ਪੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਤਰੀ)
99¢ lb

BC Red Delicious Apples
ਬੀਸੀ ਲਾਲ ਸਵਾਦ ਸੇਬ
79¢ lb

Ambrosia Apples 2 lbs
ਅਮਬਰੋਜ਼ੀਆ ਸੇਬ
$1.99 bag

BC Gala Apples
ਗਾਲਾ ਸੇਬ ਬੀਸੀ
89¢ lb

Red Bell Peppers
ਲਾਲ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚਾਂ
$1.49 lb

Red Onions 25 lbs
ਲਾਲ ਗੰਢੇ
$17.98 bag

Seedless Oranges Small
ਛੋਟਾ ਸੰਤਰੇ (ਬਿਨਾ ਬੀਜ ਤੋਂ)
99¢ lb

Fresh Methi
ਤਾਜ਼ਾ ਮੇਥੀ
$1.99 bunch

Red Lentil Split or Whole
ਧੋਤੀ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ
ਮਸਰਾ ਦੀ ਸਾਬਤ ਦਾਲ
88¢ lb

Black Chana
ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ
98¢ lb

Red Lentil Whole, Red Lentil Split Black Chana & Chick Peas 4 lbs (Indican)
ਧੋਤੀ ਮਸਰਾਂ ਦੀ ਦਾਲ
ਮਸਰਾ ਦੀ ਸਾਬਤ ਦਾਲ, ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ ਚਿੱਟੇ ਛੋਲੇ
(ਇੰਡੀਕੈਂਨ)
$3.98 bag

Desi Makki Da Atta 6.6 lbs (Indican) Corn Flour
ਦੇਸੀ ਮਾਕੀ ਦਾ ਅੱਟਾ 6.6 ਪੌਂਡ
$7.99 pkg.

Desi Ghee 3 kg Heer
ਦੇਸੀ ਘਿਓ 3 ਕਿਲੋ ਹੀਰ
$42.99 ea.

Thur Nov 21, 2024 - Wed Nov 27, 2024
We reserve the right to limit the quantities while they last
Specials valid for Lower Mainland only

23 LOCATIONS TO SERVE YOU IN BC & ALBERTA
Head Office: 7676 Anvil Way, Surrey
604-502-0005

fruiticana SINCE 1994

BUSINESS HOURS 9 AM - 8 PM 7 DAYS A WEEK

Product images may differ from the actual product.
Disclaimer: We reserve the right to add restrictions on products with a minimum purchase

THE SOUTH SURREY/WHITE ROCK FRUITICANA NOW OPEN AT 1812, 152ND ST.

Newton	13783 72nd Ave. Surrey	604-590-2080
Newton	13174 64th Ave. Surrey	604-598-9220
Scott Road	12047 80th Ave. Surrey	604-591-5032
Scott Road	104-7028 120th St.	604-590-8864
Cedar Hills	12867 96th Ave. Surrey	604-588-6620
Fleetwood	101-15933 Fraser Hwy	604-593-5163
Fleetwood	15230 84 Ave.	236-317-6272
Surrey	12990 72nd Ave.	604-503-5510
Surrey	12788 76A Ave. Surrey	604-597-1676
Surrey	16788 64 Ave.	604-372-2023
Surrey	101-7228 192St.	604-575-3750
Surrey	101-1812 152St.	604-539-5736
New Westminster	101-331 6th St.	604-395-3595
Abbotsford	2785 Bourquin Crescent W.	604-744-0328
Abbotsford	31205 Maclure Rd.	604-504-5877
Port Coquitlam	2807 Shaughnessy St.	604-464-0822
Vancouver	6257 Fraser St.	604-321-9931
Richmond	4101 No.5 Rd.	604-244-9520